

Toimintasuunnitelma 2022

Kuvaus toiminnasta

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä kaupunginvaltuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallituksessa toimii myös konsernijaosto.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto huolehtii kaupunkikonsernin konserniohjauksen ja -valvonnan täytäntöönpanosta sekä niiden toimivuudesta. Konsernijaosto tekee esityksiä omistajapolitiikan linjauksista ja konserniohjauksen periaatteista, tytäryhteisöille ja -säätiöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista sekä muista yhteisöjen sekä säätiöiden toimintaan ja talouteen liittyvistä asioista. Lisäksi konsernijaosto ohjaa, seuraa ja valvoo kaupungin tytäryhteisöjen ja -säätiöiden toimintaa sekä niille asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Kaupunginhallituksen alaisuudessa toimii vuoden 1.6.2021 alusta Konsernihallinto, työllisyyden palvelukokonaisuus, Varsinais-Suomen aluepelastuslaitos, sekä 23 strategista yhteisöä. Strategisten yhteisöjen osalta kaupunginhallitus on delegoinut toimivaltansa konsernijaostolle, joka huolehtii yhteisöjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden määrittelystä ja seurannasta.

Pormestari johtaa ja valvoo kaupungin hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa. Pormestari on päätoiminen luottamushenkilö. Kaupunginvaltuusto valitsee pormestarin varsinaisten valtuutettujen keskuudesta toimikaudekseen, ja pormestarin toimikausi jatkuu siihen saakka, kunnes uusi pormestari on valittu. Pormestari valitaan vaalilla ennen kaupunginhallituksen jäsenten ja varajäsenten valintaa. Kaupunginvaltuusto valitsee varsinaisten valtuutettujen keskuudesta pormestarille sijaisen, mikäli pormestari poissaoloa kestää yli kaksi kuukautta.

Pormestari johtaa kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen asettamien strategisten tavoitteiden toteuttamisen edellyttämää poliittista prosessia, toimii kaupunginhallituksen ja kaupunginhallituksen konsernijaoston puheenjohtajana sekä vastaa kuntalaisten osallisuuden ja vuorovaikutuskenttötoteutumisesta. Pormestari edustaa kaupunkia koti- ja ulkomaisissa sidosryhmätilaisuuksissa. Pormestari ohjaa strategian ja talousarvion sekä muiden esittelynsä ottamien asioiden valmistelua.

Kansliapäällikkö johtaa pormestarin alaisuudessa kaupunkikonsernin toimintaa ja vastaa sen kehittämisestä. Kansliapäällikkö on järjestämisohjuttajan, yhteisten palveluiden hallintojohtajan, palvelujohtajien, omistajaohjausjohtajan, elinvoimajohtajan, järjestämisohjuttajan, johtavan kaupunginsihteerin, talusjohtajan, henkilöstöjohtajan, viestintäjohtajan, strategijahtajan ja tarkastusjohtajan esimies sekä pelastusjohtajan hallinnollinen esimies.

Konsernihallinto vastaa kaupungin toimielinten päätöksenteon valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta sekä avustaa pormestaria ja kansliapäällikköä kaupungin hallinnon ja taloudenhoidon johtamisessa sekä toiminnan ja talouden johtamisessa. Konsernihallintoon kuuluvat:

1. Johdon tuki
2. Yhteiset palvelut
3. Järjestämistoiminto

Johdon tukeen kuuluvat pormestarin suorassa ohjauksessa toimivat yksiköt, joiden tehtävänä on tukea johtoa strategisen johtamisen vahvistamiseksi ja toimintojen yhteensovittamiseksi.

Yhteiset palvelut vastaavat talouteen, henkilöstöasioihin, hankintoihin, tila-asioihin, viestintään ja markkinointiin, kehittämiseen, lakiasioihin, asiakaspalveluun, IT-toimintoihin, tietopalveluihin, työterveyshuoltoon sekä yleishallintoon liittyvistä kaupungin yhteisistä palveluista.

Järjestämistoiminto vastaa palvelujen järjestämisen tehtävistä. Järjestämistoiminnolla ohjataan palvelutuotantoa ja vastataan siitä, että palvelutuotanto toteutuu kuntalain 8 §:n tarkoittamalla tavalla ja kaupungin asettamien tavoitteiden mukaisesti. Kuntalain 8 §:n mukaan tehtävien hoidosta järjestämävastuussa oleva kunta vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta, tarpeen, määrän ja laadun määrittämisestä, tuottamistavasta, tuottamisen valvonnasta sekä viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä. Järjestämisen tehtävät jakautuvat seuraaviin palvelukokonaisuuksiin:

1. Hyvinvointi
2. Kasvatus ja opetus
3. Vapaa-aika
4. Kaupunkiympäristö
5. Työllisyys

Työllisyyden palvelukokonaisuus

Turun kaupungin pormestarimallin myötä tehdyssä organisaatiouudistuksessa konsernihallinnon työllisyyspalvelukeskuksesta muodostettiin 1.6.2021 alkaen työllisyyden palvelukokonaisuus. Työllisyyspalveluiden sisäisessä organisaatiossa muutos on iso, ja on tarve rakentaa ja edelleen kehittää organisaatiota lähivuosina huomioiden kaupungin ja pormestarisopimuksen strategiset painotukset ja ennakoiden toimintaympäristössä lähitulevaisuudessa tapahtuvat työllisyyspalveluihin liittyvät rakenteelliset muutokset.

Työllisyyden palvelukokonaisuuden toiminta rakentuu työn ympärille; tehtävänä on edistää kaupungin elinvoimaa, kilpailukykyä, kaupunkilaisten hyvinvointia ja aktiivisuutta työllistymistä tukevien palveluiden ja toimenpiteiden avulla. Tavoitteena on myös hillitä työttömyyden yhteiskunnalle, niin kaupungille kuin valtiollekin, aiheuttamia kustannuksia. Työllisyyden palvelukokonaisuus tunnetaan nimellä Työpiste, ja se palvelee turkulaisia henkilöitä, työnantajia ja kaupunkia. Palvelukokonaisuuden sisällä toimivat työllisyyden edistämisen ja työkyvyn edistämisen palvelualueet. Työpisteen toimipaikkoja on osoitteissa: Käsityöläiskatu 10, Pansiontie 56, Rieskalähteentie 76, Kanslerintie 19. Lisäksi asiakkailta on mahdollisuus käyttää sähköisiä palveluita.

Työllisyyden edistämisen palvelualueella tuotamme urasuunnitteluun, työnhakuun, työllistymiseen ja työnvälitykseen sekä koulutukseen sijoittumiseen liittyvää ohjausta ja palvelua. Ohjaamo palvelee neuvoa ja tukea tarvitsevia nuoria monialaisesti. Työllistymistä edistävä monialainen palvelu, TYP, yhteistoimintamalli, palvelee lakisääteisesti henkilöitä, joiden työllistymisessä on useita esteitä ja jotka ovat asiakkaina eri viranomaisissa. Työpiste auttaa rekrytoinnissa ja työllistää apu työvoimaa kaupungin eri yksiköihin. Työllisyyden kuntakokeilu sijoittuu työllisyyden edistämisen palvelualueelle, mutta kokeilu on laaja ja sillä on vaikutusta myös työkyvyn edistämisen palveluihin sekä kaupungin muihin palveluihin.

Työkyvyn edistämisen palvelualueella tuotamme työhön valmentamista ja kuntouttavaa työtoimintaa sekä tuettua työtä vaikeassa työmarkkinatilanteessa oleville ihmisille ja osatyökykyisille henkilöille. Työtoiminnan

Konsernihallinto

tuotanto luo mahdollisuuksia räätälöityihin työtehtäviin ja kuntouttavaan työhön. Työtoiminnan tuotteita ja palveluita markkinoidaan ja myydään asiakkaille tilauksesta. Omaa tuotantoa myydään Työpisteen putiikkeissa, messuilla ja eri tapahtumissa.

Kuntouttavaa työtoimintaa järjestämme oman tuotannon lisäksi palvelusetelin avulla myös ostopalveluna. Palveluntuottajina on 13 yhdistystä tai säätiötä. Järjestämiseen velvoittaa laki kuntouttavasta työtoiminnasta.

Työpisteen toiminta on laajasti verkostoitunut kaupungin sisällä, ja eri viranomaisten kanssa yhteistoiminta on tiivistä. Esimerkiksi Kela, TE-toimisto, ELY, alueviranomaiset, yritykset, järjestöt, koulutusorganisaatiot ja monet hankkeet ja toimijat ovat Työpisteen kumppaneita.

Toimintaympäristön muutokset

Ulkoisen toimintaympäristön merkittävien muutostekijä tulee olemaan sote-uudistus ja siihen valmistautuminen vuoden 2022 aikana. Merkittävä osa kaupungin toiminnasta siirtyy tulevien hyvinvointialueiden vastuulle ja tällä tulee olemaan merkittävä vaikutus myös konsernihallinnon toimintaan.

Uudistuksen vaikutuksiin valmistautuminen aloitetaan syksyllä 2021. Siirtolaskelmien valmistumisen jälkeen tehdään tarvittavat tarkistukset taloussuunnitelmaan. Vuoden 2022 aikana päätetään tarvittavista toimenpiteistä kaupungin omassa organisaatiossa ja taloudessa.

Kuntatalouden tilanne on ollut haastava jo pitkään. Palvelutarpeen kasvu on lisännyt kustannuksia ja samaan aikaan valtio on tehnyt tulo-rahoitusta heikentäviä päätöksiä. Käytännössä tämä on tarkoittanut, että verorahoituksen kehitys on jäänyt palvelutuotannon nettomenojen kehityksestä.

Turun veropohjaa pyritään kaikin keinoin vahvistamaan työllisyys- ja kasvutoimilla. Kasvava verohyöty käytetään Turun taloudentasapainottamiseen ja palvelujen turvaamiseen. Lähtökohtaisesti Turussa pidättydytään kunnallis- ja kiinteistöveron muutoksista sopimuskaudella. Sote-uudistukseen sopeutuminen pyritään toteuttamaan ilman veronkiristystä.

Väestön ja työllisyyden kehitys

Vuoden 2021 elokuun lopussa Turun väkiluku oli 193 089, jossa oli lisäystä 965 henkeä vuoden 2020 elokuun lopun tilanteeseen verrattuna. Kasvu on hidastunut hieman, sillä kuuden suurimman kaupungin vertailussa Turun suhteellinen väestönkasvu oli viidenneksi suurin.

Muunkielisten (äidinkieli muu kuin suomi tai ruotsi) määrän nopea kasvu on jatkunut vuoden 2021 aikana. Elokuun lopun ennakkotietojen mukaan muunkielisiä oli Turussa 24 713, 12,7 prosenttia väestöstä.

Ilmasto

Turku toteuttaa Pariisin ilmastopimuksen tavoitetta rajoittaa maapallon lämpeneminen 1,5 asteeseen ja mahdollistaa tämän mukaista kestävää elämää yhdessä kansalaisten, yritysten ja yhteisöjen kanssa. Turun kaupunginvaltuusto hyväksyi Ilmastosuunnitelman 2029 yksimielisesti 11.6.2018 § 142. Tavoitteena on hiilineutraali alue vuoteen 2029 mennessä ja ilmastopositiivinen siitä eteenpäin – eli alueen nettovaikutuksen muuttaminen ilmakehää lämmittävästä sitä viilentäväksi. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisen rinnalla tavoite vaatii hiilen sidonnan lisäämistä ja uusiutuvan energian yli tuotantoa suhteessa alueen omaan kulutukseen sekä kiertotalouden vahvistamista. Samalla varaudumme mahdollisimman kattavasti ilmastomuutoksen riskeihin ja vaikutuksiin.

Työttömyystilanne

Maan hallitus on asettanut työllisyysasteen 75 %:iin. Tavoitteeseen on vielä matkaa niin Varsinais-Suomessa kuin koko maassakin. Turussa työttömyys on ennen covid 19 –epidemiaa ollut laskusuuntainen ja pitkäaikaistyöttömyyskin väheni. Epidemian myötä yhteiskunta lähes suljettiin, mikä aiheutti muutoksen trendissä ja lisäsi työttömien ja lomautettujen määrää. Rokotusten myötä tilanne paranee ja yhteiskuntaa ollaan avaamassa vaiheittain. Työttömien määrä onkin jo pienentynyt vuoden takaisesta tilanteesta ja samanaikaisesti avoimia työpaikkoja on tarjolla enemmän kuin vuosi sitten. Suomalaisten luottamus talouteen on kasvanut ja yrityksetkin ovat selvinneet odotettua paremmin epidemian vaikutuksista.

Työttömyystilanne on suhdanneherkkä ja vaihtelee laajasta työttömyydestä työvoimapulaan. Molempia ilmiöitä esiintyy samanaikaisesti; osaavasta työvoimasta on pulaa mm. työväestön ikääntymisen seurauksena sekä uusilla ja kehittyvillä aloilla, esimerkiksi tekniikan alalla ja terveyspalveluita tarjoavissa organisaatioissa. Korona-aikana on tapahtunut henkilöstön siirtymistä työllistävälle aloille, kuten matkailu- ja ravintola-alan tehtävistä muihin töihin. Tästä seuraa rekrytointivaikeuksia alan työtehtäviin. Työnantajien tarve ja työvoima ovat kaukana toisistaan.

Kohtaanto-ongelman ja pitkittyvän työttömyyden haasteet ovat koronan jälkeen yhä uudelleen ratkaistavana. Painopisteet ovat työvoiman saatavuuden turvaamisessa ja toisaalta pitkäaikaistyöttömyyden katkaisemisessa. Kohtaanto-ongelman vähentämiseksi tarvitaan räätälöityjä palveluita ja monipuolisia keinoja, kuten koulutusta, työnhakupalveluita, henkilökohtaista ohjausta ja ennen kaikkea toimivaa yritys yhteistyötä. Vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työttömyys vähenee mutta ei poistu hyvinäkään aikoina. Valmentavia ja kuntouttavia palveluita on tarpeen järjestää osallisuuden edistämiseksi sekä työkyvyn ylläpitämiseksi ja kohentamiseksi. Työttömyys aiheuttaa kaupungille kustannuksia esimerkiksi työmarkkinatuen kuntaosuuksina ja työttömyydestä aiheutuvina verotulojen menetyksenä sekä kaupungin sosiaali- ja terveyspalvelutarpeen kasvuna.

Työllisyyden palvelurakenteen uudistaminen

Suomen hallitusohjelmassa tavoitteena on julkisen talouden vahvistaminen. Tähän liittyy useita työllisyyspalveluihinkin liittyviä muutoksia. Työllisyyden palvelurakennetta uudistetaan valtakunnallisesti kolmivaiheisesti.

- Työllisyyden kuntakokeilut alkoivat 1.3.2021
- Pohjoismainen työvoimapalvelumalli tulee voimaan 2.5.2022, ja se koskee myös kokeilukuntia
- Työllisyyspalveluiden järjestämisvastuun siirtäminen valtiolta kunnille syksyllä 2024.

Järjestämisvastuu kunnille

Järjestämisvastuun siirtoa perustellaan kuntien monipuolisilla jo olevassa olevilla palveluilla, jotka tukevat työllistymistä. Kunnissa on elinvoimapalvelut, yritysten ja työnantajientuntemus, sivistys- ja koulutuspalvelut, vapaa-ajan palvelut, osaaminen ja näkemys työllisyystilanteesta ja jo olemassa olevat monipuoliset työllisyyspalvelut sekä verkostot ja yhteistyömuodot nykyisten työvoimapalveluiden kanssa. Kunnilla on kokemusta ja halu ja tahto palvella työttömiä kuntalaisia.

Uudistus on iso ja sen vaikutus laaja, joten se tulisi huomioida kaupungin tuleville vuosille tehtävissä strategisissa ohjelmissa. Muutoksen myötä työllisyyspalvelut tulevat kuntalaisten ulottuville lähipalveluina, jossa henkilökohtainen vuorovaikutus on lähtökohtana. Kunta pystyy vaikuttamaan työllisyyspalveluiden rakenteeseen, organisointiin, henkilöstörakenteeseen, palvelutuotantoon ja yhteistyöhön eri tahojen

Konsernihallinto

kanssa. Kunnan on mahdollista vaikuttaa yhteistyöhön muiden kuntien kanssa ja rajapintatyöskentelyyn esimerkiksi sote-uudistuksen myötä syntyvien hyvinvointialueiden kanssa. Muutoksella on vaikutusta myös rahoitukseen ja TE-toimistojen rooliin sekä koko työvoimahallinnon nykyisiin organisaatioihin ja niiden tehtäviin.

Muitakin lakiuudistuksia on menossa: TYP-laki, monialaiset palvelut, on tarkastelussa ja muutoksessa, osatyökykyisten työllistyminen on nostettu esille, palkkatuki uudistus on tulossa ja valtakunnan päättäjien taholta on nostettu esille työelämässä tarvittavien tietojen ja taitojen jatkuvan oppimisen merkitys. Tämän koordinoimiseksi on perustettu opetus- ja kulttuuriministeriöön jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus.

Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Konsernihallinnon kehittämisen lähtökohtana toimii syksyllä 2021 hyväksytty pormestariohjelma ja sen toimeenpano koko kaupungin organisaatiossa.

Kaupungin toiminnan päämääränä on kaupunkilaisten kestävä hyvinvointi. Väestön ikääntyminen, työttömyys, hyvinvointiin liittyvien ongelmien kasaantuminen ja resurssien oikea kohdentaminen ovat esimerkkejä toimintaympäristöön liittyvistä haasteista, joiden ratkaiseminen edellyttää kokonaisvaltaista toimintatapojen muutosta. Kaupungin palvelurakennetta on muutettava siten, että kallis erityistyö ja korjaava työ vähenevät ja toimintaa suunnataan mahdollistavaan ja ehkäisevään työhön. Palvelumuotoilulla ja -ohjauksella parannetaan erityisesti paljon palveluja käyttävien palveluketjuja. Kun investoidaan oikealla tavalla ehkäiseviin, tarpeenmukaisesti monialaisiin ja yhteen sovitettuihin palveluihin, syntyy sekä hyvinvointihyötyjä että taloudellisia säästöjä.

Palvelut järjestetään vaikuttavien palveluketjujen avulla siten, että asiakaspalvelu on toiminnan keskiössä. Palveluja toteutetaan kiinteässä ja laajassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Turun alueella on monipuolinen elinkeinorakenne, jonka tukena on laadukkaita ja joustavat yritys- ja innovaatiopalvelut. Paras tapa hoitaa työllisyyttä on kehittää ja tukea yritysten syntyä, kilpailukykyä ja kasvua, jolloin työvoimalle syntyy aitoa ja pysyvää kysyntää. Turun logistinen sijainti EU:n TEN-T (Trans European Network) runkoverkossa ja osana Tukholmasta, Turun ja Helsingin kautta Pietariin ulottuvalla kasvuvyöhykkeellä tarjoaa kaupungille mahdollisuudet kehittyä merkittävänä logistisena solmukohtana.

Turun erityisenä vahvuutena ovat laadukkaat yliopistot, ammattikorkeakoulut ja muut oppilaitokset. Ne tukevat kaupungin jatkuvaa uudistamista luomalla pohjaa laaja-alaiselle osaamiselle ja luovuudelle. Turun 40 000 opiskelijaa ovat merkittävät potentiaali kaupungille ja sen yrityksille.

Matkailu- ja kongressikaupunkina kehittämisen näkökulmasta Turun historia, kulttuuripalvelut, tapahtumatoiminta, saaristo, merellisyys ja joki ovat merkittäviä vetovoima- ja elinvoimatekijöitä.

Kaupungin uudistumisen lähtökohtana ovat toiminnan läpinäkyvyys ja tietoon perustuva johtaminen, joita tuetaan ajanmukaisilla tietojärjestelmillä. Tämän vuoksi kaupunki haluaa tuntea asukkaansa ja asiakkaansa paremmin. Keskeisiä elementtejä tuottavuuden parantamisessa ovat lisäksi kaupungin tilojen käytön tehostaminen, aktiivinen omistajaohjaus ja tukipalvelujen tuotteistaminen. Yhteiset pelisäännöt varmistavat kaupungin voimavarojen tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön.

Palvelujen ja toimintojen digitalisointi mahdollistaa organisaatio- ja kustannusrakenteen keventämisen ja henkilöstön ajankäytön kohdentamisen vaativampiin tehtäviin. Asukkaille ja asiakkaille tämä tarkoittaa

aikaisempaa parempia mahdollisuuksia käyttää kaupungin palveluja ajasta ja paikasta riippumatta.

Uudistamalla palveluja laajalla innovaatioyhteistyöllä avoimuuden periaatteita noudattaen kaupunki edistää myös uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja palvelumuotojen syntymistä. Jotta kehittäminen olisi tehokasta, tarvitaan kaupunkitasolla yhteisiä menetelmiä ja työvälineitä, joilla kehittämistä hallitaan.

Aktiivinen rakentaminen, joka tarkoittaa sekä määrätietoista uudisrakentamista, että täydennysrakentamista, on aina ollut eräs kasvavan kaupungin tunnusmerkkeistä. Kaupungin kehittäminen laajoina kokonaisuuksina tukee elinkeinoelämän kilpailukykyä ja asukkaiden viihtyvyyttä.

Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopolitiikan edelläkävijä ja osa kansainvälistä kaupunkiverkostoa, joka ratkaisee ilmastomuutokseen liittyviä kysymyksiä. Turku pyrkii olemaan ilmastopositiivinen kaupunki vuodesta 2029 eteenpäin ja toteuttamaan resurssiviisauden periaatteet (jätteettömyys, päästöttömyys ja kestävä luonnonvarojen käyttö) vuoteen 2040 mennessä. Ilmastosuunnitelma (kv 11.6.2018 § 142) ohjaa kaupunkikonsernin toimia ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja varautumiseksi. Turun alueen kasvihuonekaasupäästöt on puolitettu vuoden 1990 tasosta ja Turku valittiin Euroopan parhaaksi keskikokoiseksi ilmastokaupungiksi vuonna 2020.

Kaupungin kärkihankkeet

Osana Turun kaupungin Pormestariohjelmaa jatketaan Kärkihankkeiden koordinoimalla kaupungille tärkeitä kehittämistä. Edellisen valtuustokauden aikana olleiden

Kärkihankkeiden, Keskustan kehittäminen, Turun Tiedepuisto ja Smart and Wise Turku kokemusten pohjalta on toimintaa, ohjausmallia ja tuloksia evaluoitu.

Kokemuksista on laadittu uudet toiminta- ja ohjausmallit. Pormestariohjelmaan nostettiin yhteensä 5 Kärkihanketta Tiedepuiston kärkihanke, Keskustan kehittämisen kärkihanke, Osaamisen kärkihanke, Kulttuurin kärkihanke sekä Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasa-arvoisen kehityksen kärkihanke.

Kärkihankkeiden toimintasuunnitelmat ja toimintamallit ovat luotu rinnakkain ja yhdessä jotta toimintaa tukisi mahdollisimman hyvin Pormestariohjelman tavoitteita.

Henkilöstö

Toiminnan painopisteet vaikuttavat olennaisesti myös toimialan henkilöstöön. Hallinnon uudistaminen, toiminnanohjausjärjestelmän päivittäminen, keskitetyn asiakaspalvelupisteen perustaminen sekä kaupungin kärkihankkeiden toteuttaminen näkyy niin työvoiman käytön määrässä kuin henkilöstön hyvinvoinnin ja osaamisen kehittämisen tarpeissa.

Työympäristöihin kohdistuu muutoksia, joissa onnistuminen edellyttää hyvää johtamista, niin toiminnan kuin ihmisten. Työn mielekkäisyys rakentuu selkeistä vastuista, toimivasta yhteistyöstä ja kehittyvästä osaamisesta.

Työllisyyden palvelukokonaisuus

Onnistuminen

Organisaatiouudistuksen myötä työllisyyspalveluiden asema on kaupungin organisaatiossa muuttunut. Järjestäydymme sen mukaisesti. Turun kaupungin strategiat ja pormestarisopimuksen painotukset otamme huomioon myös palvelualueiden omissa palvelusuunnitelmissa. Tavoitteenamme on onnistua.

Konsernihallinto

Asiakas on ykkönen

Turun työllisyyden kuntakokeilu ja pohjoismainen työvoimapalvelumalli tavoittelevat asiakaskeskeistä palvelua. Työllisyyspalveluiden asiakkaita ovat henkilöasiakkaat sekä alueen yritykset ja työnantajat. Toimimme kasvokkain ja asiakaslähtöisesti. Henkilökohtaisen vuorovaikutuksen mahdollistamisen lisäksi kehitämme sähköistä palvelua. Asiakas saa tarvitsemansa palvelut oikea-aikaisesti ja viiveettä. Asiakaspalvelumme on ystävällistä ja ammattitaitoista. Valmennukset ovat tavoitteellisia ja asiakkaan tilanteesta ja tarpeesta lähteviä. On tärkeää, että työllistyminen on nopeaa, mutta pidämme tärkeänä myös tukea tarvitsevien nuorten, vieraskielisten ja jo pidempään työttömänä olleiden pääsyä työelämään. Jatkuva oppiminen työelämän tarpeiden mukaisiin tietoihin ja taitoihin ja koulutukseen ohjaaminen sekä kuntouttaviin palveluihin ohjaamiseen ovat keskeinen osa ohjauspalvelua. Rakennamme aktiivisesti yritysysteistyötä. Palvelurakenteen muutosvaiheessa kaupungin palveluiden tiedottamista ja markkinointia lisätään ja tehostetaan. Yhteistyö kaupungin toimijoiden ja yksiköiden kanssa on tärkeää, esimerkiksi hankintojen avulla työllistäminen –projekti lisää yritysysteistyötä ja työttömien avoimille työmarkkinoille työllistymistä.

Vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien ihmisten työllistymisessä, eli nuorten, maahanmuuttajien ja pitkäaikaistyöttömien auttamisessa, tarvitsemme yritysten lisäksi Kelan, TE-toimiston, Elyn, ym. viranomaisten kanssa tehtävää yhteistyötä sekä kolmannen sektorin toimijoita. Järjestöyhteistyö on tärkeää; yhdistykset tarjoavat kuntouttavan työtoiminnan palveluita ja myös työllistävät ja osallistavat työttömiä. Kaupungin työtehtäviin työllistäminen on monelle työttömälle mahdollisuus saada ensimmäinen työpaikka ja jatkotyöllistymisen kannalta tärkeää työkokemusta tai pitempään työmarkkinoiden ulkopuolella olleille saada mahdollisuus palata työelämään. Osatyökykyisten työllistymismahdollisuuksia kehitetään Kaveria ei jätetä –hankkeessa sekä työtoiminnan tuotannossa.

Ilmaston ja työelämän muutokset

Osaavan työvoiman saamiseksi laajennamme yhteistyötä korkeakoulujen ja toisen asteen koulutuksen järjestäjien kanssa. Osaamista voi kehittää myös työpaikoilla ja hyödyntää esimerkiksi oppisopimusmahdollisuuksia. Osaamisen tunnistaminen kuntouttavan työtoiminnan ja

tukityöjaksojen aikana edesauttaa työtehtävien räätälöinnissä ja koulutustarpeen arvioinnissa.

Ilmastoasiat huomioidaan mm. työtoiminnan tuotannon tehtävissä. Työttömien työkyvyn edistämiseksi tarjolla on esimerkiksi tavaroiden ja tekstiilien kierrätykseen liittyvää työtä. Myös työelämän muutokset huomioimme tuetun työn palveluissa ja pyrimme helpottamaan esimerkiksi it-alan ja palvelualojen työvoiman saantia. Työtoiminnan tuotanto voi palvella myös koko kaupunkia tuottamalla sen tarvitsemia soveltuvia palveluja.

Talous

Työttömyys aiheuttaa yhteiskunnalle ja kaupungille kustannuksia. Työttömyyden alentaminen, työmarkkinatukimaksujen pienentäminen vaikuttavat positiivisesti kaupungin talouteen. Kaupungille palkkatukityöllistäminen vähentää työmarkkinatukimaksuja. Työllisyyspalvelut voivat avustaa kaupungin yksiköitä rekrytoinneissa, joissa on mahdollisuus saada valtion palkkatukea.

Tehtävämme onnistumiseksi on tärkeää kehittää henkilöstöä. Valtiolta kunnille siirtyvien tehtävien myötä siirtyä valtiolta myös henkilöstöresursseja. Henkilöstön riittävän määrän ja osaamisen varmistaminen on kaupungin tehtävä. Muutoksen tueksi toteutamme Tulevaisuuden työllisyyspalvelut -kehittämisohjelmaa. Lisäksi työllisyyden ja yritysysteistyön edistämiseksi on menossa useita kehittämisprojekteja. Yhteistyö muiden isojen kaupunkien kanssa tuo perspektiiviä kehittämiseen. Muutokset koskevat kaikkia kuntia, joten yhteistyötä tarvitaan.

Konsernihallinto

Palvelujen tarvetta kuvaavat tunnusluvut

Vuosien 2021–2024 väestötiedot pohjautuvat Turun kaupungin väestöennusteeseen

Toiminnan tunnusluvut

Tunnusluku	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Asukasluku	189 669	192 962	194 391	196 239	198 224	200 593	203 124
Alle 30-vuotiaat (Nuorisotakuun piirissä olevat eli 15–29 vuotiaat)	47 427	47 645	47 839	48 618	49 440	50 722	51 919
Yli 30-vuotiaat työkäiset	80 149	80 799	81 469	82 113	82 926	83 735	84 744
Työttömien määrä (joulukuu)	11 440	10 888	15 757		12 000	10 000	10 000
Työmarkkinatuen kuntaosuudella olevien määrä (joulukuu)	3 805	3 528	3 940		3 700	3 500	3 300

Työvoiman käyttö

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Henkilötyövuodet (HTV)	571,0	552,3	544,3	595,7	596,2	631,8
Palkat ja palkkiot	30 489 827	32 311 072	31 991 503	35 900 520	35 114 839	39 103 061

Luvut eivät ole vertailukelpoisia hallinnon uudistamisen vuoksi, jolloin konsernihallintoon siirtyi toimialojen hallintohenkilöstö.

Konsernihallinto

Työllisyyden palvelukokonaisuus

Tunnusluku	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aktivointiaste (Työllisyyden palvelukokonaisuus)	27,9	29,6	22,4	30,0	40,0	50,0	50,0
Kuntouttavassa työtoiminnassa olevat henkilöt vuoden aikana (palvelu siir- tyy sote-alueelle 2023)	726	891	866	900	1000		
Palkkatukityöllistetyt, henkilöt vuoden aikana	663	951	968	1000	1100	1200	1300
Työttömien määrä (joulukuu)	11 440	10 888	15 757		12 000	10 000	10 000
Pitkäaikaistyöttömien määrä (joulukuu)	3 427	2 741	3 726		3 700	3 100	3 100
Nuorisotyöttömien määrä (joulukuu)	1 432	1 345	1 922		1 400	1 200	1 200
Ulkomaalaisten työttömien määrä (joulukuu)	4 388	4 422	5 161		3 800	2 700	1 600
Työmarkkinatuen määrä (€)	21,4 M€	19,4 M€	21,9 M€ *		21 M€	19 M€	18 M€
Työmarkkinatuen kuntaosuudella olevat (joulukuu)	3 805	3 528	3 940		3 700	3 500	3 300
Työmarkkinatuen säästö	-2,0 M€	-2,0 M€	+2,5 M€ *		- 1,5 M€	- 2,0 M€	- 1,0 M€
Tuottavuus: Työmarkkinatuki suhteessa asukasluku (muutos laskeva)?	113 €/ as.	101 €/ as.	113 €/ as.*		107 €/ as.	97 €/ as.	92 €/ as.
Työpisteeseen työllistettyjen siirtyminen avoimille työmarkkinoille					30 %	40 %	60 %
Palkkatukityöllistettyjen määrä kaupungin rekrytoinneissa					100	100	100
Osatyökykyisten työllistäminen työllisyyspalveluihin					100	100	100
Asiakastyytyväisyys (tavoite hyvä/erinomainen)					80 %	80 %	80 %

Kaupunginhallitus, Työllisyyden palvelukokonaisuus

Työllisyyden palvelukokonaisuuden käyttötalouden talousarvioehdotuksen toimintakate (nettomeno) on -36 600 000 euroa. Verrattuna kuluvan talousarvioon, kasvua toimintakatteessa on 7,4 prosenttia. Menojen kasvu selittyy työmarkkinatuen kuntaosuuteen varatun määrärahan nousupaineella, sillä koronapandemia on nostanut pitkäaikaistyöttömien määrää ja vuoden 2021 talousarvio budjetoitiin erittäin tavoitteelliseksi sopeuttamisohjelman mukaisesti ja oletuksella, että koronapandemia hellittää syksyn 2020 jälkeen.

Työllisyyden palvelukokonaisuuden tehtävänä on edistää kaupunkilaisten hyvinvointia työllistymistä tukevien palveluiden ja toimenpiteiden avulla. Tavoitteena on myös hillitä työttömyydestä yhteiskunnalle, niin kaupungille kuin valtiollekin, aiheutuvia kustannuksia. Työllisyyspalveluissa on tapahtunut ja lähivuosina tapahtuu muutoksia. Kaupungin organisaatiouudistuksessa konsernihallinnon työllisyyspalvelukeskuksesta muodostettiin työllisyyden palvelukokonaisuus.

Covid-19 –epidemian vaikutus työttömyyteen

Turussa työttömyys on ennen covid 19 –epidemiaa ollut laskusuuntainen ja pitkäaikaistyöttömyyskin väheni. Epidemian myötä yhteiskunta lähes suljettiin, mikä muutti kehityksen suuntaa lisäten työttömien ja lomautettujen määrää. Tarve tukityöllistämiseen ja kuntouttaviin

palveluihin onkin kasvava. Koronan kustannusvaikutukset Turun kaupungille näkyivät työllisyysmäärärahan käytön hidastumisena ja työmarkkinatuen kuntaosuuden nousuna. Henkilöt, joiden työssäoloehto ei ehtinyt täyttymään tai joiden palvelu loppui, siirtyivät Kela-listalle kuten myös työmarkkinatukea aiemmin saaneet yrittäjät, joiden päätoiminen yritystoiminta on päättynyt koronaepidemian seurauksena. Vuonna 2020 koronan vaikutukset työmarkkinatuen nousuun olivat noin 2 miljoonan euron luokkaa edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2021 arvioidaan työmarkkinatukimaksujen nousevan vielä noin 1 miljoonalla eurolla. Pitkäaikaistyöttömyys jatkaa nousua vielä jonkin aikaa, mikä lisää kaupungin työmarkkinatukimenoja. Samanaikaisesti työllistämisen keinot, kuten kuntouttava työtoimintaa ja tukityöllistämistä pystyttiin käyttämään aiempaa vähemmän. Kokonaisuudessaan työllisyyspalvelut on pysynyt talousarviossa. Vuoden 2022 talousarviossa on varauduttu muutoksiin, työmarkkinatukimenojen nousuun ja keskeisten työllistämiskeinojen rahoittamiseen työmarkkinatukimenojen hillitsemiseksi.

Työllisyyden edistämisen kuntakokeilu ja pohjoismainen palvelumalli

Työllisyyden palvelurakennetta uudistetaan osana hallitusohjelmaa. Maaliskuussa alkanut työllisyyden edistämisen kuntakokeilu valmistaa työllisyyspalveluiden järjestämisvastuun siirtoon kuntiin. Tämä tapahtuu kolmivaiheisesti: työllisyyden kuntakokeilut, pohjoismainen työvoimapaalvumalli tulee voimaan vapun jälkeen 2022, järjestämisvastuun siirtäminen valtiolta kunnille syksyllä 2024.

Konsernihallinto

Työllisyyskokeilujen tavoitteena on nykyistä tehokkaammin edistää työttömien työnhakijoiden työllistymistä ja koulutukseen ohjautumista ja tuoda uusia ratkaisuja osaavan työvoiman saatavuuteen. Kokeiluissa kehitetään työnhakijoille tarjottavia työllistymistä tukevia palveluja ja palvelumalleja, joiden avulla voidaan nykyistä paremmin tunnistaa ja ratkaista asiakkaiden yksilölliset palvelutarpeet, työllistymisen esteet sekä osaamisen kehittämistarpeet.

Kuntakokeilu on kasvattanut työllisyyspalveluiden asiakasmäärää. Vain keasti työllistyvien asiakasmäärän kasvaessa myös palvelutarve kasvaa. Taloudellinen tavoite on pienentää työmarkkinatuen kuntaosuutta ja kannustaa työttömiä työllistymään ja/tai siirtymään työllistymistä edistäviin palveluihin ennen varsinaista työllistymistä. Toimenpiteillä on positiivinen vaikutus turkulaisten hyvinvointiin, esimerkiksi syrjäytymisen ehkäisy, osallisuuden lisääminen, sote-palveluiden tarpeen vähentäminen. Vaikutus näkyy myös verotulojen kasvuna

Toiminnan tavoitteet

Talousarviolausekkeet

Lautakunta	Talousarviolauseke
Kaupunginhallitus	Vuonna 2022 valmistaudutaan asukasbudjetoinnin kasvattamiseen 3 miljoonaan euroon vuodelle 2023.
Kaupunginhallitus	Toteutetaan henkilöstöpalveluiden ja palvelukokonaisuuksien yhteinen rekrytointikampanja ammattimaisia rekrytointiyhtiöitä hyödyntäen kriittisen henkilöstön saamisen varmistamiseksi.
Kaupunginhallitus	Kaupungin henkilöstön työhyvinvoinnin lisäämiseen panostetaan kaikissa palvelukokonaisuuksissa. TVA-tarkastelua jatketaan normaalisti ja kohdennetaan ensisijaisesti haastavimmassa rekrytointitilanteessa oleviin ryhmiin.
Kaupunginhallitus	Jos TVA-prosessi tuottaa palkankorotustarpeita yli budjetoitujen henkilöstömenojen, se raportoidaan osavuosikatsauksen yhteydessä. Samalla arvioidaan muutostarpeet talousarvioon.
Kaupunginhallitus	Pormestariohjelman mukaisessa rakennuttamisen yhtiöittämissä jatkovalmistelussa täsmennetään yhtiön perustehtävä ja varmistetaan, että yhtiö tuottaa kaupungille tarpeellisia kiinteistöjä kustannustehokkaasti ja huolehtii kiinteistöjemme asianmukaisesta hoidosta. Kaupunginhallitukselle tuodaan päätettäväksi yhtiöittämissä vaihtoehtoiset mallit sekä niiden edut ja haitat, jonka jälkeen yhtiöittämisestä tehdään ratkaisu.
Kaupunginhallitus	Seutukuntayhtymän toimintaan varataan Kh:n talousarvion sisältä 2e/asukas rahoitusosuus.
Kaupunginhallitus	Sote-uudistusta toteutettaessa tavoitellaan ruotsinkielisiä palveluja varten oman sote-keskuksen perustamista Turunmaan sairaalan yhteyteen.
Kaupunginhallitus	Arvioidaan päivitetyn Turun kaupungin osallisuuden toimintamallin toimivuus ja vaikuttavuus ja toteutetaan tarvittavat toimenpiteet osana pormestariohjelman toimeenpanoa.
Kaupunginhallitus	Investointisuunnitelma tarkastellaan vuoden 2022 aikana siten, että voidaan toteuttaa investointikokonaisuuden toteutussuunnitelma pormestariohjelman velkakattokirjauksen mukaisessa raamissa.
Kaupunginhallitus	Parannetaan investointien ajallista hallintaa ja toteutetaan tarvittaessa prosessin auditointi.
Kaupunginhallitus	Tuodaan kaupunginhallituksen käsittelyyn selvitys merkittävimmistä myyntituloja lisäävistä hankkeista sekä selvitys vaihtoehtoisesta tarkastelusta vuokratulon lisäämisestä myyntitulojen rinnalla.
Kaupunginhallitus	Taito-kampus toteutetaan ensisijaisesti taseen ulkopuolisena hankkeena, hankesuunnitelma tuodaan päätettäväksi vuoden 2022 aikana.
Kaupunginhallitus	Kansainvälisen koulun sijoituspäätös ja uuden lukion tarveselvitys tuodaan päätettäväksi vuoden 2022 aikana.
Kaupunginhallitus	Lausteen alueen kehittämisessä ja Karhunaukion koulun tarveselvityksessä huomioidaan Skanssin monitoimitalon suunnittelun yhteydessä tehdyt selvitykset monipuolisista liikuntamahdollisuuksista. Lisäksi selvitetään Lausteen lähipalveluiden muu kokonaisuus.
Kaupunginhallitus	Kärkihankkeen toimeenpanon osana huomioidaan, että lähiöohjelman hyväksymistä tavoitellaan vuonna 2022.
Kaupunginhallitus	Ilmasto-ohjelman toimenpiteet päivitetään vastaamaan asetettuja tavoitteita alkuvuonna 2022. Päivitystyön yhteydessä tarkistetaan toimenpiteiden talousarviovaikutukset ja tehdään tarvittaessa niiden edellyttämät muutokset talousarvioon.

Pormestariohjelman toimenpiteet

Teema: Edunvalvonta

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
1	Lääkekehityskeskusten saaminen Turkuun vahvistamaan lääke- ja diagnostiikka-alan kehittymistä Suomen yhdeksi talouden kivijalaksi	Lääkekehityskeskus perustetaan Turkuun.
2	Saaristomeren suojelun toteuttaminen ja siihen riittävän rahoituksen saaminen, jotta maailman herkimmän, kauneimman ja saastuimman saariston tila paranee ja jotta se säilyy myös tulevien sukupolvien ilona ja vahvistaa alueemme luonnon monimuotoisuutta.	Saaristomeren ohjelman tiekartta ja toimeenpanosuunnitelma valmis (YM, VSELY)
3	Tunnin junan toteuttaminen ja investointipäätös uudelle ratayhteydelle siten, että junayhteys on otettavissa käyttöön 2030	Turku-Kupittaa-yhteyden ja Espoon kaupunkiradan toteutus käynnissä, hankeyhtiö toteuttaa Espoo-Salo- ja Salo-Turku ratasuunnitelmaa.

Konsernihallinto

Teema: Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
4	Huomioidaan kaupungin ilmastotavoitteet erityisesti maankäyttöä, energiaa, rakentamista ja liikkumista koskevassa päätöksenteossa.	Ilmastosuunnitelman arvioinnin ja päivityksen osana tunnistetaan ja määritellään valmisteltavat kriittiset maankäytön, energian, rakentamisen ja liikkumisen suunnitelmat, investoinnit ja päätökset. Valmisteluun, tavoitteisiin ja toteutukseen tuodaan tehostetusti ilmastoperusteet.
5	Edistetään siirtymää kohti kiertotaloutta ja laaditaan toimenpideohjelma sen tueksi.	Resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan toimeenpanoa vauhditetaan yhteistyössä kumppanien kanssa. Resurssiviisauden periaatteita ja kiertotalouden käytäntöjä toteutetaan koko konsernissa. Resurssiviisauden/kiertotalouden mittarit päivitetään ja niitä käytetään seurannassa.
6	Selvitetään päästöbudjetointia tavoitellen sen ottamista osaksi talousarvioprosessia.	Ilmasto/päästöbudjetin malli kehitetään osana Ilmastosuunnitelman arviointi- ja päivitystyötä ja otetaan käyttöön vuoden 2023 TA-valmistelun osana. Ilmastonmuutoksen hillinnän päätavoitteen etenevän seurantaan kehitetään ja otetaan käyttöön päästölaskennan rinnalle mittariksi hiilitase.
7	Toteutetaan tehtyjä päätöksiä koskien Turun hiilineutraalisuus 2029 –ohjelmaa. Päivitetään toimenpideohjelma huomioiden, että suhteellisesti suurin päästövähennystavoite kohdistuu tulevalla kaudella liikenteeseen.	Turun kaupungin Ilmastosuunnitelman 2029 ensimmäinen valtuustokausittainen/EU-arviointi ja päivitys tehdään valmiiksi ja käsitellään valtuustossa 30.4. mennessä sekä raportoidaan EU-järjestelmään. Ilmastosuunnitelman päivitys sisältää ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen tarkistetut tavoitteet ja toimenpidekokonaisuudet vuosille 2022–2025–2029. Ilmastotoimien kehittäminen ja toimeenpano on jatkuvaa ja sitä tehostetaan päivityksen kautta huomioiden erityisesti liikenteen ja samalla vahvasti myös energian päästöjen vähentäminen, hiilinielujen kasvattaminen sekä riskit, haavoittuvuudet/vaikutukset ja sopeutuminen.
8	Toteutetaan tehtyjä päätöksiä luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi (LUMO-ohjelma). Asetetaan valmistelun pohjalta luontotavoite.	Luonnon monimuotoisuuden ohjelman valmistelua vahvistetaan, ohjelma tehdään valmiiksi ja esitellään päätettäväksi. Valmistelun osana arvioidaan Itämeri-toimenpideohjelman mahdollinen yhdistäminen. Luonnon monimuotoisuuden päätavoitteiden seurantaan kehitetään ja otetaan käyttöön mittariksi luontotase. Asetetaan luontotavoite, joka pitää sisällään luonnon monimuotoisuuden ja lähiluonnon vahvistamisen sekä kaupunkivehreyden lisäämisen. Työtä liitetään soveltuvin osin ilmastonmuutoksen sopeutumiseen sekä kiertotalouden, vetovoiman, hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

Konsernihallinto

Teema: Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku

Nro	Tavoite	talousarvio 2022
10	Koulu- ja päiväkotitilojen tulee olla terveitä ja turvallisia. Päivitetään koulu- ja päiväkotiverkko vastaamaan asuinalueiden tarpeita ja laaditaan korjaus- ja uudisrakentamissuunnitelma väistötilatarpeeseen. Vahvistetaan tilojen käyttöä koulun ulkopuolella.	Tarkastelemme ja tarvittaessa uudelleen arvioimme koulu- ja päiväkotiverkkoa ja laadimme tältä pohjalta toimenpide-ehdotuksia toimitilaverkon päivittämiseksi. Palveluverkkotarkastelun pohjalta käynnistetään tilahankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnitteluprosessit ja nostetaan uudet investointitarpeet tilainvestointiohjelmaan.
11	Kaupunkilaisten valinnanvapautta lisätään.	Kaupungin palvelustrategiaan sisällytetään palvelujen tuotantostrategia. Tuotantostrategiassa asetetaan tavoitteet erilaisille palvelutuotantotavoille/palvelujen rahoitusmalleille, joilla voidaan edistää kuntalaisten valinnanvapautta.
12	Laaditaan palvelustrategia, jossa määritellään millaista laatua palveluilta odotetaan ja mitkä tuottamisen tavat voivat olla mahdollisia.	Käynnistetään strategian valmistelu huomioiden sote-uudistus.
13	Selvitetään mahdollisuudet koota ruotsinkieliset palvelut yhteen kokonaisuuteen.	Sote-uudistuksen ja kaupungin soten irtautumisen yhteydessä selvitetään kaupungin mahdollisuudet koota ruotsinkieliset palvelut yhteen kokonaisuuteen eri palvelukokonaisuuksissa/yli palvelukokonaisuuksien.
14	Yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa luodaan kokonaisvaltainen hyvinvoinnin edistämisen toimintamalli vuoden 2023 alkuun mennessä.	Luodaan toimintamalli huomioiden sote-uudistuksen vaikutukset.

Teema: Jatkuvasti parempi Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
38	Edistetään hyvää tiedolla johtamisen kulttuuria. Perustetaan yhteistyössä alueen yliopistojen kanssa arviointipaneeli arvioimaan kärkihankkeiden toimenpideohjelmaa, toteutumista ja vaikuttavuutta.	Evaluoidaan kärkihankkeiden tavoiteohjelmia/toimenpideohjelmia sekä koordinoidaan yhteisiä resursseja. Osana Ekosysteemisopimuksia keskustellaan laajoista kehityskokonaisuuksista.
39	Luodaan Turkuun asiointitili, jota kautta on helppo hoitaa asioita sujuvasti ajasta ja paikasta riippumatta. Hyödynnetään digitaalisuutta ja dataa myös osana kaavoitusta, luvitusta, katujen ja katuverkon kunnossapitoa ja opastuksia.	Palvelujen tuotteistusta tehostetaan ja laajennetaan palvelujen digitalisoinnin ja datan hyödyntämisen mahdollistamiseksi. Asiointitili otetaan käyttöön vuoden 2022 aikana. Asiointitilin kautta mahdollistetaan asiakkaiden digitaalinen asiointi kuntapalveluihin.
40	Rakennuttamisessa siirrytään malliin, jossa rakennuttaminen ja uusien kaupungin tilojen omistaminen siirretään perustettavaan tai olemassa olevaan yhtiöön. Yhtiö ottaa vastuulleen myös kiinteistöjen ylläpidon.	Valmistellaan tarkoitusta varten perustettavan yhtiön tai yhtiöiden muodostaminen.
41	Resursoidaan ja vakiinnutetaan asukkaiden osallisuuteen liittyviä toimintamalleja, kuten kansalaispaneelit. Asukasbudjetoinnin osuutta kasvatetaan. Huolehditaan erityisesti nuorten osallisuudesta.	Käynnistetään joukkorahoitus-toimintamalli. Asukasbudjetin 2021-2023 kehittä- ja äänestä -vaihe; painotuksena lapset ja nuoret. Päivitetään järjestöyhteistyö uuteen toimintaympäristöön. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisvaltaisen toimintamallin laadintaan osallistuminen huomioiden sote-uudistuksen vaikutukset. Otetaan käyttöön pormestariston oma toimintamalli asukas-osallisuuden lisäämiseksi
42	Varmistetaan, että ikäkaarimallin mukainen palveluajattelu tulee osaksi toimintaa.	Järjestämisjohtamisessa asiakasohjausta, toiminnanohjausta ja palveluverkkoja/toimitiloja tarkastellaan ja kehitetään ikäkaarisegmenttejä hyödyntäen. Palvelukokonaisuuksien tuotantoa sidotaan järjestämisjohtamisessa lähemmäs ikäkaarimalliajattelua yli palvelukokonaisuuksien hyödyntämällä verkostojohtamista.
43	Seurataan johtamisjärjestelmän muutoksen vaikutuksia ja onnistumista säännöllisesti valtuustokauden aikana ja asetetaan muutokselle tarkempia osatavoitteita.	Vakiinnutetaan uusi johtamisjärjestelmä ja toteutetaan ulkoinen arviointi toisella vuosipuoliskolla.
44	Tavoitteena on, että Turku on vetovoimainen työnantaja. Henkilöstön osaamista arvostetaan ja kannustetaan ja tuetaan oman osaamisen kehittämiseen. Panostetaan henkilöstön hyvinvointiin.	Varmistamme, että henkilöstölle sekä lähijohdolle on tarjolla riittävä tuki niin osaamisen oikea-aikaiseen kehittämiseen kuin työhyvinvoinnin tueksi. Henkilöstö voimavarana-ohjelma päivitetään vastaamaan strategiaa.
45	Toiminnan kantavana periaatteena on asukas- ja asiakaslähtöisyys, jonka tuloksena turkulaisten ja Turussa toimivien tulee saada parempaa palvelua nopeammin.	Järjestämisen toimintamallin mukaisen asiakastietoon perustuvan monikanavaisen palvelutarjonnan varmistaminen ja asiakasohjauksen ekosysteemin rakentaminen alkaa. Tämän mahdollistamiseksi vastataan palvelujen yhteensovittamisesta yli palvelukokonaisuuksien.
46	Toteutetaan omistajapolitiikan linjauksia määrätietoisesti ja loogisesti siten, että yhtiöt voivat toimia tehokkaasti valitulla toimintatavalla toimintaympäristön haasteet huomioiden.	Käynnistetään päivitetyn omistajapolitiikan yhtiökohtaisten tavoitteiden edellyttämien toimenpiteiden toteuttaminen ja pannaan täytäntöön omistajapolitiikan ulkopuoliset yhtiökohtaiset erillispäätökset sekä erilliset yritysjohtamiset.

Teema: Kansainvälisyys ja verkostot – Turku, kokoaan suurempi maailmalla

Konsernihallinto

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
48	Huolehditaan kansainvälisen koulun jatkosta ja siirrosta keskustan lähistölle (esimerkiksi Itäharjulle).	Kansainvälisen koulun tarveselvitys päivitetään ja yhtenä vaihtoehtona tutkitaan tilojen toteuttamista Itäharjun monitoimitalon yhteyteen. Tarvittaessa käynnistetään kaavoitus.
49	Toimitaan aktiivisesti sellaisissa kansainvälisissä verkostoissa, jotka tukevat Turun omien tavoitteiden saavuttamista.	Eri kansainvälisten verkostojen merkitys kaupungille määritellään ja tarkennetaan kaupungin tavoitteet sekä vastuutukset niissä.
50	Turku on kansainvälinen kaupunki ja toivottamme kaikki uudet asukkaat tervetulleiksi. Huolehditaan uusien maahanmuuttajataustaisten turkulaisten kotoutumisesta kotouttamisohjelman mukaisesti.	Toteutetaan kaupungin uutta kotoutumishjelmaa kaikilla kaupungin palvelualueilla maahanmuuttajapalvelujen ohjaamana ja tukevana. International House Turku toimintamallin vakiinnuttaminen.

Teema: Kestävän Kasvun Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
54	Annetaan palvelulupaus kumppanuushankeille, kaavoitusaloitteiden käsittelylle sekä luvituksen käsittelylle. Kumppanuuskaavoituksen tulee olla pienehköissä, yksityisissä aloitteissa ensisijainen vaihtoehto. Huolehditaan, että kaavoituksen ja luvituksen resurssit ovat riittävät.	Kaupprehallin korttelin kehittämisen ohjaus (kumppanuuskehittäminen). Kumppanuusmallien kehittäminen.
55	Laaditaan visio Merellisen Turun kehittämisestä huomioiden erityisesti Länsi-Turun alue. Huomioidaan yleiskaavoituksessa läntisten alueiden uudet asumisviihtyvyyttä parantavat ja asumista lisäävät tavoitteet sekä merellisyyden	Länsi-Turun vision laadinnan käynnistäminen ja valmistelun ohjaus. Valmistelu alkanut 2021. Vision pohjalta päivitetään yleiskaava Länsi-Turun osalta. Liittyy myös lähiövisioon.
56	Varmistetaan, että Turussa toteutuu alueittain asumisen monipuolisuus. Puretaan aktiivisesti segregatiota asunto- ja maapolitiikalla.	Toteutetaan ARA:n tukemaa Lähiöohjelmaa 2020-2022 ja laaditaan lähiövisio. Asuntotuotannosta vähintään 20 % sijoittuu kaupungin omistamille tonteille, mikä mahdollistaa kaupungin tonttutuotannon ja valtion tukeman (ARA) kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteuttamisen. Kaupungin konserniyhtiöille asettamat asuntotuotantotavoitteet (600 asuntoa/v) edellyttävät kaupungilta konserniyhtiöille kaavoitettavaa kerrosalaa vuosittain 30.000 kem2. Kaupungin maalle kaavoitettavasta asuinkeuhkosalasta osoitetaan kaupungin tuotantoyhtiöille (TVT, TYS, Vaso) n. 25.000 kem2, joka tarkoittaa 7-10 luovutettavaa tonttia/vuosi. Tavoitteena on, että kuudella Turun yhdeksästä suuralueesta tuetun vuokra-asumisen osuus on enintään 15 prosenttia koko suuralueen asutokannasta. Kirjauksella ei muuteta valtuuston hyväksymiä maankäytön periaatteita

Teema: Korkeakouluysteistyö, yritykset ja työllisyys – Onnistuva Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
58	Hankintaperiaatteiden päivittämisen yhteydessä varmistetaan, että pk-yrityksillä on mahdollisuus osallistua kilpailutuksiin.	Hankintaperiaatteiden (hankintastrategia) päivitys tehty. Strategialuonnoksen Tavoitekokonaisuus 4. "Terve kilpailu ja toimivat markkinat" sisältää sekä tavoitteita että toimenpiteitä, jotka edesauttavat pk-yritysten osallistumista kilpailutuksiin: hankinnoista viestitään avoimesti ja selkeästi, markkinoita kartoitetaan, lisätään tietopyyntöjä ja markkinavuoropuheluja, lisätään vuorovaikutusta markkinoiden kanssa, kannustetaan eri kokoisia yrityksiä osallistumaan hankintoihin (ml. paikalliset yritykset), kehitetään yhteistyötä yrittäjäjärjestöjen kanssa, arvioidaan yritysvaikutukset (isommat hankinnat), kannustetaan tarjoajia tekemään yhteistyötä esim. tarjousyhteen-liittymänä tai alihankinnan kautta, lisätään pienhankintojen saatavuutta. Kilpailutettaessa hankinta jaetaan osiin hankintalain sallimissa rajoissa.
59	Resursoidaan työllisyyskokeilu ja asetetaan vaikeimmin työllistyvälle selkeä työllistymistavoite.	Työllisyyskokeilu jatkuu suunnitelman mukaisesti. Resursoidaan työllisyyskokeilu ja asetetaan selkeät ja päivitetty tavoitteet myös pohjoismaisen työvoimapalvelumallin tuomat muutokset huomioiden.
60	Tehdään päätöksenteon yhteydessä yritysvaikutusten arviointi, kun asia koskettaa elinkeinoelämää. Kaikessa valmistelussa ja päätöksenteossa huomioidaan asiakaslähtöisyys. Selkeytetään kaupunkiorganisaation vastuut ns. yhden luukun periaatteen mukaisesti.	Käynnistetään yhteistyöfoorumit, joissa yritysvaikutusten arviointia laaditaan. Keskustan kiinteistöomistajien kanssa jatketaan säännöllistä foorumityöskentelyä. Edistämme innovaatiokumppanuusmalleja kumppaneiden kanssa. CRM-työkalun ympärillä toteutetaan yhteinen palvelumalli yritysten palveluun. Palvelumallin ytimessä on yhteisen palvelumallin luonti, joka käynnistetään ensimmäisenä yrityspalveluiden ja työllisyyspalveluiden kanssa. Laaditaan yritysvaikutusten arviointi merkittävässä maankäytön hankkeissa ja hankinnoissa silloin, kun niihin liittyy olennaisia yritysvaikutuksia.
61	Turulle yhteistyö on tärkeää ja asetamme alueen yhteiset isot elinkeinopolitiikan tavoitteet yhdessä eri toimijoiden kanssa.	Turku Science Park Oy käynnistää strategian pohjalta yhteisen toimenpideohjelman laatimisen. Ekosysteemisopimus käynnistetään ja nykyiset kärkialat vahvistavat kansallista ja kansainvälistä roolia. Opiskelijakaupunki Turku –konsepti uudistetaan.

Konsernihallinto

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
62	Vaikutetaan aktiivisesti osaavan työ- ja koulutusperäisen maahanmuuton edistämiseen.	Talent Boost –toiminnassa toteutetaan kansainvälistä markkinointia yhdessä yritysten ja korkeakoulujen kanssa. Vaikutetaan lainsäädäntöprosessiin kansallisella tasolla ja sitoudutaan yhteiseen markkinointiin Business Finlandin kanssa. Käynnistetään International House Turku -konsepti
63	Valmistellaan uusi työllisyyden hanke varmistamaan, että Turku hyödyntää työllisyyden kokeilua tuloksekkaasti ja valmistautuu työllisyyspalveluiden järjestämisvastuun siirtoon vuonna 2024.	Valmistellaan Tulevaisuuden työllisyyspalvelut -hanke
64	Tehdään päätöksenteon yhteydessä yritysvaikutusten arviointi, kun asia koskettaa elinkeinoelämää. Kaikessa valmistelussa ja päätöksenteossa huomioidaan asiakaslähtöisyys. Selkeytetään kaupunkiorganisaation vastuut ns. yhden luukun periaatteen mukaisesti.	Käynnistetään yhteistyöfoorumit, joissa yritysvaikutusten arviointia laaditaan. Keskustan kiinteistöomistajien kanssa jatketaan säännöllistä foorumityöskentelyä. Edistämme innovaatiokumppanuusmalleja kumppaneiden kanssa. CRM-työkalun ympärillä toteutetaan yhteinen palvelumalli yritysten palveluun. Palvelumallin ytimessä on yhteisen palvelumallin luonti, joka käynnistetään ensimmäisenä yrityspalveluiden ja työllisyyspalveluiden kanssa. Laaditaan yritysvaikutusten arviointi merkittävässä maankäytön hankkeissa ja hankinnoissa silloin, kun niihin liittyy olennaisia yritysvaikutuksia.

Teema: Kärkihankkeet

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
65	Tiedepuiston kärkihanke, Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.	Tiedepuisto-kärkihanke on kaupungin strategisen johtamisjärjestelmän työkalu kaupunkistrategian tiedepuistoaluetta koskevien tavoitteiden toteuttamiseksi. Kärkihankkeella tavoitellaan alueen kehittämistä kansainvälisesti kiinnostavana ja rohkean kokeilevana osaamiskeskittymä, joka on toiminnoiltaan monipuolinen ja logistisesti vetovoimainen. Tiedepuiston kärkihankkeen mukaisella kehittämisellä tähdätään ennen kaikkea siihen, että Tiedepuiston sijainnin poikkeukselliset lähtökohdat ja monipuolisen osaamiskeskittymän luoma potentiaali saadaan mahdollisimman täysimääräisesti hyödyntämään kokonaisvaltaista kehitystä
66	Keskustan kehittämisen kärkihanke, Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.	Keskustan kehittäminen on jatkuva prosessi, ja siihen liittyvät toimenpiteet täsmennetään vuosittain. Pitkäjänteisellä ja kokonaisvaltaisella kaupunkikeskustan kehittämisellä tuetaan Turun kaupungin kasvua, vahvistetaan sen brändiä ja parannetaan sen asemaa kiristyvässä kansainvälisessä kilpailussa asukkaista, osajista ja investoinneista.
67	Osaamisen kärkihanke, Valmistellaan uusi Osaamisen kärkihanke, jonka tavoitteena on Turun seudun alueellisen kilpailukyyn vahvistaminen pitkäjänteisesti osaamiseen ja tutkimukseen panostamalla sekä vastaaminen megatrendeihin kuten digitalisaatioon, kaupungistumiseen sekä ilmastonmuutokseen.	Osaamisen kärkihankkeen tarkoituksena on vahvistaa turkulaisten osaamista, houkutella uusia osaajia Turkuun sekä paremmin tunnistaa kaikkea sitä osaamista, mitä turkulaisilla on. Kärkihankkeen taustalla on yhdessä Turun yliopiston tulevaisuuden tutkimuslaitoksen kanssa tehty Osaamisen visio 2040: "Vuonna 2040 vetovoimainen ja monimuotoinen Turku on globaali edelläkävijä oppimis- ja osaamisympäristönä. Kaupunki tarjoaa erinomaiset puitteet monialaiseen osaamisen uudistamiseen ja niiden kestäväan hyödyntämiseen".
68	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Kärkihankkeen alla toteutetaan yksinäisyyden vähentämisen ja mielenterveyden tukemisen toimenpideohjelmat valtuustokaudelle. Varmistetaan, että kotouttamis- ja syrjäytymisen ehkäisyn ohjelmilla on oikeat mittarit ohjelman tulokselliseksi toteuttamiseksi.	Toimenpideohjelmat laadittu, yhdyspinnat hyvinvointialueelle määritelty ja kuntalaisia aktivoiva viestintä käynnissä. Kaupunkitasoisen ehkäisevän mielenterveystyön toimintamalli luotu, kuntalaisten koulutukset ja pilotti omaishoitajille käynnistetty. Tykkää turkulaisesta! -toiminnan laajentaminen ja tutkimuspohjainen kansallinen vertaiskehittäminen yksinäisyyden vähentämiseksi käynnissä. Aukkaiden olohuoneet -konseptin rakentaminen järjestöjen kanssa käynnistetty. Nuorten palveluohjausmallin rakentaminen käynnistetty. Ehkäisevän päihdetyön hanke käynnistetty (rahoitushakemus jätetty 2021, päätöstä odotetaan)
69	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Lähiöiden kehittämisen ensisijaiseksi tavoitteeksi vahvistetaan segregaaion vähentäminen. Vahvistetaan kaupunkilaisten yhteisöllisyyttä ja osallistumista kaupungin kehittämiseen.	Lähiövisiotyö käynnissä ja valmistuu 2022. Osallistamisen ja uudenlaisten kumppanuuksien ensimmäiset pilotit käynnistetty
70	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Asetetaan liikkumisen toimenpideohjelman tavoitteet yhdessä seurojen ja järjestöjen kanssa. Ohjelmaan yhdistetään kaikkien lasten harrastamismahdollisuuden tavoite ja seurojen avustusten uudistaminen lajien välisen-, sukupuolten-, ja alueiden tasa-arvon turvaamiseksi.	Toimenpideohjelma laadittu. Seurojen avustusjärjestelmän uudistaminen käynnissä. Palveluviestintä ja osaamisen verkoston kehitystyö käynnissä. Lasten ja nuorten Harrastamisen Suomen mallin edistäminen käynnissä. Pilotteja työikäisten palveluiden kehittämiseksi käynnistetty yhdistysten ja yritysten kanssa. Voitas-toiminnan laajentaminen ja alueellisten liikuntaryhmien kehittäminen ikääntyville käynnissä
71	Kulttuurin kärkihanke; Valmistellaan uusi kulttuurin ja laajemmin hyvinvoinnin edistämiseen liittyvä kärkihanke, jonka toteuttamisen tueksi laaditaan toimenpideohjelma valtuustokaudelle.	Vuonna 2021 osallistavasti laaditun kulttuurivision ja -strategian (kulttuurilupaus) aikana määriteltyjä kulttuurin kärkihankkeen kärkiteemoja toteutetaan pormestariohjelman mukaisesti

Konsernihallinto

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
		valuustokauden aikana. Kulttuuri laajasti osana palveluiden ja kaupungin kehittämistä. Kasvattaa kaupungin pito- ja vetovoimaa.

Teema: Matkailu ja saavutettavuus – Tapahtumien Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
72	Matkailun toiminnossa tavoitellaan laajempaa seudullista yhteistyötä ja tavoitteet ja rakenteet kytketään aiempaa paremmin kansalliseen Visit Finland –kokonaisuuteen.	Toteutetaan yhteistyömalli seudullisesti markkinoinnin, digitaalisten alustojen, incoming-toiminnan ja yritysten kehittämisen osalta. Tavoitteen mukaan kaksinkertaistetaan matkailutulo vuoteen 2029 mennessä. Yhteistyömallilla varmistetaan matkailutulon kasvu.
73	Tavoitellaan, että kiinnostavia, vahvoja tapahtumia niin kulttuurin, urheilun kuin tieteen aloilla on ympäri vuoden.	Otetaan käyttöön ympärivuotisuutta edistävä tapahtumien ja vetovoimateemojen vuosikello. Vahvistetaan ympärivuotisuutta erityisesti syksyllä ja talvella, ja pyritään varmistamaan useamman tapahtuman toistuminen vuosittain. Pyritään käyttämään kaupunkia laajasti tapahtumatilana. Tuetaan elämyskeskuksen toteutumista. Otetaan käyttöön uusi tapahtuma- ja harrastekalenteri. Edistetään strategisten vetovoimateemojen mukaisia suur tapahtumia, joilla on merkittäviä matkailu-, imago- ja aluetalousvaikutuksia.
74	Turku panostaa matkailun kehittämiseen voimakkaasti ja siinä onnistumiseksi houkuttelee alan toimijoita yhteen. Lentoaseman ja satamatoimintojen kilpailukyvyistä tulee huolehtia. Kansainvälisen matkailun kasvattaminen on yksi elinkeinopolitiikan keskeisistä tavoitteista.	Saavutettavuuden varmistamiseksi laaditaan lentoliikennestrategia ja vahvistetaan Turun logistista asemaa. Toteutetaan Ferry-termiinaali –kokonaisuutta, jonka yhteydessä toteutetaan malli risteilyvierailijoiden saamiseksi Turkuun. Matkailun edistämistä toteutetaan ekologisesti kestäväällä tavalla,

Teema: Turun talousraami 2021–2025 – Vahvana 2030-luvulle

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
77	Jo päätetty sopeutusohjelma toteutetaan.	Erillinen seuranta
83	Kaupungin taloutta ja hallintoa sopeutetaan uudistusta vastaavien siirtyvien tehtävien verran (sote-uudistus)	Siirtyvät toiminnot kartoitettu
84	Talouden kestävä perusura	Seurataan sopeutusohjelman toimenpiteiden toteutumista ja päivitetään ohjelmaa, mikäli kokonaistavoitetta ei saavuteta. Irtautumisen vanhan SAP-toiminnanohjausjärjestelmän lisensseistä ja prosessien uudistaminen sekä skaalautuvien talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmien kartoitus.
85	Valmistautuminen sote-uudistuksen vaikutuksiin kaupunkitaloudessa	Yksilöidään talouteen kohdistuvat vaikutukset. Tarkistetaan voimassa oleva taloussuunnitelma siirtolaskelmien valmistamisen jälkeen. Valmistellaan mahdolliset toimenpiteet organisaatioon tai talouteen kohdistuvat toimenpiteet.
86	Turku tavoittelee työttömyysasteen laskua 11,2 prosenttiin.	Mittariseuranta
87	Menettelytapa yllättävässä negatiivisessa poikkeustilanteessa	Aktiivinen seuranta talouden seurantaprosessissa sekä huomiointi toiminnan ja talouden suunnittelussa. Valmistellaan tarvittavat toimenpiteet tarpeen vaatiessa.
88	Velkakatto	Aktiivinen seuranta talouden seurantaprosessissa sekä huomiointi toiminnan ja talouden suunnittelussa. Valmistellaan tarvittavat toimenpiteet tarpeen vaatiessa.
89	Verolinjaus	Huomioidaan toiminnan ja talouden suunnittelussa.

Muutokset pormestariohjelman toimenpiteisiin kaupunginvaltuuston (Kv 15.11.2021 § 258) päätöksen jälkeen

Nro	Pormestariohjelman tavoite	Teema	Kaupunginvaltuuston 15.11.2021 käsittelemä kirjaus "Toimintasuunnitelma 2022"	Tarkistettu kirjaus
39	Luodaan Turkuun asiointitili, jota kautta on helppo hoitaa asioita sujuvasti ajasta ja paikasta riippumatta. Hyödynnetään digitaalisuutta ja dataa myös osana kaavoitusta, luvitusta, katujen ja katuverkon kunnossapitoa ja opastuksia.	Jatkuvasti parempi Turku	Palvelujen tuotteistusta tehostetaan ja laajennetaan palvelujen digitalisoinnin ja datan hyödyntämisen mahdollistamiseksi.	Palvelujen tuotteistusta tehostetaan ja laajennetaan palvelujen digitalisoinnin ja datan hyödyntämisen mahdollistamiseksi. Asiointitili otetaan käyttöön vuoden 2022 aikana. Asiointitilin kautta mahdollistetaan asiakkaiden digitaalinen asiointi kuntapalveluihin.
43	Seurataan johtamisjärjestelmän muutoksen vaikutuksia ja onnistumista säännöllisesti	Jatkuvasti parempi Turku	Aloitetaan järjestämisen toimintamallin toimeenpano ensimmäisessä valitussa asiakassegmentissä.	Vakiinnutetaan uusi johtamisjärjestelmä ja toteutetaan

Konsernihallinto

	valtuustokauden aikana ja asetetaan muutokselle tarkempia osatavoitteita.			ulkoinen arviointi toisella vuosipuoliskolla.
41	Resursoidaan ja vakiinnutetaan asukkaiden osallisuuteen liittyviä toimintamalleja, kuten kansalaispaneelit. Asukasbudjetoinnin osuutta kasvatetaan. Huolehditaan erityisesti nuorten osallisuudesta.	Jatkuvasti parempi Turku	Käynnistetään joukkorahoitus-toimintamalli. Asukasbudjetin 2021-2023 kehittä- ja äänestä -vaihe; painotuksena lapset ja nuoret. Päivitetään järjestöyhteistyö uuteen toimintaympäristöön. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisvaltaisen toimintamallin laadintaan osallistuminen huomioiden sote-uudistuksen vaikutukset.	Käynnistetään joukkorahoitus-toimintamalli. Asukasbudjetin 2021-2023 kehittä- ja äänestä -vaihe; painotuksena lapset ja nuoret. Päivitetään järjestöyhteistyö uuteen toimintaympäristöön. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisvaltaisen toimintamallin laadintaan osallistuminen huomioiden sote-uudistuksen vaikutukset. Otetaan käyttöön pormestarin oma toimintamalli asukasosallisuuden lisäämiseksi
56	Varmistetaan, että Turussa toteutuu alueittain asumisen monipuolisuus. Puretaan aktiivisesti segregatiota asunto- ja maapolitiikalla.	Kestävän Kasvun Turku	Toteutetaan ARA:n tukemaa Lähiöohjelmaa 2020-2022 ja laaditaan lähiövisio. Asuntotuotannosta vähintään 25 % sijoittuu kaupungin omistamille tonteille, mikä mahdollistaa kaupungin tonttutuotannon ja valtion tukeman (ARA) kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteuttamisen. Kaupungin konserniyhtiöille asettamat asuntotuotantotavoitteet (600 asuntoa/v) edellyttävät kaupungilta konserniyhtiöille kaavoitettavaa kerrosalaa vuosittain 30.000 kem2. Kaupungin maalle kaavoitettavasta asuinkerrosalasta osoitetaan kaupungin tuotantoyhtiöille (TVT, TYS, Vaso) n. 25.000 kem2, joka tarkoittaa 7-10 luovutettavaa tonttia/vuosi. Tavoitteena on, että kuudella Turun yhdeksästä suuralueesta tuetun vuokra-asumisen osuus on enintään 15 prosenttia koko suuralueen asuntokannasta	Toteutetaan ARA:n tukemaa Lähiöohjelmaa 2020-2022 ja laaditaan lähiövisio. Asuntotuotannosta vähintään 25 % sijoittuu kaupungin omistamille tonteille, mikä mahdollistaa kaupungin tonttutuotannon ja valtion tukeman (ARA) kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteuttamisen. Kaupungin konserniyhtiöille asettamat asuntotuotantotavoitteet (600 asuntoa/v) edellyttävät kaupungilta konserniyhtiöille kaavoitettavaa kerrosalaa vuosittain 30.000 kem2. Kaupungin maalle kaavoitettavasta asuinkerrosalasta osoitetaan kaupungin tuotantoyhtiöille (TVT, TYS, Vaso) n. 25.000 kem2, joka tarkoittaa 7-10 luovutettavaa tonttia/vuosi. Tavoitteena on, että kuudella Turun yhdeksästä suuralueesta tuetun vuokra-asumisen osuus on enintään 15 prosenttia koko suuralueen asuntokannasta. Kirjauksella ei muuteta valtuuston hyväksymiä maankäytön periaatteita
69	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Lähiöiden kehittämisen ensisijaiseksi tavoitteeksi vahvistetaan segregatiota vähentäminen. Vahvistetaan kaupunkilaisten yhteisöllisyyttä ja osallistumista kaupungin kehittämiseen.	Kärkihankkeet	Lähiövisiotyö käynnissä ja valmistuu 2023. Osallistamisen ja uudenlaisten kumppanuuksien ensimmäiset pilotit käynnistetty	Lähiövisiotyö käynnissä ja valmistuu 2022. Osallistamisen ja uudenlaisten kumppanuuksien ensimmäiset pilotit käynnistetty
74	Turku panostaa matkailun kehittämiseen voimakkaasti ja siinä onnistumiseksi houkuttelee alan toimijoita yhteen. Lentoaseman ja satamatointojen kilpailukyvyistä tulee huolehtia.	Matkailu ja saavutettavuus – Tapahtumien Turku	Saavutettavuuden varmistamiseksi laaditaan lentoliikennestrategia ja vahvistetaan Turun logistista asemaa. Toteutetaan Ferryterminaali –kokonaisuutta, jonka yhteydessä toteutetaan malli risteilyvierailijoiden saamiseksi Turkuun.	Saavutettavuuden varmistamiseksi laaditaan lentoliikennestrategia ja vahvistetaan Turun logistista asemaa. Toteutetaan Ferry-terminaali – kokonaisuutta, jonka yhteydessä toteutetaan malli

Konsernihallinto

	Kansainvälisen matkailun kasvattaminen on yksi elinkeinopolitiikan keskeisistä tavoitteista.			risteilyvierailijoiden saamiseksi Turkuun. Matkailun edistämistä toteutetaan ekologisesti kestäväällä tavalla.
87	Menettelytapa yllättävässä negatiivisessa poikkeustilanteessa	Turun talousraami 2021–2025 – Vahvana 2030-luvulle		Aktiivinen seuranta talouden seurantaprosessissa sekä huomiointi toiminnan ja talouden suunnittelussa. Valmistellaan tarvittavat toimenpiteet tarpeen vaatiessa.
88	Velkakatto	Turun talousraami 2021–2025 – Vahvana 2030-luvulle		Aktiivinen seuranta talouden seurantaprosessissa sekä huomiointi toiminnan ja talouden suunnittelussa. Valmistellaan tarvittavat toimenpiteet tarpeen vaatiessa.
89	Verolinjaus	Turun talousraami 2021–2025 – Vahvana 2030-luvulle		Huomioidaan toiminnan ja talouden suunnittelussa.

Pormestarinmenettelyssä hyväksytyt talousarviomuutokset menoihin ja tuloihin

Lautakunta	Lauseke	Vaikutus käyttötalouteen (euroa)			
		Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Kh, kaupungin yhteiset	Aluepelastuslaitoksen omahoitososuuden poisto suunnitelmavuosilta 2023–2025 (Sote) (menojen vähennys)		-14 791 318	-15 146 310	-15 509 821
Konsernihallinto	Sote uudistuksen aiheuttamat muutokset työllisyyspalveluiden kuntouttavaan työtoimintaan suunnitelmavuosina 2023–2025 (tulojen vähennys)		-350 000	-350 000	-350 000
Konsernihallinto	Sote uudistuksen aiheuttamat muutokset työllisyyspalveluiden kuntouttavaan työtoimintaan suunnitelmavuosina 2023–2025 (menojen vähennys)		-1 800 000	-1 800 000	-1 800 000
Kh, kaupungin yhteiset	Tuottavuustavoite (menojen vähennys)	-7 000 000			
Kh, kaupungin yhteiset	Kohdentamaton myyntitulo (tulojen lisäys, satunnaiset tulot)		20 000 000	20 000 000	20 000 000

Lautakunta	Lauseke	Vaikutus investointiosaan (euroa)			
		Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Kh, kaupungin yhteiset	Kiinteistökehitys, Kh: Herttuankulman kustannusarvio ja vuosittainen määrärahan muutostarve (investointimenojen vähennys) vuosina 2022, 2023, 2024	-1 000 000	-1 000 000	-2 000 000	
Kh, kaupungin yhteiset	Strategiset kärkihankkeet, Kh: Kauppatorin kustannusarvio ja vuosittainen määrärahan muutostarve (investointimenojen lisäys) vuosina 2022 ja 2023	5 000 000	1 000 000		
Kh, kaupungin yhteiset	Liikenteen toimivuutta & turvallisuutta parantavat, kh: Laiturirannan kevyenliikenteen silta kustannusarvio ja vuosittainen määrärahan muutostarve (investointimenojen lisäys) vuosina 2024 ja 2025			1 000 000	2 000 000

Konsernihallinto

Kh, kaupungin yhteiset	Kiinteistökehitys, kh: Skanssin keskuspuisto ja Vallikadun siirtäminen vuodella eteenpäin (investointimenojen vähennys) vuonna 2022 (investointimenojen lisäys) vuonna 2023	-4 800 000	-1 900 000	5 800 000	700 000
Kh, kaupungin yhteiset	Strategiset kärkihankkeet, kh: Kulttuurijokilautan kohdalla tehtävä tukimuurin korjaus (investointimenojen lisäys) vuonna 2023 3 milj. euroa ja Parkin kentän saneeraus vuonna 2024 3 milj. euroa ja 2025 0,3 milj. euroa		3 000 000	3 000 000	300 000
Kh, kaupungin yhteiset	Nimetty kohde: Skanssin monitoimitalosta luopuminen (vuokrahanke) ei vaikutusta investointiosaan, Lausteen koulu vuosittaisen määrärahan poisto vuosilta 2022-2025 (investointimenojen vähennys), koska Lauste II ei ehdi suunnittelukaudelle (uuden paikan kaavoitus)	-100 000	-5 000 000	-8 000 000	-1 626 000
Kh, kaupungin yhteiset	Nimetty kohde: Paavo Nurmi stadionin määrärahan muutostarve (investointimenojen lisäys) vuonna 2022	167 000			
Kh, kaupungin yhteiset	Asukasviihtyvyyttä parantavat, kh: Osallistuva budjetointi (investointimenojen lisäys vuosille 2023, 2025. Investointimäärärahataso ei saa nousta (Investointimenojen lisäystä vastaava vähennys vuosille 2023, 2025)		2 000 000		2 000 000
Kh, kaupungin yhteiset			-2 000 000		-2 000 000
Kh, kaupungin yhteiset	Blue Industry Park Oy:n pääomasijoitus (investointimenojen lisäys) vuonna 2022	5 660 458			
Kh, kaupungin yhteiset	BIP: Maankäyttösopimuskorvaus (muut tulot lisäys) vuonna 2022	3 320 243			
Kh, kaupungin yhteiset	BIP: Myyntivoitto vuonna 2022	2 343 215			
Kh, kaupungin yhteiset	BIP: Yard Park maanmyyntitulo (pysyvien vastaavien luovutustulojen lisäys) vuonna 2022	2 343 215			
Kh, kaupungin yhteiset	Tulorahoituksen korjauserät myyntivoiton oikaisu	-2 343 215			

Määrärahat ja investoinnit, 1 000 €

Konsernihallinto

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Käyttötalousoisa						
Toimintatulot	213 149	221 337	227 375	231 470	236 245	241 133
Valmistus omaan käyttöön	188		0			
Toimintamenot	258 787	278 822	286 620	283 870	291 166	297 125
Toimintakate	-45 449	-57 485	-59 245	-52 400	-54 922	-55 992
Muutos-%			12,9 %	-19,3 %	4,8 %	1,9 %

*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestaramalliin siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Investointiosa						

Konsernihallinto

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Investointimenot	69 747	158 075	151 253	232 585	272 770	266 475
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	443		2 775	2 350	1 850	1 600
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	24 316	32 700	26 043	27 000	27 000	27 000
NETTO	-44 944	-125 375	-122 435	-203 235	-243 920	-237 875
Muutos-%			-2,3 %	66,0 %	20,0 %	-2,5 %

Kaupunginhallitus

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Käyttötalousosa						
Toimintatulot	181 455	177 154	183 389	187 791	192 298	196 913
Valmistus omaan käyttöön	168					
Toimintamenot	231 846	205 042	210 984	215 854	221 034	226 339
Toimintakate	-50 222	-27 888	-27 594	-28 063	-28 737	-29 426
Muutos-%			-1,1 %	1,7 %	2,4 %	2,4 %

*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarimalliin siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Investointiosa						
Investointimenot	10 349	8 782	10 150	10 150	10 150	10 150
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	0	0	0	0	0
NETTO	-10 349	-8 782	-10 150	-10 150	-10 150	-10 150
Muutos-%		69,7 %	15,6 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Kaupungin yhteiset toiminnot

(sisältää kaupungin yhteisiä menoja sekä maa-, tila- ja infraomaisuuteen liittyvät menot ja tulot)

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Käyttötalousosa						
Toimintatulot	31 694	38 447	37 310	37 195	37 298	37 403
Valmistus omaan käyttöön	20					
Toimintamenot	7 418	33 955	32 361	25 503	26 555	26 120
Toimintakate	39 133	4 492	4 949	11 692	10 743	11 283
Muutos-%			10,2 %	136,2 %	-8,1 %	5,0 %

*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarimalliin siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

Konsernihallinto

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Investointiosa						
Investointimenot	59 399	149 293	141 103	222 435	262 620	256 325
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	443		2 775	2 350	1 850	1 600
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	24 361	32 700	26 043	27 000	27 000	27 000
NETTO	-34 595	-116 593	-112 285	-193 085	-233 770	-227 725
Muutos-%			-3,7 %	72,0 %	21,1 %	-2,6 %

Kaupungin yhteiset toiminnot, omaisuuden hallinnan talousarviomäärärahaehdotukseen sisältyy kaupunkiympäristön rakennuttamiseen liittyvät infran, tilojen ja kiinteän omaisuuden hankinnan ja pysyvien vastaavien myynteihin liittyvät käyttötalouden ja investointien määrärahat vuodelle 2022. Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden toimintasuunnitelmaan on lisätty kaupunginhallituksen palvelutilaus, mikä pitää sisällään talousarviomäärärahan kohdistamisen kaupunginhallituksen omaisuudenhallinnan tulosityksiköiltä (1602

KH/Maaomaisuus, 1603 KH/Tilaomaisuus, 1604 KH/Infraomaisuus) kaupunkiympäristön palvelukokonaisuudelle. Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus vastaa edellä mainittujen kokonaisuuksien toteutuksesta ja raportoinnista. Kaupungin yhteiset, omaisuuden hallinnan talousarviomäärärahoihin sisältyy lisäksi kaupungin osakkeiden ja osuuksien hankintaan liittyvät investointimäärärahat, joiden toteutuksesta ja raportoinnista vastaa konsernihallinto.

Työllisyyden palvelukokonaisuus

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Käyttötalousosa						
Toimintatulot		5 736	6 675	6 485	6 649	6 817
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot		39 825	43 275	42 514	43 577	44 666
Toimintakate		-34 089	-36 600	-36 028	-36 928	-37 849
Muutos-%			7,4 %	-1,6 %	2,5 %	2,5 %

Hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden toimintasuunnitelma 2022

Kuvaus toiminnasta

Hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden palvelut

Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus järjestää ja tuottaa terveyspalveluita, perhe- ja sosiaalipalveluita sekä vanhus- ja vammaispalveluita. Lisäksi se hankkii turkulaisille erikoissairaanhoidon palveluista.

Terveyspalveluiden palvelualue vastaa sairauksien hoidon, suun terveydenhuollon palveluiden, polikliinisten palveluiden, sairaalapalveluiden sekä mielenterveyspalveluiden (psykiatrista sairaanhoitoa lukuun ottamatta) järjestämisestä ja tuottamisesta. Perhe- ja sosiaalipalveluiden palvelualue järjestää ja tuottaa avohuollon- ja sijaishuollon sosiaalityön palveluja, sosiaalipäivystyksen ja kriisityön, perheiden varhaisen tuen, neuvolan (äitiys-, lasten- ja ehkäisy-), koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä psykososiaalisia palveluja ja asumis- ja päihdepalveluita. Lisäksi palvelualue järjestää tulkki- ja käännöspalvelua sekä riita- ja rikosasiain sovittelua. Vanhus- ja vammaispalveluiden palvelualue vastaa vanhusten kotona asumista tukevien palveluiden (omaishoito, kotihoito, tukipalvelut) sekä ympärivuorokautisen hoidon palveluista sekä vammais- ja kehitysvammahuollon palveluista. Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus ostaa vaativan erikoissairaanhoidon palveluita Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriltä ja sovittaa palvelut yhteen hoitoketjuiksi.

Toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristössä tapahtui dramaattinen muutos keväällä 2020, kun COVID19 –pandemia levisi Suomeen. Koronaepidemian vaikutukset sosiaali- ja terveyspalveluihin ja koko hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden toimintaan ovat olleet voimakkaat. Kaupungissa toteutettiin alkukeväästä 2020 juuri ennen epidemian rantautumista laaja hyvinvointikertomus, jossa varsin kattavasti kuvattiin turkulaisten hyvinvoinnin tilaa ja suurimpia haasteita väestön hyvinvoinnin ja terveyden näkökulmasta.

Suurimmat hyvinvointihaasteet olivat:

1. Ikärakenteen muutos
2. Mielen voimavarat
3. Työ- ja toimintakyky
4. Tasapuolinen aluekehitys

Nämä haasteet ovat edelleen relevantteja, siitä huolimatta, että Koronaepidemia on muuttanut toimintaympäristön nopeasti ja rajusti. Sen sijaan tilastopohjainen tieto, jota hyvinvointikertomuksen laadinnassa on hyödynnetty, on vanhentunut käsiin. Korona on voimakkaasti vaikuttanut sekä väestöön että palveluihin. Näitä vaikutuksia on pyritty hyvinvoinnin palvelukokonaisuudessa analysoimaan sekä kansallisen aineiston (mm. THL:n ja VNK:n tuottamat analyysit, raportit ja tutkimukset) että omien asiantuntijoiden ja palveluista saatavien asiakkailta suoraan kerättävien signaaleiden kautta.

Koronaepidemia näkyy eriarvoistumiskehityksen syventymisenä ja laajenemisena. Sekä kansallisen että omasta toiminnasta saatavan tiedon pohjalta nähdään, että Korona on entisestään heikentänyt niiden väestöryhmien tilannetta, jotka ovat olleet haavoittuvassa asemassa jo ennen epidemiaa (esim. päihde- ja mielenterveysongelmaiset, ikääntyneet ja riskiryhmäläiset). Tämän lisäksi on havaittu, että esimerkiksi lomautukset ja irtisanomiset sekä pienyritysten konkurssit ovat voineet nopeasti vaikuttaa kokonaisten perheiden toimeentuloon ja pärjäämiseen. Toisin sanoen uusia ryhmiä on pudonnut syrjäytymisvaarassa ja haavoittuvassa asemassa olevien piiriin. Osa koronaepidemian vaikutuksista tulee näkyviin pidemmällä aikajaksolla, kuten lasten ja nuorten harrastustoiminnan pysähtymisestä ja sosiaalisten kontaktien rajoittamisesta seuraavat vaikutukset lasten fyysiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin. Samalla on havaittavissa, että osalla väestöstä menee jopa entistä

paremmin. Esimerkiksi osalla perheistä etätyöt ja arjen hidastuminen, ovat lisänneet hyvinvointia, aikaa liikkumiselle ja läheisille sekä vähentäneet koettua stressiä.

Hyvinvoinnin palvelukokonaisuudessa koronaepidemian vaikutukset heijastuvat **asiakastarpeiden muutoksina** kahdella pääasiallisella tavalla:

1. Epidemiasta johtuva **palvelutarpeen kasvu**
2. Epidemian seurauksena syntynyt **hoito- ja palveluvelka**

Lasten ja nuorten osalta etäopetusjaksot ja harrastusten osittainen peruuntuminen, vanhempien taloudelliset ja mielenterveyteen liittyvät ongelmat, yksinäisyys ja eristäytyneisyys heijastuvat mm. sosiaalityön ja lastensuojelun palvelutarpeina sekä kouluterveydenhuollossa ja psyykkisen tuen palveluissa kasvavina tarpeina. Nuorten mielen hyvinvoinnin ongelmat näkyvät eri tasoilla palvelutarpeessa.

Aikuisväestössä työttömyys, lomautukset, taloudellisen toimeentulon ongelmat, tukiverkkojen (esim. isovanhemmat) puuttuminen arjesta, huoli ja psyykkinen kuormitus heijastuvat mm. päihde- ja mielenterveyspalveluihin, sosiaalityön ja terveysasemien palveluihin lisääntyvinä tarpeina. Turulle leimallista on myös suuri yksinelävien osuus väestöstä.

Ikääntyneiden osalta sosiaalinen eristäytyminen, koettu yksinäisyys, toimintakyvyn heikkeneminen ja hoitamattomat sairaudet heijastuvat mm. vanhushuoneisiin (erityisesti kotihoito), päihde- ja mielenterveyspalveluihin, kuntoutuksen, sairaalan ja terveysasemien palveluihin lisääntyvä tarpeena.

Hoito- ja palveluvelkaa on kasautunut mm. keväällä 2020 toteutettujen toimintojen alasajon kautta (esim. suun terveydenhuolto, terveysasemien toiminnot, neuvolatoiminnot, kouluterveydenhuolto, ryhmätoiminnot, ikäihmisten palvelukeskukset, omaishoitajien vapaapäivät) sekä pidemmällä aikavälillä kun henkilöstöresursssia on jouduttu sitomaan mm. koronan jäljityöhön, rokottamiseen ja rajavalvontaan. Järjestöjen ja vapaaehtoistoimijoiden toimintojen alasajolla on ollut samanlainen vaikutus. Palvelusaanti on viivästynyt ja asiakkaiden tilanne on voinut heikentyä viivästyneen palvelusaannin takia.

Viimeisenä, muttei merkityksettömimpänä näkökulmana hoito- ja palveluvelan syntymisessä on tietyn osan asiakkaita hakeutumattomuus hoidon piiriin sekä pidemmällä aikavälillä esiin tuleva palvelutarpeen lisäys. Osa asiakkaita, varsinkin koronaepidemian alkuvaiheessa, ei uskaltanut hakeutua hoitoon. Tämä on voinut vaikuttaa asiakkaiden kokonaistilanteen heikkenemiseen ja tarvittavien palveluiden määrän kasvamiseen tilanteen korjaamiseksi. Osa ongelmista on syntynyt ja tullut näkyviin pidemmällä aikavälillä, kuten ikääntyneiden toimintakyvyn heikkeneminen tai nuorten mielenterveyden haasteet sosiaalisen eristäytymisen ja kontaktien rajoittamisen takia.

Koronaepidemian lisäksi hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden toimintaympäristössä on muutampia merkittäviä muutoksia tai potentiaalisia kehityskulkuja, joilla voi olla merkittäviä vaikutuksia vuoden 2022 palveluihin, talousarvion toteutumiseen ja toimialan sisäiseen kehittämistyöhön. Huomioitavia asioita ovat:

- **Sote-uudistus ja osallistuminen Varsinais-Suomen hyvinvointialueen valmisteluun** (siirtyminen osaksi hyvinvointialuetta 1.1.2023 ja irrottautuminen Turun kaupungin organisaatiosta)
- Korona ja sote-exit **heikentävät entisestään kuntataloutta.**

Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus

Kaupungin haastava taloudellinen tilanne heijastuu paineena palvelutuotantoon, jossa samanaikaisesti on Koronasta johtuvaa lisääntyvää hoito- ja palvelutarvetta

- **Kehittämiseen liittyvien resurssien turvaaminen** (Koronaepidemian hoitaminen sekä valmistautuminen sote-exitiin vie jatkuvasti avainhenkilöiden työpanoksia sekä johto-, asiantuntija- että työntekijätasolla)
- **Lainsäädäntömuutokset**, joilla vaikutuksia esim. henkilöstömitoituksiin
- **Sote-henkilöstön saatavuuteen** liittyvät haasteet

Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus on antanut asiakkailleen palveluluopauksen:

- Lupaamme palvella asiakkaita niin, että he tulevat nähdyiksi, kuulluiksi ja kohdatuiksi.
- Lupaamme kehittää palveluita asiakkaidemme kanssa tasa-vertaisina.
- Lupaamme luoda asiakkaidemme kanssa yhdessä palveluita, jotka lisäävät heidän hyvinvointiaan.

Palveluluopauksen lunastamiseksi tulee sosiaali- ja terveystalouden vastata kuntalaisten palvelutarpeisiin luomalla puitteet hyvinvoinnille, lisäämällä ehkäisevää työtä ja palvelujen oikea-aikaisuutta sekä parantamalla palveluiden kohdentuvuutta, tuottavuutta ja vaikuttavuutta asiakaskesteisten ja tarvelähtöisten palveluprosessien kautta. Kokonaisuus edellyttää tiivistä ja laajaa yhteistyötä kaupungin toimijoiden, kolmannen sektorin, yksityisten palveluntuottajien sekä kuntalaisten kesken; jatkossa tulee varmistaa myös kaupungin sekä sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuun vuoden 2023 alusta ottavan hyvinvointialueen tiivis yhteistyö.

Kehittämistyöllä varmistetaan, että kuntalaisten palvelutarpeisiin vastataan oikea-aikaisesti ja vaikuttavasti sekä että palvelut tuotetaan tehokkaasti. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä toteutetaan laajassa poikittaisessa yhteistyössä huomioiden erityisesti uuden hyvinvointialueen ja kaupungin välisen yhteistyön toimivuus. Kuntalaisten omaa aktiivisuutta tuetaan ja heidän osallistumisestaan omien palveluidensa suunnitteluun lisätään. Hyvinvointitoimialan toiminnan strategiset painopisteet ovat:

Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön

Ehkäisevällä työllä voidaan vähentää kuntalaisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarpeita, joten panostaminen tähän on sekä inhimillisesti että taloudellisesti perusteltua.

Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön tarkoittaa mm. perustason palveluiden vahvistamista ja niiden hyvää saavutettavuutta, varhaisempaa hoidon aloitusta, kuntoutuksen kehittämistä, palveluohjauksen kehittämistä, oikea-aikaisia ja oikein kohdettuja palveluita, fyysisen ja psyykkisen toimintakyvyn tukemista ja ihmisten oman aktiivisuuden tukemista. Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön ei kuitenkaan ole pelkästään resurssikysymys, vaan se vaatii myös yhteistyön syventämistä, osaamisen ja työtapojen kehittämistä sekä ennen kaikkea asenteiden ja toimintakulttuurin muutosta.

Lisätään korjaavien palveluiden tuottavuutta, tehokkuutta ja vaikuttavuutta

Hyvin toimiva ehkäisevä työ ei kuitenkaan poista korjaavien sosiaali- ja terveystalouden palveluiden tarvetta. Palvelukokonaisuuden kehittämistyössä painotetaan omien palvelujen toimivuuden ja vaikuttavuuden edelleen parantamista. Tämän myötä tavoitteena on vähentää raskaiden, erityistason ostopalvelujen käyttöä. Tärkeimpiä, strategisen tason kehittämistoimia tähän liittyen ovat vanhuspalvelujen rakennemuutos, lastensuojelun kustannustason hillintä, kotiuttamis- ja kuntoutusprosessien sujuvoittaminen sekä perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välisen ja sisäisen työnjaon selkeyttäminen. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen saatavuutta ja toimivuutta parannetaan oman matalan kynnyksen palveluyksikön turvin. Paljon palveluja käyttävät henkilöt tunnistetaan ja heille rakennetaan yksilöllinen palvelusuunnitelma.

Tuottavuuden, tehokkuuden ja vaikuttavuuden parantaminen vaatii lisäksi tiedolla johtamisen kehittämistyön jatkuvaa edistämistä.

Hyvinvointialueen valmistelu ja alueellinen yhteistyö

Palvelukokonaisuuden tärkeimpänä tavoitteena on pormestariohjelmassa todetun mukaisesti sosiaali- ja terveystalouden hallittu siirtäminen hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta lukien.

Kaikessa kehittämistyössä huomioidaan sekä se, miten työ vaikuttaa kaupungin perustoimintaan, kun sosiaali- ja terveystalouden palvelut siirtyvät hyvinvointialueelle, että se, miten kehittämistyötä voidaan hyödyntää tulevassa uudessa rakenteessa.

Palvelukokonaisuus osallistuu aktiivisesti hyvinvointialueen valmisteluun. Palvelujen sisällöllisessä kehittämisessä hyödynnetään myös Varsinais-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelman rakennetta (hyvinvointialueen toiminnan käynnistymiseen asti) sekä STM:n valtionavustusrahoitteista "Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus" -hanketta, jota hallinnoi vuoden 2022 loppuun asti Turun kaupunki. Vuoden 2023 alusta lukien hankkeen hallinnointivastuu siirtyy hyvinvointialueelle.

Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus

Palvelun tarvetta kuvaavat tunnusluvut

Tyyppi	Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019
Kysyntä / tarve	75-vuotta täyttäneiden määrä *	16 626	17 169	17 235	17 386	17 865
Kysyntä / tarve	85-vuotta täyttäneiden määrä *	5 333	5 473	5 595	5 530	5 548
Kysyntä / tarve	Vammaispalveluiden asiakkaiden osuus väestöstä (Kuusikko)	Turku 1,98 % / Kuusikko ka 2,02 %	Turku 1,93 % / Kuusikko ka 1,97 %	Turku 2,1 % / Kuusikko ka 1,8 %	Turku 2,1 % / Kuusikko ka 1,8 %	Turku 2,1 % / Kuusikko ka 1,8 %

Tyyppi	Tunnusluku	2020	2021	2022	2023	2024
Kysyntä / tarve	75-vuotta täyttäneiden määrä *	18 595	19 108	20 201		
Kysyntä / tarve	85-vuotta täyttäneiden määrä *	5 571	5 673	5 581		
Kysyntä / tarve	Vammaispalveluiden asiakkaiden osuus väestöstä (Kuusikko)					

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Kysyntä / tarve

Tunnusluku		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Vammaispalveluiden asiakkaiden osuus väestöstä (Kuusikko)	Vammaispalveluiden asiakkaiden osuus väestöstä (Kuusikko)		Turku 1,98 % / Kuusikko ka 2,02 %	Turku 1,93 % / Kuusikko ka 1,8 %	Turku 2,1 % / Kuusikko ka 1,8 %	Turku 2,1 % / Kuusikko ka 1,8 %	Turku 2,1 % / Kuusikko ka 1,8 %
Kehitysvammaisten asiakkaiden osuus väestöstä (Kuusikko)	Kehitysvammaisten asiakkaiden osuus väestöstä (Kuusikko)		Turku 0,46 % / Kuusikko ka 0,39 %	Turku 0,47 % / Kuusikko ka 0,4 %	Turku 0,49 % / Kuusikko ka 0,41 %	Turku 0,49 % / Kuusikko ka 0,41 %	Turku 0,48 % / Kuusikko ka 0,42 %
Toimeentulotuen piirissä olevat kotitaloudet (ei sis. Pakolaisia tai paluumuuttajia) v. 2017 alk. ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen piirissä olevat		9 454	9 307	3 633	3 415	3 416	3 489

Tuottavuus / taloudellisuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin maksuosuus (M€)	191,0 M€	193,1 M€	208,5 M€	217,4 M€	226,0 M€	241,8 M€	249,0 M€
Terveystalouden ikävakioitunut kustannus/asukas (pth ja esh) € (suurten kaupunkien vertailu)	2 321 €	2 345 €	2 327 €	2 451 €	2 514 € (2 644 €)	2 554 €	
Perusterveydenhuollon kustannukset / 0–6 vuotias lapsi	376 €	427 €	450 €	370 €	412 €	405 €	

Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
65 vuotta täyttäiden ikävakioidut sosiaali- ja terveyspalveluiden deflatoidut kustannukset väestöä kohti vuodessa (Kuusikko)	6 995 €	6 980 €	6 598 €	7 337 €	7 342 €			
Asiakaskohtaiset kustannukset / vammaispalvelujen asiakkaat	Turku 3 996,5 € / Kuusikon ka 5 296,6 €	Turku 4 185,5 € / Kuusikon ka 5 580,6 €	Turku 4 320 € / Kuusikon ka 5 684 €	Turku 4 588 € / Kuusikon ka 6 064 €	Turku 4 769 € / Kuusikon ka 6 523 €	Turku 5 001 € / Kuusikon ka 6 638 €		
Asiakaskohtaiset kustannukset / kehitysvamma- palveluiden asiakkaat	Turku 35 908 € / Kuusikon ka 34 418 €	Turku 35 824 € / Kuusikon ka 34 279 €	Turku 34 032 € / Kuusikon ka 31 056 €	Turku 34 912 € / Kuusikon ka 31 056 €	Turku 35 925 € / Kuusikon ka 32 650 €	Turku 32 352 € / Kuusikon ka 32 560 €		

Peittävyys / kattavuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Terveysasemien peittävyys	40,9 %	41,9 %	41,6 %	40,7 %	39,0 %	41,51 %
Suun terveydenhuollon peittävyys	31,0 %	31,0 %	32,0 %	32,0 %	32,4 %	

Laatu / asiakastyytyväisyys

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019
Tyytyväisyys asuinkunnan (indeksi) sosiaalipalveluihin	3,08	2,84	3,11	2,99	3,03
Tyytyväisyys asuinkunnan (indeksi) terveyspalveluihin	3,67	3,62	3,80	3,70	3,74
Palvelutyytyväisyys, (vastaajien %-osuus, jotka pitävät palveluita hyvin hoidettuina): Terveyskeskuksen lääkäripalvelut (vertailukunnat ka 47 %)	57 %	58 %	62 %	57 %	56 %
Palvelutyytyväisyys, (vastaajien %-osuus, jotka pitävät palveluita hyvin hoidettuina): Terveyskeskuksen vuodeosasto (vertailukunnat ka 10 %)	12 %	15 %	16 %	13 %	15 %
Palvelutyytyväisyys, (vastaajien %-osuus, jotka pitävät palveluita hyvin hoidettuina): Sairaalapalvelut (vertailukunnat ka 53 %)	58 %	56 %	60 %	56 %	61 %
Palvelutyytyväisyys, (vastaajien %-osuus, jotka pitävät palveluita hyvin hoidettuina): Hammaslääkäripalvelut (vertailukunnat ka 36 %)	34 %	33 %	41 %	38 %	43 %
Palvelutyytyväisyys, (vastaajien %-osuus, jotka pitävät palveluita hyvin hoidettuina): Äitiys- ja lastenneuvola (vertailukunnat ka 31 %)	27 %	29 %	28 %	25 %	30 %
Palvelutyytyväisyys, (vastaajien %-osuus, jotka pitävät palveluita hyvin hoidettuina): Perheneuvola (vertailukunnat ka 16 %)	13 %	14 %	14 %	13 %	15 %
Palvelutyytyväisyys, (vastaajien %-osuus, jotka pitävät palveluita hyvin hoidettuina): Sosiaalityö (vertailukunnat ka 15 %)	16 %	16 %	15 %	12 %	16 %
Palvelutyytyväisyys, (vastaajien %-osuus, jotka pitävät palveluita hyvin hoidettuina): Toimeentulotuki (vertailukunnat ka 12 %)	11 %	12 %	12 %	12 %	12 %

Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus

Palvelutyytyväisyys, (vastaajien %-osuus, jotka pitävät palveluita hyvin hoidettuina): Vanhusten kotihoito (vertailukunnat ka 12 %)	17 %	17 %	14 %	15 %	15 %
Palvelutyytyväisyys, (vastaajien %-osuus, jotka pitävät palveluita hyvin hoidettuina): Vanhusten asumis- ja laitoshoitopalvelut (vertailukunnat ka 13 %)	13 %	12 %	11 %	14 %	13 %
Palvelutyytyväisyys, (vastaajien %-osuus, jotka pitävät palveluita hyvin hoidettuina): Vammais- palvelut (vertailukunnat ka 10 %)	10 %	11 %	12 %	9 %	10 %

Työvoiman käyttö

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Henkilötyövuodet (HTV)	4 587,90	4 568,30	4 319,20	4 307,80	4 271,70	4 228,20
Palkat ja palkkiot	167 544 575	166 102 471	161 211 007	158 884 898	162 827 471	163 732 580

Toiminnan tavoitteet

Talousarviolausekkeet

Lautakunta	Talousarviolauseke
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Kaupunginhallitus päätti 5.10.2021 § 455 hyväksyä terveysasemien hoitopääsyn parantamisen toimenpidesuunnitelmasta. Toimenpidesuunnitelman osana ovat kehittämistoimenpiteet, joiden osana on mm. pormestariohjelmassa todettu omalääkäriyden vahvistaminen sekä paljon palveluita käyttävien tunnistaminen, yksilöllinen hoitosuunnitelma ja omalääkäritiimi. Kehittämistoimet sisältyvät vuoden 2022 talousarvioon mutta vuoden 2022 talousarvioesitykseen lisätään hoitoon pääsyn toimenpidesuunnitelman mukaisesti käytettäväksi 4M€
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Asiakasohjaukseen kiinnitetään huomiota erityisesti vanhustalouksissa.
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Selvitetään rintasyövän seulontojen ulottamisen vaikuttavuus yli 70-vuotiaiden ikäryhmään ja päätetään mahdollisesta käyttöönotosta vuoden 2022 aikana.
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Palveluiden laadunvalvonnan toteutuminen varmistetaan.
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Turussa toteutetaan sosiaali- ja terveyslautakunnan päättämä toimenpidekokonaisuus terveysasematoiminnan kehittämiseksi, jotta kertynyttä hoitovelkaa saadaan purettua
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Turun kaupunki jatkaa tehostetusti palkkojen tarkistamista niiden oikeellisuuden varmistamiseksi ja rekrytointihaasteisiin vastaamiseksi huomioiden eri ammattiryhmät ja palkkausjärjestelmän kokonaisuuden kestävyys. Henkilöstön työhyvinvointiin ja työn kuormittavuuteen kiinnitetään erityistä huomiota

Pormestariohjelman toimenpiteet

Teema: Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
28	Siirretään sote-palveluiden painopistettä voimakkaasti oikea-aikaisuuteen. Tunnistetaan henkilöt, jotka käyttävät paljon palveluita ja luodaan heille yksilöllinen hoitosuunnitelma ja nimetään omalääkäritiimi.	Terveysasemien akuutin ruuhkautumisen purkuun tehdään lisähankinta, joka kohdentuu puhelinkontakteihin ja hoidon tarpeen arviointiin, määräaikaaisesti terveysasemien vastaanottokäynteihin sekä lääkereseptien uusintoihin. Jononpuron myötä pystytään terveysasemilla tehostamaan terveyshyötymalliin perustuvan tiimimallin käyttöönottoa. Hyvinvointialueelle siirryttäessä valmistaudutaan ottamaan paljon palveluja käyttävien asiakkaiden henkilökohtainen asiakasohjauspalvelu, jota jo pilotoidaan Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskushankkeen osana useissa Varsinais-Suomen kunnissa.
29	Toteutetaan terapiatakuu	Palvelukysyntään vastataan uuden, mielenterveys- ja päihdeyksikön turvin. Mielenterveys- ja päihdeyksikön henkilökuntaa tullaan kouluttamaan lyhytterapeuttisiin interventioihin. Laajemmin palvelujen saatavuuteen ja erityisosaamisen vahvistamiseen liittyvää resurssintarvetta arvioidaan osana hyvinvointialueen palvelustrategian valmistelua

Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
30	Tärkein tavoite on hallittu sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuun siirtäminen hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta alkaen.	Henkilöstöä kannustetaan aktiivisesti osallistumaan tulevan hyvinvointialueen valmisteluun. Kaupunki sitoutuu myöntämään valmisteluun työ- ja virkavapauksia. Kehittämistyössä huomioidaan, että toiminta on siirrettävissä hyvinvointialueen toiminnaksi ja että mahdolliset yhdyspinnat kaupungin toimintoihin järjestämisvastuun siirron jälkeen toimivat sujuvasti
31	Määritetään lääkäreille oikeankokoinen väestövastuu. Jokainen turkulainen saa halutessaan valita ensisijaisen lääkärinsä. Omalääkärimallin rakentamisessa priorisoidaan yli 60-vuotiaita sekä työterveyshuollon ulkopuolella olevia lääkäreiden saatavuuden puitteissa. Toteutusmalli hoitopääsylle valmistellaan syksyn 2021 aikana	Terveysasemien akuutin ruuhkautumisen purkuun tehdään lisähankinta, joka kohdentuu puhelinkontaktihin ja hoidon tarpeen arviointiin, määräaikaaisesti terveysasemien vastaanottokäynteihin sekä lääkereseptien uusintoihin. Jononpurun myötä pystytään terveysasemilla tehostamaan terveyshyötymalliin perustuvan tiimimallin käyttöönnottoa. Hoitopääsyt varmistamiseksi lisätään palvelujen digitalisointia ja omahoidon mahdollistavien digitaalisten välineiden käyttöönnottoa.
32	Osaamisen kärkihankkeessa asetetaan tavoitteet koulutus- ja osaamistason nostolle sekä toimenpideohjelman sen toteuttamiseen.	Kärkihankkeen tavoitteiden toteuttamista tukeva toimenpideohjelma käynnissä. Tulosten ja vaikuttavuuden arviointi.
33	Selvitetään vanhusten asumispalveluiden lisäämisen mahdollisuudet. Arvioidaan vanhusten koti- ja asumispalveluiden kokonaistilanne ulkoisella arvioinnilla.	Pohja-analyyseina toimii syksyn 2021 aikana "AVARA"-projektissa laadittava karttoitus ikääntyneiden nykyisistä asumisratkaisuksista ja potentiaalista välimuotoisen asumisen ratkaisuille. Projektissa laaditaan aikataulutettu toimeenpanosuunnitelma ikääntyneiden välimuotoiselle asumiselle, mukaan lukien perhehoito. Tarvittaessa kuvaa täydennetään vuonna 2022 ulkoisella arvioinnilla (joko kaupungin tai hyvinvointialueen toimesta).
34	Vahvistetaan palveluohjausta, erityisesti vanhuspalveluissa ja lasten ja nuorten palveluissa ja selvitetään perhekeskusmallin laajentamista huomioiden sote-uudistuksen tavoitteet	Asiakasohjauksen prosesseja kehitetään kaupungin järjestämistoinnin asiakasohjausyksikön linjausten mukaisesti. Päätetään asiakas- ja palveluohjauksen ja siihen liittyvien teknisten ratkaisujen jakaantumisesta kaupungin toteuttamaan ohjaukseen ja neuvontaan sekä hyvinvointialueella tehtävään ohjaukseen ja neuvontaan. Perhekeskuksen toimintamalleja rakennetaan alueellisenä yhteistyönä Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeen rahoituksen turvin. Tavoitteena on malli, joka toimii sujuvasti myös sote-palvelujen järjestämisvastuun siirtyessä hyvinvointialueelle. Lisätään sähköisen asioinnin mahdollisuuksia (esim. Pyydä apua -nappi, chat -palvelut). Alakouluilla käynnistetään Koulukoutsitoiminta (vrt. psykiatriset sairaanhoitajat yläkouluissa).
35	Korona-aikana muodostuneet hoito- ja palveluvelat sekä oppimisvajeet selvitetään ja niiden korjaamiseksi laaditaan hankkeistus ja toimenpideohjelmat.	Laaditaan vuonna 2021 toteutettujen selvitysten pohjalta toimintasuunnitelmat hoito- ja palveluvelan sekä oppimisvajeiden kiinni kuromiseen. Toimintasuunnitelmissa huomioidaan yhteistyö hyvinvoinnin, kasvatuksen ja opetuksen sekä vapaa-ajan palvelukokonaisuuksien välillä. Toteutetaan Sote-yhteistyötä oppilas- ja opiskelijahuoltopalveluiden kanssa.

Muut toiminnan tavoitteet

1) Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön

Linkitys pormestariohjelman tavoitteisiin:

- Hallittu sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuun siirtäminen hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta alkaen.

- Vahvistetaan palveluohjausta ja selvitetään perhekeskusmallin laajentamista huomioiden sote-uudistuksen tavoitteet.
- Siirretään sote-palveluiden painopistettä voimakkaasti oikea-aikaisuuteen.

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Avohuollon lastensuojelun asiakkaana olevien 0–17-vuotiaiden määrä ja osuus ikäryhmästä	1258 / 4,3 %	1200 / 4,2 %	1190 / 4,1 %			
Neuvolapalveluiden, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sähköisen asioinnin lisääminen						
- neuvolaikäisten puolesta-asiointisopimusten osuus	8209 / 75,4 %	50 %	70 %			
- peruskouluikäisten puolesta-asiointisopimusten osuus	5431 / 38,7 %	20 %	40 %			
Lihavien lasten ja nuorten osuus						
- 4-vuotiaat			11 %			
- 8. luokkalaiset			15 %			

Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talousuun- nitelma 2025
Suun terveydenhuolto: Terveyskeskushammaslääkärien tekemät paikkaustoimenpiteet perushammashoidossa suhteessa hoidossa käyneiden lukumäärään						
- 1-6 -vuotiaat	0,13		0,13			
- 7-17 -vuotiaat	0,43		0,43			
Rokotuskattavuus (neuvolat)						
- 3-vuotaiden rokottamattomien osuus ikäluokasta		0 %	0 %			
Kumppanuus kolmannen sektorin kanssa lisääntyy ja tiivistyy						
1. Tilojen luovutuksen yhteistyösopimusten määrä	45	40	40			
2. Vakiintuneiden yhteistyökumppaneiden kanssa tehdyt avustusyhteistyösopimukset (vähintään 2 vuoden ajaksi)	15	15	15			
3. Toiminnallisten kumppanuussopimusten määrä (sis. sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskusten ja Opetus- ja kulttuuriministeriölle ym. ulkopuolisille rahoittajille annetut lausunnot ja aiesopimukset)	34	20	20			
Kotona asuvien +75-vuotiaiden osuus ja lukumäärä	17 181 / 91,5 %	17 300 / 92 %	17 400 / 92,5 %			
Säännöllisten palveluiden piirissä olevien 75-vuotta täyttäneiden määrän muutos/75-vuotta täyttäneiden turkulaisten määrän muutos.	-44 / 918	-50 / 1000	-50 / 1200			
- kotihoito	-13	-50	-50			
- omaishoidon tuki	27	40	50			
Omaishoidon tukeminen, Omaishoidon tukea saavien määrä (poikkileikkaus)						
- 0:sta 17-vuotiaat	221	230	245			
- 18–74-vuotiaat	536	10	15			
- 75 vuotta täyttäneet	624	40	50			
Tilapäishoidon hoitajaksojen määrä	2796	2800	3100			
Hoitajakson pituus ympärivuorokautisen hoidon piirissä, yhteensä:						
- asumispalveluissa	1 156,5	1100	1050			
Tavoitteen kuvaus: Ajoissa ja hyvin kohdennetut peruspalvelut ovat hyvää ehkäisevää työtä. Oikea-aikainen ja oikean tasoinen palvelu vähentää korjaavien ja erityispalveluiden tarvetta.						

2) Lisätään korjaavien palveluiden vaikuttavuutta, tehokkuutta ja tuottavuutta

Linkitys pormestariohjelman tavoitteisiin:

- Hallittu sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuun siirtäminen hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta alkaen.
- Selvitetään vanhusten asumispalveluiden lisäämisen mahdollisuudet. Arvioidaan vanhusten koti- ja asumispalveluiden kokonaistilanne ulkoisella arvioinnilla.
- Tunnistetaan henkilöt, jotka käyttävät paljon palveluita ja luodaan heille yksilöllinen hoitosuunnitelma ja nimetään omalääkäritiimi.

- Määritetään lääkäreille oikeankokoinen väestövastuu. Jokainen turkulainen saa halutessaan valita ensisijaisen lääkärinsä. Omalääkärimallin rakentamisessa priorisoidaan yli 60-vuotiaita sekä työterveyshuollon ulkopuolella olevia lääkäreiden saatavuuden puitteissa. Toteutusmalli hoitopääsyille valmistellaan syksyn 2021 aikana.
- Toteutetaan terapiatakuu.

Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Taloussuun- nitelma 2025
Jatkohoitajien lyheneminen sairaanhoitopiiristä						
- siirtoviivepäivien määrä / kk	285	0	0			
- korotetun maksun osuus siirtoviive- päivistä	51 %	0 %	0 %			
Vuoden aikana huostassa olleiden lasten määrä (kumulatiivisesti) ja väestöosuus	430 / 1,5 %	1,5 %	1,3 %			
Perhehoitoon sijoitettujen lasten osuus huos- tassa olevista lapsista.	53,7 %	+1,0 % yk- sikköä	+1,0 % yk- sikköä			
Päihde- ja mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantuminen ja avohoitopainotteisuuden lisääntyminen:						
- 0–3 päivän aikana mtp-vastuualue- en palveluohjaukseen yhteyden saaneiden asiakkaiden osuus			100 %			
- Mtp-vastuualueen käyntimäärät vuodessa						
- Mtp-vastuualueen asiakkaat vuo- dessa						
- mielenterveys- ja päihdekuntoutujine tuetun asumisen osuus asumispalve- luista	54,7 %	56,1 %	56,6 %			
Sairaalan hoitajaksojen vaikuttavuus						
- sairaalahoitajaksojen määrä 1 kuukautta hoitajakson jälkeen	poistetaan/ muutetaan	13 %	12 %			
- sairaalahoitajaksojen määrä 3 kuukautta hoitajakson jälkeen	poistetaan/ muutetaan	23 %	21 %			
Kiireettömän lääkärivastaanoton jonotusaika lyhenee terveyskeskuksessa	keskimäärin 18,7 päivää	3–4 viikkoa	3–4 viikkoa			
Palveluiden vaikutus: palvelu parantanut asiakkaan elämäntilannetta (vastausten keskiarvo asteikolla 1-5)						
• Vammaispalvelut*	4,3	4,3	4,3			
• Vanhusten avopalvelut*	4,3	4,0	4,0			
• Vanhusten asumispalvelut*	4,1	4,2	4,3			
• Sairaalapalvelut		4,3	4,3			
• Polikliniset palvelut		4,3	4,3			
• Mielenterveys- ja päihdepal- velut			4,3			
• Sosiaalityö	4,2	4,2	4,3			
• Avohuollon lastensuojelu		4,2	4,3			
• Neuvolapalvelut			4,4			
• Koulu- ja opiskeluterveyden- huolto			4,4			
• Psykososiaaliset palvelut	4,5	4,5	4,6			
• Sijaishuolto (kaupungin las- tenkodit ja vastaanottokodit)	4,0	4,1	4,2			
Suunterveydenhuolto: hoitopääsy (T3) (aika yhteydenotosta siihen, kun tutkimus to- teutuu) alueiden mediaanin keskiarvo		90	80			
Laitoshoidossa olevia ympärivuorokautisessa hoidossa olevista						
- +75 vanhusten määrä ja %-osuus	222 / 13,9 %	10,5 %	9,5 %			
- kehitysvammaisten %-osuus	6 %	5,8 %	5,1 %			

Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus

Arviointikriteerit tai mittarit:	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Taloussuun- nitelma 2025
Korvattujen potilasvahinkojen määrä (vuoden 2016 korvatut vahingot versus viiden viimeisen vuoden 2011–2015 ka)	2/9	< 1	< 1			
Tavoitteiden kuvaus: Korjaavat palvelut tuotetaan tehokkaasti ja vaikuttavasti. Asiakas saa tarvettaan vastaavat palvelut oikea-aikaisesti.						

Pormestarimenettelyssä hyväksytyt talousarviomuutokset menoihin ja tuloihin

Lautakunta	Lauseke	Vaikutus käyttötalouteen (euroa)			
		Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Sote uudistuksen aiheuttamat muutokset suunnitelmavuosiin 2023-2025 (tulot poistettu)		-73 330 500	-73 330 500	-73 330 500
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Sote uudistuksen aiheuttamat muutokset suunnitelmavuosiin 2023-2025 (menojen poistettu)		-735 330 500	-757 330 500	-780 330 500
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Sote uudistuksen aiheuttamat muutokset suunnitelmavuosiin 2023-2025 (sisäisten menot poistettu)		-43 000 000	-43 000 000	-43 000 000
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Sote uudistuksen aiheuttamat muutokset poistoihin suunnitelmavuosina 2023-2025		-500 000	-500 000	-500 000
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Terveysasemien hoitoon pääsyn parantaminen (menojen lisäys)	4 000 000			

Lautakunta	Lauseke	Vaikutus investointiosaan (euroa)			
		Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Soteuudistuksen aiheuttama muutos investointimеноihin vuosilla 2023-2025		-500 000	-500 000	-500 000

Määrärahat ja investoinnit, 1 000 €

Sosiaali- ja terveyslautakunta

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Käyttötalousoosa						
Toimintatulot	69 564	74 061	76 780			
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	743 485	734 547	764 458			
Toimintakate	-673 921	-660 486	-687 678			
Muutos-%			4,1 %			

*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarihallinnon siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

Hyvinvoinnin palvelukokonaisuus

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Investointiosa						
Investointimenot	380	500	500			
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	0	0			
NETTO	-380	-500	-500			
Muutos-%			0,0 %			

Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuden toimintasuunnitelma 2022

Kuvaus toiminnasta

Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuden tavoitteena on toteuttaa korkeatasoisia ja laadukkaita kasvatusta- ja opetuspalveluja kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti. Laadukkaan kasvatuksen perustana on henkilöstö, joten sen osaamista vahvistetaan ja osaamisen kehittämiseen kohdennetaan resursseja.

Varhaiskasvatusta järjestetään kaupungin omilla päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja avoimena varhaiskasvatustoimintana. Kaupungin ohjaamaa ja valvomaan yksityistä varhaiskasvatusta hankitaan pääsääntöisesti palvelusetelillä. Yksityiset palveluntuottajat tuottavat päiväkotihoidon, ryhmäperhepäivähoitoa, perhepäivähoitoa sekä leikkitoimintaa. Esiopetusta järjestetään päiväkodeissa ja kouluissa. Esiopetusta ostetaan myös yksityisiltä palveluntuottajilta.

Perusopetusta järjestetään perusopetuslain ja opetussuunnitelman mukaisesti oppivelvollisille. Turun kaupungissa on erikoislukukatoimintaa mm. kielissä, matematiikassa, liikunnassa, musiikissa ja kuvataiteessa.

Perusopetuksen järjestämisessä keskeistä on ollut lähikouluperiaatteen toteutuminen, joka näkyy esimerkiksi uusien koulurakennusten sijoittamisessa asuinalueille. Tämä vähentää merkittävästi koulukuljetusten määrää ja vaikuttaa osaltaan lasten ja nuorten hyvinvointiin.

Lukiokoulutusta järjestetään lukiolain ja opetussuunnitelman mukaisesti. Lukiokoulutusta annetaan suomenkielisenä Turun kaupungin viidessä päivälukiossa sekä Turun iltalukiossa, ruotsinkielisenä Katedralskolans i Åbossa ja englanninkielisenä Turun kansainvälisessä koulussa. Erityinen koulutustehtävä Turun lukiolla on Kerttulan lukiossa (urheilu- ja ICT-linjat), Puolalanmäen lukiossa (musiikkilinja), Turun klassillisessa lukiossa (ilmaisulinja) ja Turun Suomalaisen Yhteiskoulun lukiossa (meri- ja luonnontiedelinjat) sekä lisäksi Turun Normaalkoulussa (IB-linja).

Ammatillinen koulutus tarjoaa perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintokoulutusta sekä niiden osia ja muuta koulutusta suomeksi. Ruotsiksi tarjotaan kahta perustutkintokoulutusta. Lisäksi tarjotaan ammatilliseen koulutukseen valmentavaa koulutusta, valmentavaa opetusta, aikuisten perusopetusta ja vankilaopetusta. Palvelualue on myös seudun suurin oppisopimuskoulutusten solmija.

Turun työväenopistoissa tarjotaan vapaan sivistystyön lain mukaisesti opetusta suomeksi ja muilla kielillä Turun suomenkielisessä työväenopistossa ja Åbo svenska arbetarinstitutissa ruotsin kielellä.

Turussa toimii lisäksi muita koulutuksen järjestäjiä, jotka tarjoavat perusopetusta tai toisen asteen opetusta ja osaltaan tukevat kaupungin koulutustehtävää. Yhteistyö turkulaisten korkeakoulujen kanssa on tiivistä.

Toimintaympäristön muutokset

Toimintaa rahoitetaan kaupungin omin varoin ja valtionosuuksilla. Taloudellisten resurssien riittävyyden ja kohdentamisen lisäksi haasteina kasvatus- ja opetuspalveluja järjestettäessä ovat kaupunginosien eriarvoistuminen ja väestörakenteen muutos. Lisäksi kaupungin asukasluku kasvaa noin 1500 asukkaalla vuodessa. Tämä lisää kasvatuksen ja opetuksen palveluiden kysyntää oppilas- ja opiskelijamäärien kasvaessa niin perusopetuksessa kuin myös toisella asteella. Ammatillisen koulutuksen kysyntään vaikuttavat työllisyystilanne ja Turun kaupungin työllisyyden kuntakokeiluun osallistuminen.

Turkuun on laadittu Osaamisen visio, jossa katsotaan vuoteen 2040: millaista osaamista tulevaisuudessa tarvitaan? Turku on ensimmäinen suomalainen kaupunki, joka miettii osaamisen kehittämistä tässä mittakaavassa. Tulevaisuuteen suuntautunut visio ohjaa myös koulutuksen kehittämistä kaikilla kouluasteilla ja siihen liittyvät toimenpiteet on otettu huomioon palvelualueiden vuosisuunnittelussa.

Visiosta työstetään yhtä kaupungin kärkihankkeista - Osaamisen kärkihanke - syksyllä 2021 ja sen toteuttaminen on osa pormestariohjelmaa. Lisäksi kärkihankkeelle on tehty oma toimintasuunnitelma. Turku käynnistää Osaamisen kärkihankkeen, koska alueen osaamista halutaan vankistaa ja vahvistaa, saada olemassa oleva osaamispotentiaali täysimittaisesti hyödynnettyä sekä samalla parantaa kaupungin reagointikykyä työmarkkinoiden ja elinkeinoelämän tarpeisiin.

1.8.2021 voimaan tullut oppivelvollisuuden laajentuminen ja maksuton toinen aste lisäävät merkittävästi palvelukokonaisuuden vastuita ja velvollisuuksia kuin myös resurssitarvetta.

Työllisyyden heikentyminen ja etätyön lisääntyminen ovat vähentäneet varhaiskasvatuksen kysyntää, mutta loppuvuodesta 2021 työllisyyden paraneminen ja koronarajoitusten purkamisen ovat muuttamassa tilannetta. Toisaalta näyttää siltä, että ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen kysyntä olisi kasvussa.

Sosiaali- ja terveystieteisiin on syntynyt hoito- ja palveluvelkaa koronapandemian aikana johtuen joidenkin toimintojen väliaikaisesta alasajosta sekä siitä, että henkilöstöä, esim. terveyskeskusten hoitohenkilökuntaa ja kouluterveydenhoitajia, on jouduttu sitomaan koronatoimiin (jäljitystyö, rokottaminen, rajavalvonta). Lisäksi osa asiakkaista on epidemian aikana omaehtoisesti välttänyt hakeutumista palvelujen piiriin. Kasvatus- ja opetuspuolella siirtyminen etäopetukseen ja opetuksen erityisjärjestelyihin epidemian vuoksi on osalla oppilaita johtanut tuen tarpeen kasvuun ja/tai vähentänyt kiinnittymistä kouluun.

Hyvinvoinnin sekä kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuksissa selvitetään syksyn 2021 aikana syntyneen hoito- ja palveluvelan sekä oppimisvajeiden määrää. Näiden selvitysten pohjalta rakennetaan vuoden 2022 aikana toimintasuunnitelmat velan ja vajeiden kiinni kuromiseen. Toimintasuunnitelmassa huomioidaan yhteistyö hyvinvoinnin, kasvatuksen ja opetuksen sekä vapaa-ajan palvelukokonaisuuksien välillä. Oppilas- ja opiskelijahuolto- ja opetuspalveluiden sekä oppilas- ja opiskeluterveydenhuolto- ja opetuspalveluiden toimivuuden turvaamiseksi on jo käynnistetty ns. SiSote-yhteistyö, jota koordinoivassa työryhmässä on edustus sekä hyvinvoinnin että kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuksista.

Varhaiskasvatukseen sekä koulujen oppilas- ja opiskelijahuolto työhön tulee vaikuttamaan hallituksen oppilas- ja opiskelijahuoltolain uudistus. Tällä on erityistä vaikutusta kuraattoritoimintaan. Kaupungilla on paineita lisätä 13 kuraattoria, joka tarkoittaa noin kolmanneksen kasvua toimintaan. Asiaan liittyen palvelukokonaisuus haki ja sai valtion erityisavustusta, jolla voidaan kattaa osin kuraattoritilavuuden tarve. Koska kuraattoritoiminta on joka tapauksessa siirtymässä vuoden 2023 alusta hyvinvointialueille, on jo alustavasti linjattu, että kuraattori- ja palveluvelat voisivat siirtyä jo vuoden 2022 alusta kaupungin hyvinvointipalveluihin, jossa muut oppilas- ja opiskelijahuolto- ja opetuspalvelut sekä oppilas- ja opiskeluterveydenhuolto- ja opetuspalvelut jo ovat. Palveluiden, yhteistyön ja tiedonkulun turvaamiseksi on käynnistetty yhdessä hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden kanssa SiSote-yhteistyö.

Oppilaitoksia ja päiväkotia peruskorjataan laajasti. Peruskorjauksilla ja niiden mahdollisilla väistöratkaisulla on merkittävä kustannuksia nostava vaikutus palvelukokonaisuudelle. Lukuvuosien 2021-22 ja 2022-23 aikana poikkeuksellisen moni koulu tai päiväkotijoutuu toimimaan väistötiloissa. Toimivien tilojen puute ja jatkuva korjaustarve vaikuttaa koko toimialalla, varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Puutteelliset

Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus

tilat vaikeuttavat sujuvan arjen ja osittain myös onnistuneen opetuksen toteuttamista.

Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus sekä erityisesti ammatillinen koulutus tekee tiivistä koulutus- ja oppimisympäristöyhteistyötä alueen yritysten kanssa. Kyseistä koulutusta varten osoitettu rahoitus on osoitettava kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuudelle. Varhaiskasvatuksessa on merkittävä pula opettajista, joka vaikeuttaa perustehtävän toteuttamista. Tämä ongelma on valtakunnallinen.

Kansainvälisyys otetaan huomioon koko toimialalla: varhaiskasvatuksen kielirikasteisuutta lisätään, kansainvälisen koulun laajentaminen käynnistetään, Turussa on laadittu uusi, laajennettu kieliohjelma perusopetukselle ja lukiokoulutukselle. A1-kielen (englanti, saksa, ranska, venäjä, ruotsi) opetus aloitetaan jo perusopetuksen ensimmäisellä luokalla ja englanninkielisen ammatillisen koulutuksen käynnistämistä suunnitellaan. Myös muuta kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvien määrä on edelleen kasvussa.

Digitaalisen opetuksen laajentaminen vaatii edelleenkin uusia investointeja uudelaisiin tiloihin, laitteisiin ja opettajien koulutukseen. Samoin kasvatuksen ja opetuksen tietojärjestelmiä kehitetään voimakkaasti muiden suurten kaupunkien kanssa, ja Turku on mukana sekä DigiOne-että eVaka-hankkeissa.

Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Kaupungin johtamisjärjestelmän muutos ”Pormestarien Turku” -malliin vuonna 2021 vaikuttaa kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuden kehittämissuunnitelmaan ja painopisteisiin. Strategiset tavoitteet on nyt linkitetty Pormestariohjelman linjauksiin. Koska kaupunkistrategia on vasta päivittyvässä, siihen liittyvät painopisteet tarkentuvat myöhemmin. Myös järjestämisen toiminnoista tulevat kehittämissuunnitelmat ja -tarpeet, erityisesti ikäkaarien mukaiset toiminnot, tulevat tarkentumaan vuoden 2022 aikana ja nämä ohjaavat myös osaltaan palvelukokonaisuuden kehittämistä.

Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuden kehittämisen painopisteenä jatkuu edelleen hyvinvointi ja sen tukeminen koskien niin lapsia ja nuoria kuin myös opetus- ja ohjaushenkilöstöä kaikilla palvelualueilla. Lisäksi palvelukokonaisuuden kehittämissuunnitelmaa ohjaa Pormestariohjelmasta tulevat tavoitteet ja Osaamisen kärkihankkeen kärjet ja teemat. Palvelualueet ottavat myös omissa palvelusuunnitelmissaan ja toimintansa suunnittelussa huomioon nämä teemat.

Osaamisen kärkihankkeen keskeisin tavoite on luoda Turkuun erilaisia osaamisen kehittämisen kärkiä ja kampuksia: Tieteen ja tekniikan kampus, Kulttuurin kampus sekä Hyvinvoinnin kampus. Näissä keskittymissä opetusta kehitetään yhdessä korkeakoulujen sekä työelämän kanssa esim. yhteisten oppimisympäristöjen ja opetuskokonaisuuksien kautta. Tavoitteena on Turun kehittäminen kansallisesti ja kansainvälisesti vetovoimaisena ja pitovoimaisena opiskelu- ja korkeakoulukaupunkina.

Oman henkilöstön pedagogista osaamista, tieto- ja viestintätekniikan valmiuksia sekä työelämäyhteyksiä vahvistetaan kaikilla palvelualueilla ja henkilöstöä tuetaan omaehtoiseen oman osaamisensa kartuttamiseen. Samalla kehitetään oppimisympäristöjä ottamalla huomioon opetuksen ja varhaiskasvatuksen digitalisaation mukana tuomat uudistukset sekä opetussuunnitelmista nousevat toimintakulttuurin muutokset ja kehittämistarpeet. Lisäksi kehittämissyhteistyötä tehdään tiiviisti eri sidosryhmien kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Kaikilla palvelualueilla tavoitteena on tarjota vieraskielisille oppijoille riittävästi oikeanlaisia suomen ja ruotsin kielen opintomahdollisuuksia,

mikä osaltaan tukee maahanmuuttajien kotoututumista suomalaisen yhteiskuntaan. Opetuksen tueksi kehitetään erilaisia ohjaus- ja tukipalveluita, jotta oppiminen ja kotoutuminen mahdollistuvat.

Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus vahvistaa niin lasten ja nuorten kuin myös oman henkilöstönsä kansainvälisyyttä ja monikulttuurisuutta tarjoamalla omissa oppilaitoksissaan mahdollisimman laajan kielivalikoiman, lisäämällä kielikyly- ja kielirikasteista opetusta ja kasvatuksella sekä tukemalla koulujen globaalikasvatusta.

Yksinäisyyden vähentäminen, kiusaamisen ehkäiseminen sekä lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen ovat keskiössä kaikilla palvelualueilla. Koska varhaiskasvatus ja koulu eivät yksin pysty vastaamaan kaikkiin lasten, nuorten ja heidän perheidensä tuen tarpeisiin, yhteistyötä järjestämisen hyte-toimintojen, hyvinvoinnin palvelukokonaisuuden sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa tiivistetään entisestään. Samalla hyödynnetään eri tietovarastoista saatavaa tietoa. Tavoitteena on kehittää palveluita alueellisesti, jotta tarvittava tuki olisi helposti saatavissa.

Kotien kanssa tehtävä yhteistyö on osa perustyötä sekä varhaiskasvatuksessa että kaikilla kouluasteilla ja sitä edistetään kaikin mahdollisin keinoin.

Erityisesti tarveta alueella on tekniikan alan osaajista, ja yhtenä strategisena painopisteenä on STEAM Turku -toimenpiteiden juurruttaminen ja edelleen kehittäminen. STEAM Turun tavoitteena on lisätä lasten ja nuorten kiinnostusta matematiikan ja luonnontieteiden oppimiseen. STEAM Turku toteutetaan kaikilla kouluasteilla.

Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopolitiikan edelläkävijä. Kestävän ilmaston ja energian toimintasuunnitelma (kv 11.6.2018 § 142) ohjaa kaupunkikonsernin toimia ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja varautumiseksi. Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus toteuttaa omassa toiminnassaan ilmastosuunnitelman tavoitteita ja luo valmiuksia kestäväan elämäntapaan ja vähähiiliseen talouteen. Nämä tavoitteet tullaan entistä enemmän ottamaan huomioon opetuksessa ja erilaisten oppimisympäristöjen käytössä sekä uusien rakennusten suunnittelussa ja vanhojen korjauksissa. Lisäksi kasvatus ja opetus on sitoutunut Agenda 2030 toteuttamiseen ja yhteiskuntasitomukseen 2050.

Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus

Palvelun tarvetta kuvaavat tunnusluvut

Turkulaisten 0–18-vuotiaiden määrä

Tunnusluku	2020	2021	2022	2023	2024
yhteensä	30 809	30 698	30 825	30 903	31 096

Turkulaisten 0–6-vuotiaiden määrä

Tunnusluku	2020	2021	2022	2023	2024
yhteensä	11 464	11 251	11 039	11 001	11 059
suomenkielisten 0-6 -vuotiaiden määrä (31.12)*	8 349	8 099	7 899	7 860	7 861
ruotsinkielisten 0-6 -vuotiaiden määrä (31.12)*	707	706	677	652	658
muunkielisten 0-6 -vuotiaiden määrä (31.12)*	2 416	2 448	2 463	2 490	2 541

*Lähde: Turun kaupungin väestöennusteet 2020–2051 koko väestölle, ruotsinkieliselle väestölle ja muunkieliselle väestölle (15.5.20). Määrät suomenkieliselle väestölle on saatu vähentämällä koko väestön määristä ruotsinkielisten ja muunkielisten määrät.

Turkulaisten 7–15-vuotiaiden määrä

Tunnusluku	2020	2021	2022	2023	2024
yhteensä	14 438	14 569	14 749	14 841	14 784
suomenkielisten 7-15 -vuotiaiden määrä (31.12)*	10 905	10 846	10 883	10 850	10 732
ruotsinkielisten 7-15 vuotiaiden määrä (31.12)*	954	982	1 001	1 016	991
muunkielisten 7-15 -vuotiaiden määrä (31.12)*	2 579	2 741	2 866	2 975	3 061

* Ibid.

Turkulaisten 16–18-vuotiaiden määrä

Tunnusluku	2020	2021	2022	2023	2024
yhteensä	4 907	4 878	5 037	5 061	5 253
suomenkielisten 16-18 -vuotiaiden määrä (31.12)*	3 857	3 811	3 925	3 910	4 010
ruotsinkielisten 16-18 -vuotiaiden määrä (31.12)*	279	276	283	283	313
muunkielisten 16-18 -vuotiaiden määrä (31.12)*	771	791	829	868	930

* Ibid.

Seutukunnan vieraskielisten 16-18 -vuotiaiden määrä (31.12)**

Tunnusluku	2016	2017	2018	2019	2020
yhteensä					965

**Lähde: Turun seudun kuntien väestön ennakkotiedot (Tilastokeskus) 2018–2019 ja vuosien 2016–2017 määrä on saatu tietopyyntönä Strategia ja kehittäminen -yksiköltä

Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Volyyymi

Tunnusluku	2018	2019	2020	2021
Varhaiskasvatuspalveluiden ja kotihoitontuen piirissä olevat	10 369	10 248	10 090	
Perusopetuksen oppilasmäärä 20.9 (sis. VALMO)	13 728	13 999	14 043	14 373
Lukiokoulutuksen oppilasmäärät 20.9	3 806	3 868	3 898	3629
Ammatillisen koulutuksen koulutuspaikat/opiskelijavuodet	4 806	4 909	5 089	5116
Työväenopistojen toteuttama opetus h/vuosi	26 535	25 058		

Laatu ja vaikuttavuus (kuntakysely)

Tunnusluku	2018	2019	2020	2021
Tyytyväisyys päivähoitoon	3,95	3,95		
Tyytyväisyys peruskouluun	4,04	4,07		
Tyytyväisyys lukiokoulutukseen	4,12	4,16		
Tyytyväisyys ammatilliseen koulutukseen (yhdistetty nuoret ja aikuiset)	3,80	3,81		
Tyytyväisyys työväenopistoon (kansalaisopistoon)	4,14	4,06		

Tuottavuus ja taloudellisuus (volyyymi)**

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Varhaiskasvatuksen nettokustannus lasta kohden					10 225		
Peruskoulutuksen nettokustannus oppilasta kohden (sis. AP, IP, VALMO)*					9 257		
Lukiokoulutuksen nettokustannus opiskelijaa kohden					6 534		
Ammatillisen koulutuksen nettokustannus opiskelijavuotta kohden					9 615		
Työväesopiston nettokustannus opetustuntia kohden					79		
Työvoiman käyttö (HTV)	3 668,1	3 669,6	3 648,0	3 692,0	3 772,6	3 807,6	
Palkat ja palkkiot (€)	137 332 677	136 576 265	135 637 840	140 931 143	146 447 157	149 766 761	

AP= aamupäivätoiminta peruskoululaisille, IP= iltapäivätoiminta peruskoululaisille, VALMO= perusopetukseen valmistava opetus

**Sisältää sivistystoimialan hallinnon kustannukset

Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus

Työvoiman käyttö

tunnusluku	2015	2016		2017	2018		2019	2020
Työvoiman käyttö (HTV)	3 668,1	3 669,6	3 648,0	3 692,0	3 772,6	3 807,6		
Palkat ja palkkiot (€)	137 332 677	136 576 265	135 637 840	140 931 143	146 447 157	149 766 761		

*

Toiminnan tavoitteet

Talousarviolausekkeet

Lautakunta	Talousarviolauseke
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Resurssien tulee olla riittävät oppimisen tuen takaamiseksi ja oppimisvajeiden paikkaamiseksi. Vuoden 2022 aikana laaditaan suunnitelma uuden varhaiskasvatuslain edellyttämiin henkilöstömitoitusten ja pätevyyksien muutoksiin vastaamiseksi. Kasvatus- ja opetuslautakunta voi kohdistaa uudelleen henkilöresursseja palvelualueiden välillä perustuen palvelutarpeen muutoksiin.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Lautakunta huomioi palvelutarpeen muutokset henkilöstösuunnitelmasta päätettäessä ja arvioi henkilöstöresurssin riittävyyden osavuosi-katsausten yhteydessä palvelutason säilyttämiseksi.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Koronan aiheuttamat oppimis- ja hyvinvointivajeet selvitetään ja korjataan suunnitelmallisesti.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Lautakunnalle tuodaan selvitys oppimisen tuen kokonaisuudesta, ja sen pohjalta vahvistetaan oppimisen tukea järjestelmällisesti.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Varhaiskasvatuksen palvelutarpeen mahdollisesta noususta johtuva lisähenkilöstöresurssi turvataan, ja lautakunnalle tuodaan selvitys sijaispankin perustamisesta.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Lautakunta seuraa perusopetuksen ryhmäkokojen kehittymistä ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, mikäli palvelutaso tämän osalta heikkenee.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Myöhäisessä peruskouluvaiheessa maahan tulleiden oppilaiden tuki jatkuu ja toimintamalli laajennetaan tarvittaessa muihin yläkouluihin.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Yhteistyössä nuorisotoimen kanssa tarjotaan nuorten harrastustoimintaa tuottaville toimijoille mahdollisuutta järjestää palveluja koulujen tiloissa ja siten tarjota helposti saavutettavia harrastuksia koululaisille.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Lukiokoulutukseen kohdennetaan erityisopetuksen resursseja.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Ammatillisen koulutuksen mahdollinen strategiaraha tulee kohdentaa ammatillisen koulutuksen kehittämiseen.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Ammatillisen koulutuksen rahoitus turvataan noudattaen suoritepäätösten opiskelijamääriä.
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Lisätään toimintasuunnitelmaan kohtaan positiivisen erityiskohtelun rahoituksella tehtävien toimien toteuttamiseen, että "Toimenpiteiden vaikuttavuutta selvitetään ja seurataan mittaristolla".

Pormestariohjelman toimenpiteet

Teema: Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
23	Laajennetaan peruskoulun erikoisluokkatoimintaa. Lisätään kielipainotteisen varhaiskasvatuksen tarjontaa.	Käynnistetään erikoisluokkatoiminnan laajentumiseen liittyvä valmistelutyö
24	Selvitetään varhaiskasvatushenkilöstön mahdollisuudet täydennyskoulutukseen.	Selvitetään kaupungin varhaiskasvatushenkilöstön mahdollisuudet täydennyskoulutukseen.
25	Turku on Suomen paras toisen asteen kouluttaja. Jokainen nuori valmistuu vähintään 2. asteen tutkintoon. Selvitetään lukiokoulutuksen laajentamista, jotta entistä useammalla turkulaisnuorella on mahdollisuus lukio-opintoihin Turussa.	Taito-kampuksen hankesuunnittelu on käynnissä. Oppivelvollisuuden toteutumisen seurannan ja valvonnan toimintamalli käytössä. Huolta aiheuttavien oppilaiden määrän lasku, seurana syyslukukaudella tehtävän kyselyn kautta. Valmistelutyö aloitettu lukiokoulutuksen aloituspaikkojen määrän kasvattamiseksi. Toisen-asteen läpäisy seuranta.
26	Työkennellään tinkimättä turvallisen koulunkäynnin eteen mm. ehkäisten koulukiusaamista ja -väkivaltaa.	Jokaisella koululla on päivitetty suunnitelma oppilaan suojaamiseksi väkivallalta, häirinnältä ja kiusaamiseksi tulemiselta. Kirjaukset tehty oppilashuollon OPSiin. Uusien, tarvittavien toimintamallien suunnittelu ja käynnistäminen.
27	Vahvistetaan oppilaiden oppimisen tukea ja oppilashuoltoa. Huolehditaan ns. positiivisen diskriminaation rahoituksesta tavoitellen jatko-opinnot mahdollistavan kielitaidon oppimista	Oppilas- ja opiskelijahuollon (ml. esiopetus) yhdyspintasuunnitelmien toiminnan arviointi ja edelleen kehittäminen. Oppimisen tuen ja oppilashuollon vahvistaminen monialaisen yhteistyön ja koulutuksen keinoin.

Kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
	kaikille. Vahvistetaan vanhempien ja oppilaiden osallisuutta koulupolkuun	Jatketaan positiivisen erityiskohtelun rahoituksella tehtävien toimien toteuttamista.

Pormestarinennetellyssä hyväksytyt talousarviomuutokset menoihin ja tuloihin

Lautakunta	Lauseke	Vaikutus käyttötalouteen (euroa)			
		Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Kasvatus- ja opetuslautakunta	Sote uudistuksen aiheuttamat muutokset koulukuraattorien osalta suunnitelmavuosiin 2023-2025 (menojen vähennys)		-1 352 424	-1 365 948	-1 379 608

Määrärahat ja investoinnit, 1 000 €

Kasvatus- ja opetuslautakunta

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Käyttötalousoisa						
Toimintatulot	24 004	23 190	23 323	23 556	23 791	24 027
Valmistus omaan käyttöön	16					
Toimintamenot	334 192	343 130	347 261	349 381	352 875	356 369
Toimintakate	-310 171	-319 939	-323 939	-325 825	-329 084	-332 342
Muutos-%			1,2 %	0,6 %	1,0 %	1,0 %

*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarihalliin siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Investointiosaa						
Investointimenot	3 640	6 018	2 230	3 500	3 940	10 195
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	0	0	0	0	0
NETTO	-3 640	-6 018	-2 230	-3 500	-3 940	-10 195
Muutos-%		65,3 %	-62,9 %	57,0 %	12,6 %	158,8 %

Vapaa-aika - palvelukokonaisuuden toimintasuunnitelma 2022

Kuvaus toiminnasta

Laissa ja asetuksissa, kaupungin strategiassa ja ohjelmissa ja hallintosäännössä säädettyllä tavalla vapaa-aika -palvelukokonaisuus ja sen lautakunnat edistävät asukkaiden ja asiakkaiden hyvinvointia ja aktiivisuutta sekä kaupungin kilpailukykyä ja kestävästä kehitystä.

Kulttuurista vastaavan toimielimen tehtäväalueena on kuntien kulttuuri-toiminnasta annetussa laissa (166/2019), laissa yleisistä kirjastoista (1490/2016), museolaissa (314/2020), laissa esittävän taiteen edistämisestä (1082/2020) ja taiteen perusopetuksesta annetussa laissa (633/98) säädetystä huolehtia kulttuuripalvelujen kehittämisestä ja järjestämisestä sekä edistää ja tukea kaupungissa harjoitettavaa kulttuuritoimintaa. Vapaa-aikatoimialan kaikessa toiminnassa asukkaita tulee kuulla keskeisissä päätöksissä osana kuntalain (410/2015) 22 §:ssä säädettyä kunnan velvollisuutta huolehtia asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista.

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta tuli voimaan 2019. Sen keskeisenä tavoitteena on edistää kuntien kulttuuritoiminnan toimintaedellytyksiä, siivetyksellisten perusoikeuksien toteutumisesta ja demokratiakehitystä sekä kuntien elinvoimaisuutta muuttuvassa toimintaympäristössä. Lähtökohtana on kulttuuripalveluiden yhdenvertainen saatavuus. Laki ei aseta kunnille uusia tehtäviä tai velvoitteita verrattuna edelliseen. Keskeisimmät muutokset ja lisäykset lakitekstissä ovat; kuntien kulttuuritoiminnan tavoitteet, valtion viranomaisten tehtävät, kunnan asukkaiden osallistuminen, kehittämistehtävä, yhteistyö, kulttuurihyvinvoinnin edistäminen sekä tiedon tuottaminen ja toiminnan arviointi.

Laki yleisistä kirjastoista (1492/2016) tuli voimaan 2017 ja määrittelee yleisen kirjaston tehtävät seuraavasti: 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisäilytöihin; 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa; 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta; 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen luku-taitoon; 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan; 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Yleiset kirjastot ovat maksuttomia perus- ja lähipalveluja. Kunta voi järjestää yleisen kirjaston toiminnan itse taikka yhteistyössä toisten kuntien kanssa tai muulla tavoin. Kunnan tulee kuulla asukkaitaan yleisiä kirjastoja koskeissa keskeisissä päätöksissä osana kuntalain (410/2015) 22 §:ssä säädettyä kunnan velvollisuutta huolehtia asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista.

- Vapaa-aika -palvelukokonaisuuden kirjastopalvelut koordinoi Vaski-yhteistyötä ja toimii Lounais-Suomen alueellisena kehittämiskirjastona opetus- ja kulttuuriministeriön erillisen rahoituksen voimin.

Museolaissa (314/2019) museotoiminnan tavoitteeksi on määritelty ylläpitää ja vahvistaa väestön ymmärrystä kulttuuristaan, historiastaan ja ympäristöstään. Museoiden tulee edistää kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevan tiedon saatavuutta tallentamalla ja säilyttämällä aineellista ja visuaalista kulttuuriperintöä tuleville sukupolville, harjoittamalla siihen liittyvää tutkimusta, opetusta ja tiedonvälitystä sekä näyttely- ja julkaisu-toimintaa.

- Vapaa-aika -palvelukokonaisuuden museopalvelut toteuttaa annettua tehtävää lain mukaisesti kokoelmien, tutkimuksen, museopedagogiikan sekä näyttely- ja julkaisu-toiminnan kautta ja toimii alueellisena vastuumuseona vuodesta 2020 alkaen.

Laissa esittävän taiteen edistämisestä (1082/2020) *esittävällä taiteella* tarkoitetaan yleisölle suunnattua teatteri-, sirkus- ja tanssitaiteen, musiikin ja muuta tiettyssä hetkessä tapahtuvaa elävää taiteellista esitystoimintaa. Lain tavoitteena on edistää: 1) korkeatasoista ja ammattimaista esittävää taidetta; 2) väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia siivetykseen ja 3) hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.

- Turun Filharmonisen orkesterin (TFO) päätehtävänä on musiikkikulttuurin vaaliminen, edistäminen ja julkisten konserttien järjestäminen
- Turun kaupunginteatteri Oy:n tehtävänä on näyttämötaiteen tuottaminen, kehittäminen, edistäminen ja teatteriesitysten tuottaminen. Kulttuurilautakunta on solminut Turun kaupunginteatteri Oy:n kanssa toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen. Siinä on määritelty yhtiön teatteripalveluiden tavoitteet ja kaupungin osoittaman avustuksen suuruus, jotka vahvistetaan vuosittain.

Liikuntalaki (390/2015) asettaa kunnan tehtäväksi yleisten edellytysten luomisen liikunnalle paikallistasolla. Kunnan tulee luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle: 1) järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen; 2) tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoimintaa; sekä 3) rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Laissa painotetaan eri toimialojen yhteistyötä sekä paikallisen, kuntien välisen ja alueellisen yhteistyön kehittämistä. Lisäksi kunnan tulee arvioida asukkaitensa liikunta-aktiivisuutta

Valtioneuvosto hyväksyi lokakuussa 2018 eduskunnalle annetun *liikuntapolitiikan selonteon*. Se kattaa mm. linjaukset liikunnan lisäämisestä elämän eri vaiheissa, liikuntapaikkarakentamisesta, liikunnan kansalaistoiminnasta ja huippu-urheilusta. Päämääränä on lisätä merkittävästi ihmisten fyysisestä aktiivisuutta.

- Vapaa-aika -palvelukokonaisuuden liikuntapalvelujen tehtävänä on aktivoida turkulaiset liikkumaan ja parantamaan hyvinvointiaan liikunnan avulla. Liikuntapalveluyksikkö tuottaa liikuntaolosuhteita ja -palveluita niin yksittäisille kaupunkilaisille kuin liikuntaa järjestäville yhdistyksillekin. Palvelualue seuraa liikunta-alan kehitystä, pitää yllä tilannekuvaa turkulaisesta liikuntakulttuurista ja kehittää sitä.

Nuorisolain (1285/2016) mukaan nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Nuorisolain tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja yhdenvertaisuutta. Lisäksi lailla tuetaan nuorten kasvua ja itsenäistymistä ja se pyrkii parantamaan nuorten kasvu- ja elinoloja sekä nuorten oikeuksien toteuttamista. Lähtökohtina ovat yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys, kestävä kehitys, terveet elämäntavat, ympäristön ja elämän kunnioittaminen sekä monialainen yhteistyö. Kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Kunnan tulee em. tehtävää hoitaessaan olla tarpeen mukaan yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien viranomaisten sekä nuorten, heidän perheidensä, nuorisovaltuustojen, seurakuntien ja muiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa. Suunnittelua ja toimeenpanon kehittämistä varten kunnassa on oltava ohjaus- ja palveluverkosto tai muu vastaava yhteistyöryhmä, jonka kohderyhmänä ovat kaikki kunnassa asuvat nuoret. Lisäksi kulttuuri- ja nuorisolautakunnan tehtäväalueena on toteuttaa lastensuojelulain (417/2007) 3 a §:ssä tarkoitettua tukea ja erityistä tukea.

Kunnan tulee tarjota ja järjestää lapsille ja nuorille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa paikallista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden

Vapaa-aika -palvelukokonaisuus

käsittelyyn ja heitä tulee kuulla edellä mainituissa tai heitä koskevissa asioissa.

- Vapaa-aika -palvelukokonaisuuden nuorisopalvelualue luo edellytykset nuorisotyölle ja –toiminannalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa.

Matkailupalvelut

Matkailupalvelut vastaa Turun ja alueen matkailun edistämisestä, markkinoinnin, myynnin ja matkailuyhteistyön koordinoinnista ja toteuttamisesta.

Vetovoima- ja tapahtumavastuualue

Vetovoiman edistäminen perustuu kuntalaissa määritettyyn elinvoiman ja kilpailukyvyyn edistämisen tehtävään. Tehtävässä kuntaa ei ohjaa erillislainsäädäntö. Vetovoima edistäminen kytkeytyy kaupungissa useaan palvelu- ja toimintakokonaisuuteen. Sen edistäminen edellyttää koordinaatiota ja verkostoyhteistyötä

Vetovoima- ja tapahtumavastuualue koordinoi, ohjaa ja edistää kaupungin vetovoimaa ja sitä tukevaa toimintaa strategisten vetovoimateemojen (Turku <3Archipelago, Turku <3Sport, Turku<3Culture, Turku <3Food, Turku<3Events) mukaisesti.

Toimintaympäristön muutokset

Taustaa

Vapaa-aika -palvelukokonaisuuden keskeisiä tavoitteita ovat palvelujen saavutettavuuden parantaminen, hyvinvoinnin edistäminen, eriarvoisuuden vähentäminen sekä taiteen, kulttuurin ja tapahtumien edistäminen vetovoimatekijöinä. Kaupungin kilpailukykyä vahvistetaan vetovoimatekijöiden edistämällä ja yhteistyöllä. Sisällöt, elämykset, palvelut ja kaupunkikulttuuri ovat keskeisiä vetovoimatekijöitä, jotka luovat kilpailukykyisen ja elävän kaupungin.

Kaupunkien toimintaympäristöön ja siten myös vapaa-ajan palveluihin vaikuttavia tekijöitä ovat mm. ilmastonmuutos, väestörakenteen muutos (erityisesti ikääntyvä väestö), polarisoituminen, vähemmistöityminen, julkisen talouden muutokset, etnologinen kehittyminen, työn murros, elämäntavan muutokset, jatkuvan oppimisen tarve ja yksinäisyyden lisääntyminen. Lisäksi sote-uudistuksen myötä vapaa-aika -palvelukokonaisuuden merkitys kasvaa huomattavasti.

COVID-19 pandemia on tuonut ja tuo merkittäviä muutoksia myös vapaa-aika -palvelukokonaisuuden toimintaympäristöön, joita on vielä vaikea ennakoida. Näitä muutoksia ovat mm. asiakkaiden käyttäytymisen muutokset, sulkuaikojen ja rajoitettujen avaamisten vaikutukset kävijämääriin ja talouteen. Uusille virtuaalisten / digitaalisten ja hybridipalvelujen kehittämiselle on tarvetta. Kuuden suurimman kaupungin selvityksessä (2021) pandemian vaikutuksista vapaa-aikapalvelujen käyttöön 40% ihmisistä kertoi muuttavansa käyttäytymistään pysyvästi ja 40% palaavansa aiempiin tapoihin käyttää vapaa-aikapalveluja.

Kansallisesti on runsaasti vapaa-aika -palvelukokonaisuuteen vaikuttavia linjauksia sekä ohjausasiakirjoja, joiden toimenpiteillä pyritään vaikuttamaan edellä mainittujen toimintaympäristön muutostekijöiden haittavaikutuksiin.

Hallitusohjelmassa korostetaan harrastamisen merkitystä nuorten syrjäytymisen ehkäisijänä ja yhteiskunnallisen osallisuuden edistäjänä. *Jokaiselle lapselle ja nuorelle halutaan taata aito mahdollisuus mieluisaan harrastukseen koulupäivän yhteydessä.* Valtioneuvoston selonteossa kulttuurin tulevaisuudesta "Kulttuuri vuonna 2035" ja laissa

kuntien kulttuuritoiminnasta nostetaan keskeisimmiksi mahdollisuuksiksi kestävä kulttuuri, kulttuurinen moninaisuus ja luovuus. Tärkeiksi toiminnan alueiksi kuvataan taide-, kulttuuriperintö – ja kirjastopoliitiikka. *Valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelmassa (Vanupo) pääteema on nuorten syrjäytymisen ehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen.* Valtioneuvoston liikuntapolitiittisen selonteossa (2018) linjataan liikunnan lisäämisestä elämän eri vaiheissa, liikuntapaikkarakentamisesta, liikunnan kansalaistoiminnasta ja huippu-urheilusta, päämääränä lisääntynyt fyysinen aktiivisuus.

Vapaa-aika -palvelukokonaisuudella on kolme toimintaympäristöstä nousevaa yhteistä kehittämisaluetta / painopistettä, jotka ovat kaikki relevantteja myös koronapandemiasta selviytymisessä.

Eriarvoistuminen (asuinalueet ja väestöryhmät)

Merkkejä eriarvoistumisen ja polarisaation lisääntymisestä korona-aikana on jo nähtävissä. Haasteeseen vastataan mm. kaupunginvaltuuston hyväksymällä poikkihallinnollisella Nuorten syrjäytymisen ehkäisy ja sosiaalisesti kestävä kaupunkirakenteen edistäminen (kv 1/2019).

Liikkumattomuus

Vähäisen fyysisen aktiivisuuden, liikkumattomuuden, vuosittaiset yhteiskunnalliset kustannukset ovat useita miljardeja euroja ja kustannukset kasvavat vuosittain suomalaisen väestön ikääntymisen myötä.

Lisäksi korona-ajan mukana tuoma ikäihmisten vähäinen liikkuminen ja sitä kautta heidän kokonaisvaltaisen toimintakykynsä tukemisen tarve kasvaa huomattavasti sekä koronasta selviytymisessä että väestön ikääntymisen myötä lähivuosina.

Ilmastonmuutos ja kestävä kehitys

Turku on maailmanlaajuisesti ilmastopolitiikan edelläkävijä. Kestävä ilmaston ja energian toimintasuunnitelma (kv 11.6.2018 § 142) ohjaa kaupunkia ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja varautumiseen. Vapaa-aika -palvelukokonaisuus sisällyttää jatkossa vahvemmin Agenda 2030:n mukaisia YK:n 17:ää kestävä kehityksen tavoitetta sekä ilmastosuunnitelman periaatteita suunnitelmiinsa ja luo valmiuksia kestäväan elämäntapaan ja vähähiiliseen talouteen.

Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Turku on eurooppalainen kulttuurikaupunki, joka tunnetaan myös vahvana urheilu- ja tapahtumakaupunkina ja jotka kehitetään matkailu-, kongressi- ja tapahtumakaupunkina

Vuonna 2014 hyväksytyssä kaupunkistrategiassa oli kaksi strategista painopistettä ja ohjelmaa: Hyvinvointi ja aktiivisuus sekä Kilpailukyky ja kestävä kasvu. Vapaa-aika -palvelukokonaisuus toteutti erityisesti ensimmäiseen liittynyttä Aktiivinen turkulainen -teemaa ja sen sisältöjä.

Kaupungin johtamisjärjestelmän muutos "Pormestarien Turku" vuonna 2021 vaikuttaa vapaa-aika -palvelukokonaisuuden kehittämissuunnitelmaan ja painopisteisiin. Strategiset tavoitteet on linkitetty Pormestariohjelman linjauksiin. Kaupunkistrategian päivittämisen yhteydessä tarkennetaan vielä palvelukokonaisuuden strategisia painopisteitä ja kulttuuri- ja nuoriso- sekä liikuntalautakunnissa määritellään lautakuntaohjelmien painopisteet. uuden järjestämistoiminnon tehtäviä ja roolia kehittämissuunnitelmien laadinnassa ja toteutuksessa tarkennetaan vuoden 2022 aikana.

Vapaa-aika -palvelukokonaisuuden keskeisenä tavoitteena jatkuu kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja aktiivisuuden sekä kaupungin vetovoimaisuuden edistäminen kestäväällä tavalla. Järjestämme palvelut nykyaikaisen monituottajamallin mukaan asiakaslähtöisesti, laadukkaasti ja

Vapaa-aika -palvelukokonaisuus

kustannustehokkaasti sekä hyvässä kumppanuudessa kolmannen sektorin ja yritysten kanssa. Hyvinvoinnille keskeistä on aktiivinen elämäntapa, johon kannustamme turkulaisia. Etsimme ja kokeilemme toimintamalleja, joilla kavennetaan hyvinvointieroja ja ehkäistään syrjäytymistä.

Vapaa-aika palvelukokonaisuuden perustehtävä: Tarjoamme turkulais-ten arkeen ja juhlaan iloa, elämyksiä, liikettä, tietoa ja taitoa.

Tahtotila: Hyvän elämän Turku.

Painopisteet:

- Yhdenvertaisuuden edistäminen ja eriarvoisuuden kaventaminen,
- Osallisuuden, aktiivisuuden ja monialaisen yhteistyön edistäminen sekä
- Vahvistuva kumppanuus kolmannen sektorin kanssa.

Palvelukokonaisuudelle määritelty viisi strategista tavoitetta. Ne pohjautuvat aiempaan kaupunkistrategiaan ja linkittyvät useisiin Pormestariohjelman linjauksiin. Tavoitteet ovat:

- Aktiivisuus mahdollisimman monen turkulaisen elämäntavaksi,
- Kumppanuuksia kehittämällä ja laajentamalla tuotetaan monimuotoisia palveluja kustannustehokkaasti
- Mahdollistetaan digitaalisuuden kautta monikanavaiset ja vuorovaikutteiset palvelut sekä
- Edistetään asukkaiden kansalaistaitoja ja kestävää kehitystä
- Vahvistetaan kaupungin vetovoimaa.

Korona-ajasta selviytymisessä yhteisenä tavoitteena korostuvat aktiivisuuden edistäminen, erityisesti ikääntyvien toimintakyky sekä digitaalisten palvelujen kehittäminen ja systematisointi. Vetovoimaa vahvistetaan edistämällä kaupunkilaisia aktiivisia ja matkailijoita houkuttelevia elämyksiä ja tapahtumia.

Palvelukokonaisuuden yhteiset kehittämishankkeet

Edellä kuvattuja strategisia painopisteitä/tavoitteita edistetään viidellä kehittämishankkeella: aktiivisuuden edistäminen, digitaalisten medioiden hyödyntäminen, kumppanuudet, kansalaistaidot ja kestävä kehitys sekä vetovoiman vahvistaminen.

Lisäksi palvelukokonaisuudella on kolme muuta yhteisiä kehittämishanketta:

1. Harrastamisen tukeminen

Hallitusohjelmassa merkittävä kohta on mieluisen harrastuksen takaminen jokaiselle lapselle ja nuorelle koulupäivän yhteyteen. Vapaa-aika -palvelukokonaisuuden palvelualueiden yhteisenä sisäisinä kehittämiskohteina ovat mm.

- yhteistyön vahvistaminen lasten ja nuorten harrastamisen edistämiseksi palvelukokonaisuuden kaikkien palvelujen yhteistyönä
- monimuotoisen ja -puolisen lastenkulttuuritoiminnan ohjauksen ja johtamisen kehittäminen

2. Kulttuurin, taiteen ja kulttuurihyvinvoinnin edistäminen

Vuonna 2021 laaditaan kulttuuri, taiteen ja kulttuurihyvinvoinnin strateginen ja visionäärinen näkemys, kulttuurilupaus, valtuustokauden 2021-2025 kärkihankkeeksi sekä pidempiaikainen suunnitelma vuoteen 2029. Kulttuurilupaus laaditaan laajassa osallistavassa prosessissa ja se voi sisältää seuraavia painopisteitä: tavoitteellinen kulttuurihyvinvointi eri ikäryhmissä, kulttuuri kohtaa kaikki, kulttuuri kaupunkitilassa ja kehittyvä kumppanuus.

3. Asiakaslähtöisen tiedolla johtamisen kehittäminen

Palvelujen ja toiminnan kehittämisessä tiedolla johtamisella on keskeinen rooli. Se on myös yksi keskeinen tavoite uudessa järjestämistoiminnossa asiakaslähtöisyyden ohella. Palvelukokonaisuudessa on selvitetty asiakaslähtöisen tiedolla johtamisen nykytilaa, jota tullaan edistämään vuonna 2022 alkavassa yhteisessä kehittämishankkeessa

Palvelualueiden perustoimintaa

Kaupungin omat kulttuuripalvelut mahdollistavat kulttuurin ja taiteen perustarjonnan, jota vapaa kenttä täydentää. Matalan kynnyksen kulttuuripalvelujen lisäksi tarvitaan vetovoimaisia huipputuotantoja, jotka kasvattavat kaupungin matkailullista kiinnostavuutta ja kilpailukykyä.

Liikuntapalvelut toteutetaan paikallisella ja alueellisella yhteistyöllä, luomalla terveyttä edistävän liikunnan mahdollisuuksia, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja ja järjestämällä liikuntaa erityisesti passiivisille ja erityisryhmille.

Lapsille ja nuorille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua tasavertaisesti kulttuuri-, liikunta ja vapaa-ajan toimintaan sekä nuorisopalveluihin ja palveluiden suunnitteluun. Ennaltaehkäisevät palvelut ja virikkeellinen toiminta ylläpitävät lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä.

Matkailupalvelujen pääteemat (kaupunki saariston sylissä) ovat luon- toelämykset, RETHINK LUXURY!, merellisyys, suomalainen elämäntapa, ruoka, urheilu sekä kulttuuri ja muut tapahtumat.

Tapahtuma- ja vetovoimavastuualueen tehtävänä on kytkeä soveltuville osiltaan laajan vapaa-ajan palvelujen kokonaisuuden osa-alueet veto-voiman ja elinvoiman edistämiseen.

Kaupunkitasoiset kehittämiskokonaisuudet

Vapaa-aika -palvelukokonaisuus on sitoutunut kaupunkitasoisiin kehittämiskokonaisuuksiin ja kaikille palvelukokonaisuuksille yhteisiin painopistettiin. Näitä ovat mm. asukasbudjetointi, lapsiystävällisyys (Turku on Unicefin lapsiystävällinen kunta), kotouttaminen, osallisuuden edistäminen ja vähähiilisyys,

Palvelukokonaisuus ja -alueet tekevät yhteistyötä ja osallistuvat osaltaan kärkihankkeiden toteutukseen. Vapaa-aika -palvelukokonaisuus koordinoi kulttuurin, taiteen ja kulttuurihyvinvoinnin kärkihanketta sekä Yhteisöllisyys ja hyvinvointi kärkihankkeen liikkumisen osiota.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuualueen painopisteet, kuten mielen hyvinvointi, yksinäisyyden torjunta, työttömien aktivointi ja terveet elämäntavat näkyvät palvelukokonaisuuden toiminnassa.

Järjestämistoiminnan kehittymisen osana tullaan huomioimaan myös ikäkaaren (lapset/nuoret, työikäiset, ikäihmiset) mukainen toiminnan suunnittelu ja toteutus.

Vapaa-aika -palvelukokonaisuus

Palvelun tarvetta kuvaavat tunnusluvut

Asukasluku

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Asukasluku	185 908	187 604	189 396	191 213	192 962	194 391	196 242	198 226	200 596	203 126	205 499	207 547	209 734
0–9-vuotiaiden määrä	16 730	16 782	16 734	16 662	16 674	16 386	16 234	16 081	16 001	15 927	15 878	15 886	15 993
10–18-vuotiaiden määrä	13 761	13 727	13 814	13 920	14 161	14 423	14 462	14 742	14 900	15 167	15 345	15 441	15 446
19–28-vuotiaiden määrä	35 939	36 757	35 787	37 762	37 745	37 913	38 626	39 394	40 470	41 479	42 491	43 241	44 204
26–64-vuotiaiden määrä	82 117	82 337	82 659	83 587	84 341	85 024	85 681	86 372	87 282	88 296	89 116	89 970	90 682
yli 65-vuotiaat	37 361	38 001	38 851	39 723	40 041	40 645	41 239	41 637	41 943	42 257	42 669	43 009	43 409

Alueiden eriarvoistuminen

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Muunkielisten osuus suurin/pienin (pienalue) (yli 100 asukkaan pienalueet)	Varissuo 43,9 %/ Maanpää 0 %	Varissuo 46,2 %/ Maanpää 0 %	Varissuo 48,4 %/ Maanpää 0 %	Varissuo 50 %/ Maanpää 0 %	Varissuo 51,5 %/ Ispoinen 1,2 %	Varissuo 53 %/ Vatsela 0,5 %
Työttömät suurin/pienin (pienalue) (pienalueet, joissa työvoiman määrä yli 100)	Lopulliset tiedot saadaan syksyllä 2017	Pansio It. 36,6 %* / Toijainen 4,0 %*	Varissuo 29,0 %* / Ispoinen 3,5 %*	Varissuo 29,0 % / Moisio-Kanervamäki 7,1 % (31.12.2017)	Oriketo 37 % / Papinsaari 1,8 %	

Kulttuurin harrastamisen aktiivisuus, 18–79 v.

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aktiivisten osuus %, FCG/Kapa	16,2 %	17 %	14 %	22,2 %	23,2 %	17,80 %

Liikunnan harrastamisen aktiivisuus, 18–79 v.

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aktiivisten osuus %, FCG/Kapa	44 %	41 %	49 %	53 %	48 %	50 %

Vapaa-aika -palvelukokonaisuus

Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Alle 25 -vuotiaiden työttömien määrä	2013 (1/2016)	1873 (1/2017)	1522 (1/2018)	1305 (1/2019)	1345 (12/2019)	1732 (1/2021)

Vapaa-aika -palvelukokonaisuus

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Kulttuuri

Palvelujen volyymi

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Aktiivisten kirjastokortin käyttäjien osuus väestöstä (käyttäneet kirjastokorttia Turun kirjastoissa / asukasluku)	39,4 %	39,3 %	37,9 %	37,1 %	36,7 %	31,90 %	32 %	33 %	33 %	33 %	33 %
Kulttuuripalveluja (teatteri, musiikki ja taide) ed. 12 kk:n aikana käyttäneet 18-79 v % (FCG/Kapa)	80 %	79,1 %	83 %	67,5 %	66,5 %	47 %	50 %	60 %	65 %	70 %	70 %
Kirjastopalveluja ed. 12 kk:n aikana käyttäneet 18-79 v % (FCG/Kapa)	77 %	72 %	74 %	71 %	75 %	61 %	70 %	75 %	75 %	75 %	75 %
Museopalveluja ed. 12 kk:n aikana käyttäneet 18-79 v % (FCG/Kapa)	66 %	57 %	69 %	69 %	72 %	48 %	60 %	70 %	70 %	70 %	70 %

Palvelujen laatu ja vaikuttavuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Asukkaiden 18–79 v., tyytyväisyys kirjastopalveluihin, ast. 1–5, FCG/Kapa	4,38	4,39	4,48	4,41	4,49	4,48	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Asukkaiden 18–79 v., tyytyväisyys museoihin, ast. 1–5, FCG/Kapa	4,26	4,25	4,29	4,23	4,28	4,28	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Asukkaiden 18–79 v., tyytyväisyys kulttuuripalveluihin (teatteri, musiikki, taide) ast. 1–5, FCG/Kapa	3,90	4,20	4,22	4,15	4,17	4,17	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
Kulttuurilautakunnan avustuksilla tuettujen tuotantojen määrä	254	302	330	346	1070	587					
TEA-viisari (terveyttä ja hyvinvointia edistävä kulttuuri ja sen edellytysten luominen, itsearviointi) asteikko 0–100					69	Tieto parittomina vuosina					

Palvelujen tuottavuus ja taloudellisuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Kulttuurin avustusten määrä/asukas	7,25	7,05	7,99	6,60	9,65	9,67	9,18	11,62	11,61	11,59	11,59
Kirjastojen nettomenot/asukas	57,00	58,33	57,21	56,40	56,25	53,9	56,57	56,29	56,24	56,15	56,11
Museoiden nettomenot/asukas	40,16	43,54	41,38	42,35	45,27	44,22	43,11	42,91	42,87	42,8	42,77
Orkesterin ja konserttitalon nettomenot/asukas	28,64	27,44	26,97	24,51	24,85	24,89	25,95	24,75	24,72	24,68	24,67

Liikunta

Palvelujen volyymi

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liikuntapaikkojen kävijämäärät: kaikki yleisölle	1 235 538	1 022 035	1 193 983	1 240 670	1 663 000	1 072 400	1 100 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000

Vapaa-aika -palvelukokonaisuus

avoinna olevat tilat yhteensä											
-------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Palvelujen laatu ja vaikuttavuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
TEA-viisari (terveyttä ja hyvinvointia edistävä liikunta ja sen edellytysten luominen, itsearviointi) asteikko 0–100	Tieto parillisina vuosina	86	Tieto parillisina vuosina	83	Tieto parillisina vuosina	77		85		85	
Asukkaiden 18–79 v. tyytyväisyys liikuntaolosuhteisiin (kentät, uimahallit ja rannat, salit, kuntoradat ja ulkoilureitit) ast. 1–5, FCG/Kapa	3,94	3,90	3,97	3,91	3,90	3,96	3,95	3,95	3,95	3,95	3,95
Kuntalaisten 18–79 v. tyytyväisyys liikuntapalveluista tiedottamiseen, ast. 1–5, FCG/Kapa	3,71	3,67	3,63	3,59	3,57	3,51	3,6	3,65	3,7	3,7	3,7

Palvelujen tuottavuus ja taloudellisuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liikunnan nettomenot/asukas	95,64	98,29	99,35	106,41	105,81	109,48	107,92	104,43	104,19	103,88	103,65
Liikunnan avustusten määrä/asukas	7,59	7,80	7,59	7,31	7,44	7,58	7,31	7,24	7,22	7,2	7,18

Nuoriso

Palvelujen volyymi

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Nuorisopalvelujen toimipisteiden ja palvelujen käyntikerrat (oma toiminta)	laskentatapa uudistettiin	248 500	222 196	199 901	209 589	95 528	100 000	190 000	190 000	190 000	190 000

Palvelujen tuottavuus ja taloudellisuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Nuorison nettomenot/0-28 v.	125,13	120,54	115,03	114,44	118,94	110,58	119,63	119,63	118,96	118,23	117,62
Nuorison avustusten määrä / 0-28 v.	4,60	6,60	6,65	6,31	5,98	5,92	6,87	9,6	9,55	9,49	9,44

Työvoiman käyttö

Vapaa-aika -palvelukokonaisuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Henkilötyövuodet (HTV)	603,1	593,4	597,2	603,7	610,0	595,8					
Palkat ja palkkiot (€)	20 180 608	20 154 710	20 287 093	20 641 857	21 425 615	20 467 758					

Vapaa-aika -palvelukokonaisuus

Toiminnan tavoitteet

Talousarviolausekkeet

Lautakunta	Talousarviolauseke
Kulttuuri- ja nuorisolautakunta	Nuorten taide- ja toimintatalo Vimman toimintojen mahdollisesti korvaavat tilat, joko osoitteessa Eerikinkatu 34 tai muussa toimintoihin hyvin soveltuvassa tilassa ydinkeskustassa, otetaan investointiohjelmaan.
Kulttuuri- ja nuorisolautakunta	Digitaalisuutta palveluissa lisätään ja kehitetään ensisijaisesti saavutettavuuden kehittämiseksi ja tavoitettavuuden lisäämiseksi, eivätkä digitaaliset palvelut saa heikentää palvelutasoa tai korvata kokonaan kohtaamisiin perustuvia palveluita.
Kulttuuri- ja nuorisolautakunta	Nuorten palaamista palveluiden pariin ja nuorten kohtaamisia vahvistetaan koronan jälkeen.

Pormestariohjelman toimenpiteet

Teema: Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
16	Edistetään nuorisotyön ja kolmannen sektorin yhteistoimintaa ja vuoropuhelua, jotta kolmas sektori olisi aktiivisesti edistämässä nuorten oloja koronasta toipumisessa.	Tarkastellaan palvelujen tuottamistapoja kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyönä sekä tuotetaan niitä enenevästi kumppanuudella. Etsivän nuorisotyön kumppanuuden uuden mallin luominen; vahvempi tuki 3. sektorin toiminnalle. Kumppanitoiminnan periaatteiden luominen toimintaympäristöissä mm. Kiva loma- kulmilla toiminnassa, skeittihalli Cubessa sekä Maarian kylätalossa.
17	Kouluihin toteutetaan luontaiseen liikkumiseen innostavia kokeiluja, joiden suunnittelussa kuunnellaan lapsia ja nuoria.	Yhteistyössä koulujen ja liikunta sekä muiden vapaa-ajan palvelujen kanssa toteutetaan kokeiluja tukeutuen Harrastamisen Suomen malliin sekä Liikkuva koulu -ohjelmaan.
18	Tavoitteena on, että jokaisella turkulaisella on mahdollisuus osallistua ja tehdä sekä kokea kulttuuria iästä tai elämäntilanteesta riippumatta.	Aktiivinen vapaa-aika tarjoaa elämään sisältöä ja on olennainen osa hyvän elämän perustaa: aktiivinen kaupunkilainen voi hyvin. Kaikki kulttuurin palvelualueet tuottavat näitä palveluja kaikessa toiminnassaan (vo-lyymimittarit). Hyvillä olosuhteilla varmistetaan palvelujen tuottaminen (esim. Kokoelmakeskus, Finna-palvelu). Kaikille avoimet (universaalit palvelut), kuten ELämyspolku sekä kohdennetuilla palveluilla, kuten orkesterin yleisötyö. Palvelut on kuvattu tarkemmin palvelusuunnitelmissa
19	Perustetaan Turkuun Taiteiden talo –konsepti.	Taiteiden talon kokonaiskonseptia, yhteistyö- ja hallinomallia selvittää ja kehitetään kaupunginhallituksen ja -valtuuston päätösten mukaisesti.
20	Valtuuston hyväksyttäväksi tuodaan liikuntaverkkoselvitys.	Toteutetaan syksyllä 2021 päätetyn verkkoselvityksen linjauksia
21	Kulttuuri on osa hyvää elämänlaatua ja jatkuvaa oppimista, ja kulttuurilla on erityinen merkitys hyvinvoinnin edistämässä ja yksinäisyyden torjumisessa	Toteutetaan erityisryhmille räätälöityjä palveluita laajalla yhteistyöllä (mm. Kimmoke, OmaKirjasto).
22	Turkulaiset taiteilijat ovat kulttuurikaupungin vahvuus ja luovien alojen merkitys kasvaa myös taloudellisessa mielessä koko ajan.	Osana kulttuurin kärkihanketta edistetään kehittyvää kumppanuutta kulttuurin vapaan kentän ja muiden sidosryhmien kanssa.
36	Taide, kulttuuri ja luovat alat vahvistavat hyvinvointia sekä alueen elinvoimaa.	Toteutetaan osana kulttuurin kärkihanketta.
37	Liikunnan tulee olla osa lasten päivää myös kouluissa. Koulujen opetustilojen, pihojen ja koulumatkojen tulee innostaa luontaiseen liikkumiseen	Toteutetaan suunnittelua yhteistyössä liikuntapalvelut, kasvatus ja opetus sekä kaupunkiympäristö.

Teema: Jatkuvasti parempi Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
47	Koronan aikana olemme osoittaneet olevamme tarvittaessa nopea ja ketterä toimija	Digitaalisuutta hyödynnetään uudenaikaisissa kulttuuriin, liikuntaan ja nuorisotyöhön osallistumisessa. Virtuaalitapahtumien tuottaminen jatkuu. Digimuseo.fi -palvelun virtuaalisuuden kehittäminen ja markkinointi. Kirjaston Elämyspolku-kokonaisuudet tarjolla myös virtuaalisesti. Digitaalisten palvelumuotojen vakiinnuttaminen nuorisotyössä. Digitaalisen nuorten palvelutarpeita vastaavan markkinoinnin lisääminen ja nuorten tietoisuuden kasvattaminen saatavilla olevista palveluista. Vuorovaikutteiset digitaaliset menetelmät ja kohtaamispaikat.

Teema: Kestävän kasvun Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
55	Laaditaan visio Merellisen Turun kehittämisestä huomioiden erityisesti Länsi-Turun alue. Huomioidaan yleiskaavoituksessa	Aluesuunnittelussa otetaan käyttöön alueen vetovoiman ja matkailun vaikutusten arviointi, jolla varmistetaan kaupunkirakenteen ja sen

Vapaa-aika -palvelukokonaisuus

läntisten alueiden uudet asumisviihtyvyyttä parantavat ja asu- mista lisäävät tavoitteet sekä merellisuuden	tarjoaman palvelualueen hyödynnettävyyden ja toimivuuden kansallisen ja kansainvälisen vetovoiman edistämiseksi.
--	---

Teema: Matkailu ja saavutettavuus – Tapahtumien Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
73	Tavoitellaan, että kiinnostavia, vahvoja tapahtumia niin kulttuurin, urheilun kuin tieteen aloilla on ympäri vuoden.	Otetaan käyttöön ympärivuotisuutta edistävä tapahtumien ja vetovoimateemojen vuosikello. Vahvistetaan ympärivuotisuutta erityisesti syksyllä ja talvella, ja pyritään varmistamaan useamman tapahtuman toistuminen vuosittain. Pyritään käyttämään kaupunkia laajasti tapahtumapaikkana. Tuetaan elämyskeskuksen toteutumista. Otetaan käyttöön uusi tapahtuma- ja harrastekalenteri. Edistetään strategisten vetovoimateemojen mukaisia suurtapahtumia, joilla on merkittäviä matkailu-, imago- ja aluetaloudsvaikutuksia.
74	Turku panostaa matkailun kehittämiseen voimakkaasti ja siinä onnistumiseksi houkuttelee alan toimijoita yhteen. Lentoaseman ja satamatoimintojen kilpailukyvyistä tulee huolehtia. Kansainvälisen matkailun kasvattaminen on yksi elinkeinopolitiikan keskeisistä tavoitteista.	Suomen saariston (Finnish Archipelago) matkailun edistämisen yhteistyötä tiivistetään. Osallistutaan Visit Finlandin kansainvälisiin operaatioihin ja luodaan uusia yhteistyön malleja. Museopalvelut tiivistää yhteistyötä matkailupalvelujen kanssa. Alueelliset museot kokoava Museot Nyt! -sivusto palvelee matkailijoita.
75	Kaupungin 800-vuotisjuhluvuosi 2029 on alusta koko vuoden kestävä tapahtumalle ja sille asetetaan selkeät tavoitteet.	Aloitetaan juhluvuoden toiminta- ja viestintäpolkujen suunnittelu tavoitteiden määrittämiseksi. Sitoutetaan paikallisia toimijoita ja valtio. Toteutetaan vuonna 2029 avautuvan Historian ja tulevaisuuden museon arkkitehtuurikilpailu. Varmistetaan museon rahoitus ja aikataulu, asemakaava valmisteilla.
76	Kulttuuri on merkittävä osa kiinnostavaa ja vetovoimaista Turkuja.	Vetovoimaa vahvistetaan edistämällä kaupunkilaisia aktiivisia ja matkailijoita houkuttelevia sisältöjä, elämyksiä, elämyspalveluita, kaupunkikulttuuria ja tapahtumia sekä niiden tunnettuutta, saavutettavuutta ja toimijoiden välistä yhteistyötä.

Muut toiminnan tavoitteet

Tavoite 1: Aktiivisuus mahdollisimman monen turkulaisen elämäntavaksi

Pormestariohjelman linjaukset:

- Kulttuuri on osa hyvää elämänlaatua ja jatkuvaa oppimista, ja kulttuurilla on erityinen merkitys hyvinvoinnin edistämiseksi ja yksinäisyyden torjumiseksi. Tavoitteena että jokaisella turkulaisella on mahdollisuus osallistua ja tehdä sekä kokea kulttuuria iästä tai elämäntilanteesta riippumatta.
- Taide, kulttuuri ja luovat alat vahvistavat hyvinvointia sekä alueen elinvoimaa.

- Leikkipaikat ovat lasten liikkumista ja niiden yhteyteen suunnitellamme aikuisten lähiliikuntaa tukevia toimintoja. Näin kannustamme kaiken ikäisiä liikkumaan yhdessä. Ikäihmisten liikkumisen tarpeet huomioimme liikuntapaikkarakentamisessa. Liikunnan tulee olla osa lasten päivää myös kouluissa. Koulujen opetustilojen, pihojen ja koulumatkojen tulee innostaa luontaiseen liikkumiseen. Toteutamme kouluihin kokeiluja, joiden suunnittelussa kuuntelemme lapsia ja nuoria erilaisten uusien tapojen toteuttamiseksi
- Liikuntapaikkarakentamisen tueksi tuodaan valtuuston hyväksyttäväksi liikuntaverkkoselvitys, jossa optimoimme lajien keskittymät ja maankäytölliset vaatimukset.

Arviointikriteerit	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
kirjaston lainat	2 726 858	3 060 000	3 000 000	3 010 000	3 020 000	3 030 000
kirjastokäynnit	1 326 928	2 020 000	1 800 000	2 000 000	2 020 000	2 020 000
konserttikävijät	26 021	43 000	68 000	68 000	68 000	68 000
museokäynnit	291 023	360 000	360 000	380 000	400 000	400 000
uimalaitosten käynnit	534 929	760 000	800 000	800 000	800 000	800 000
liikkuva koulu (Liike kerho) toimintaan osallistuneet	1 260	1 600	3 000	3 000	3 000	3 000
Nuoret kävijät nuorisopalvelujen ohjauksessa palveluissa (käyntikerrat, 0–28 v)	95 528	100 000	190 000	190 000	190 000	190 000

Aktiivinen vapaa-aika tarjoaa elämään sisältöä ja on olennainen osa hyvän elämän perustaa: aktiivinen kaupunkilainen voi hyvin.

Aktiivisuuden edistäminen on tärkeää myös koronapandemiasta selviytymisessä. Luodaan mahdollisuuksia ja palveluja kaikille lapsille ja nuorille mielekkääseen harrastamiseen. Liikkuminen elämäntavaksi. Koordinoidaan kulttuurin, taiteen ja kulttuurihyvinvoinnin kärkihanketta. Kulttuuri tekee hyvää

Vapaa-aika -palvelukokonaisuus

Tavoite 2: Kumppanuuksia kehittämällä ja laajentamalla tuotetaan monimuotoisia palveluja kustannustehokkaasti

Pormestariohjelman linjaukset:

- Kaupunki vastaa palveluvelvollisuuksistaan kustannusvaikuttavasti pyrkien käyttämään aktiivisesti myös kolmannen sektorin ja yksityisen palveluita taatakseen mahdollisuuden kustannusvaikuttavuuden, laadun ja saatavuuden vertailuun kaikkien toimijoiden kesken turkulaisten parhaaksi.
- Turkulaiset taiteilijat ovat kulttuurikaupungin vahvuus ja luovien alojen merkitys kasvaa myös taloudellisessa mielessä koko ajan.

- Perustamme Turkuun Taiteiden talo -konseptin, joka tuo eri alojen luovat ihmiset yhteen ja elävöittää kaupunkia myös laajemmin.
- Edistämme nuorisotyön ja kolmannen sektorin yhteistoimintaa ja vuoropuhelua, jotta kolmas sektori olisi aktiivisesti edistämässä nuorten oloja koronasta toipumisessa.
- Liikkumisen toimenpideohjelman tavoitteet asetamme yhdessä seurojen ja järjestöjen kanssa.

Arviointikriteerit:	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Sopimuksen tehneiden (kulttuuriavustukset) kävijämäärä	157 198 (live) 99 339 (striimaus)	601 000	600 000	610 000	620 000	620 000
Avustuksia saaneiden urheiluseurojen harrastajamäärä	62 641	60 000	62 000	62 000	62 000	62 000
Avustuksia saaneiden nuorisoyhdistysten ja nuorten toimintaryhmien määrä	75	75	75	75	75	75

Tarkastellaan palvelujen tuottamistapoja kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyönä sekä tuotetaan niitä enenevästi kumppanuudella.

Osana kulttuurin, taiteen ja kulttuurihyvinvoinnin kärkihanketta edistetään kehittyvää kumppanuutta kulttuurin vapaan kentän kanssa.

COVID-19 pandemian aikana kolmannen sektorin toimijoille on suunnattu uusia kilpailuja, rahoitushakuja sekä avustusten uudistamista mm. Harrasteseteli-kokeilulla.

Tavoite 3: Mahdollistetaan digitaalisuuden kautta monikanavaiset ja vuorovaikutteiset palvelut

Pormestariohjelman linjaukset:

- Digitalisaation avulla helpotamme kaupunkilaisten asiointia ja teemme asioita ihmisten puolesta.

- Koronan aikana olemme osoittaneet olevamme tarvittaessa nopea ja ketterä toimija. Hyödynnämme digitaalisuutta ja dataa.
- Hyödynnämme tutkittua tietoa päätöksentekomme pohjana ja edistämme hyvää tiedolla johtamisen kulttuuria.

Arviointikriteerit:	Tilinpäätös 2020	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Verkkokirjastokäynnit	1,2 milj.	1,1 milj.	1,2 milj.	1,2 milj.	1,2 milj.	1,2 milj.
Kirjaston e-aineistojen käyttökerrat	164 374	137 000	175 000	180 000	195 000	200 000
Museon Digitaalisesti saavutettavien objektien määrän lisäys /vuosi	7 046	3 800	4 500	4 500	4 500	4 500
Orkesterin verkkosisältöjen katsojamäärä	60918	ei tavoitetta	35000	35000	40000	40000
Sosiaalisessa mediassa ja verkossa kohdattujen nuorten määrä. Vuonna 2021 käynnistysmittari ja tavoiteluvut päivittyvät sen jälkeen seuraaville vuosille		Käynnistysmittari	7000	7500	8000	9000

Digitaalisuutta hyödynnetään uudenaikaisissa kulttuuriin, liikuntaan ja nuorisotyöhön osallistumisessa.

Vahvistetaan koronapandemian aikana hyviksi ja suosituiksi todettuja digitaalisia palveluja ja kehitetään niitä palvelukokonaisuuden yhteisenä hankkeena. Vahvistetaan digitaalisten palvelujen käytön ja vaikutusten seuranta ja arviointia palvelukokonaisuudessa.

Vapaa-aika -palvelukokonaisuus

Tavoite 4: Edistetään asukkaiden kansalaistaitoja ja tuetaan kestävästä kehitystä

Pormestariohjelman linjaukset:

- Resursoimme ja vakiinnutamme asukkaiden osallisuuden liittyviä toimintamalleja kuten kansalaispaneelit. Asukasbudjetoinnin osuutta kasvatamme, jotta kaupunkilaisilla on enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa oman asuinalueensa kehittämiseen.
- Koronavuosi on lisännyt nuorten pahoinvointia. Huolehdimme, että jokaisella nuorella on yhteys turvalliseen aikuiseseen, jotta hän saa tarvittaessa tarvitsemaansa tukea ja apua.

- Edistämme siirtymää kohti kiertotaloutta yhdessä muiden toimijoiden kanssa ja laadimme toimeenpano-ohjelman sen tueksi.
- Pidämme kiinni Hiilineutraali Turku -tavoitteesta ja toteutamme tehtyjä päätöksiä koskien Turun hiilineutraalisuus 2029-ohjelmaa.
- Edistämme uusia konsepteja kestäväälle matkailulle.

Arviointikriteerit:	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Kävijät orkesterin lastentapahtumissa, maahanmuuttajatapahtumissa ja yleisöyötapahtumissa yhteensä	3 343	9 000	10 000	15 000	15 000	15 000
Kirjaston käyttäjäkoulutuksen osanottajamäärä	7 102	12 500	12 000	12 500	12 500	12 500
Vuodesta 2021 eteenpäin mittari muuttuu seuraavanlaiseksi: Toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen osallistuneet nuoret. Vuonna 2021 käynnistysmittari ja tavoiteluvut päivittyvät sen jälkeen seuraaville vuosille		450	500	700	800	1000
Tunnusluku kestävästä kehityksestä. Määritellään vuoden 2022 aikana			Käynnistysmittari			
Osallisuus on hyvinvoinnin tärkeä osatekijä, jonka tulee näkyä asukkaille konkreettisenä tekemisen mahdollisuutena erityisesti asukkaiden omilla asuinalueilla. Korostetaan luovuutta ja innovatiivisuutta kaupungin toiminnassa ja palvelutuotannossa.						

Tavoite 5: Vahvistetaan kaupungin vetovoimaa

Pormestariohjelman linjaukset:

- Kulttuuri on merkittävä osa kiinnostavaa ja vetovoimaista Turku.
- Turku panostaa matkailun kehittämiseen voimakkaasti ja siinä onnistumiseksi houkuttelee alan toimijoita yhteen. Kansainvälisen matkailun kasvattaminen on yksi elinkeinopolitiikan keskeisistä tavoitteista. Matkailun toiminnassa tavoittelemme laajempaa seudullista yhteistyötä ja kytkemme tavoitteemme ja rakenteemme aiempaa paremmin kansalliseen Visiit Finland -kokonaisuuteen.

- Tapahtumat ovat tärkeä osa myös matkailun kehittämistä. Vetovoimaiset ja monipuoliset tapahtumat tuovat Turkuun matkailijoita niin Suomesta kun maailmalta. Tavoitteenamme on, että kiinnostavia, vahvoja tapahtumia niin kulttuurin, urheilun kuin tieteen aloilla on ympäri vuoden.
- Kaupungin 800-vuotisjuhlavuosi 2029 on alusta koko vuoden kestäväälle tapahtumalle ja sille asetamme selkeät tavoitteet
- Rakennamme uuden konserttitalon aikataulussa, joka mahdollistaa orkesterin siirtymisen suoraan uusiin tiloihin, tavoitteena vuosi 2025.

Arviointikriteerit:	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Turun tilastoidut hotelliyöpymiset (matkailijat)	490 255		500 000			
Tapahtumien aluetaloudellisten vaikutusten arviointi			Käynnistysmittari			
Määritellään uusi tunnusluku			Käynnistysmittari			
Laaditaan suunnitelma 800-vuotis juhluvuodelle. Edistetään Historian ja tulevaisuuden museon, konserttitalon, Taiteiden talon sekä kokoelmakeskuksen suunnittelua ja toteutusta..			Käynnistysmittari			

Määrärahat ja investoinnit, 1 000 €

Vapaa-aika - palvelukokonaisuus

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Käyttötalousosa						
Toimintatulot	7 713	9 430	10 436	10 545	10 655	10 765
Valmistus omaan käyttöön	0					
Toimintamenot	72 249	79 925	78 836	79 670	80 510	81 357
Toimintakate	-64 536	-70 495	-68 400	-69 125	-69 855	-70 591
Muutos-%			-3,0 %	1,1 %	1,1 %	1,1 %

*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarihallinnon siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Investointiosa						
Investointimenot	905	740	840	840	840	840
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	0					
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	13	0	0	0	0	0
NETTO	-892	-740	-840	-840	-840	-840
Muutos-%		-17,0 %	13,5 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Kulttuuri- ja nuorisolautakunta

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Käyttötalousosa						
Toimintatulot	4 883	5 384	6 112	6 179	6 247	6 315
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	48 136	54 619	53 811	54 403	55 002	55 607
Toimintakate	-43 253	-49 234	-47 700	-48 225	-48 755	-49 291
Muutos-%			-3,1 %	1,1 %	1,1 %	1,1 %

*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarihallinnon siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Investointiosa						
Investointimenot	767	540	640	640	640	640
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	11	0	0	0	0	0
NETTO	-756	-540	-640	-640	-640	-640
Muutos-%		-28,6 %	18,5 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Liikuntalautakunta

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Käyttötalousosa						
Toimintatulot	2 830	4 045	4 325	4 366	4 408	4 450
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	24 113	25 306	25 025	25 266	25 508	25 750
Toimintakate	-21 283	-21 261	-20 700	-20 900	-21 100	-21 300
Muutos-%			-2,6 %	1,0 %	1,0 %	0,9 %

*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarmalliin siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Investointiosa						
Investointimenot	138	200	200	200	200	200
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	2	0	0	0	0	0
NETTO	-136	-200	-200	-200	-200	-200
Muutos-%		47,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Kaupunkiympäristön toimintasuunnitelma 2022–2025

Kuvaus toiminnasta

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus vastaa toimintaedellytysten luomisesta vetovoimaisen kaupungin kasvulle, kaupunkiympäristön kehittämiselle, rakenteelliselle toimivuudelle ja viihtyisyydelle. Tavoitteena ovat hyvinvointia edistävä ympäristö ja sujuvat liikkumisratkaisut.

Palvelukokonaisuus vastaa myös kaupungin rakennetusta infraomaisuudesta, laadukkaan kaupunkiympäristön toteuttamisesta ja kunnossapidosta sekä terveellisten tilojen toteuttamisesta. Lisäksi palvelukokonaisuus vastaa ympäristöön ja rakentamiseen liittyvistä viranomaispalveluista, ympäristönsuojelusta, seudullisista jätehuollon viranomaispalveluista, seudullisista joukkoliikennepalveluista sekä muista liikkumisen palveluista.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuudessa toimii viisi palvelualueita.

- **Kaupunkisuunnittelu ja maaomaisuus** vastaa kaupungin maankäytön ja liikenteen suunnittelusta, kaavoitustoimesta, tonttutuotannosta sekä kaupungin maaomaisuuden hallinnasta.
- **Kaupunkirakentaminen** vastaa katujen, puistojen ja muiden yleisten alueiden toteutussuunnittelusta, rakennuttamisesta ja kunnossapidosta sekä kaupungin toimitilojen suunnitteluttamisesta ja rakennuttamisesta.
- **Paikkatieto ja kaupunkimittaus** vastaa tonttijaoista, kiinteistönmuodostuksesta ja kiinteistörekisterin pidosta, paikkatietoaineistojen tuottamisesta ja ylläpidosta, paikkatietojärjestelmistä sekä palvelukokonaisuuden asiakaspalvelusta.
- **Luvat ja valvonta** vastaa rakentamisen ja pysäköinninvalvonnan viranomaistehtävistä, ympäristön- ja luonnonsuojelun, ympäristöterveyden sekä seudullisen jätehuollon viranomaistehtävien valmistelusta, vesihuollon valvontatehtävistä sekä palvelualueen tehtäviin liittyvästä neuvonnasta, ohjauksesta, valvonnasta ja asiantuntijapalveluista.
- **Liikkumispalvelut** vastaa Turun kaupunkiseudun Föli-kunnissa kaikille avoimien joukkoliikennepalveluiden tuottamisesta sekä muiden liikkumisen palveluiden tuottamisesta ja kehittämisestä Turussa ja kaupunkiseudulla.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden toimintaa kehittää, ohjaa ja valvoo neljä lautakuntaa.

- **Kaupunkiympäristölautakunta** vastaa kaupungin maankäytön, liikenteen ja yleisten alueiden suunnittelusta, liikkumispalveluiden tuottamisesta, rakennetun ympäristön sekä kulttuuri- ja luonnonympäristön tilan seurannasta, kaupungin maaomaisuuden hallinnasta sekä katujen ja muiden yleisten alueiden rakennuttamisesta ja kunnossapidosta sekä tilojen rakennuttamisesta, ellei tehtäviä ole annettu muulle toimielimelle tai viranhaltijalle.
- **Rakennus- ja lupalautakunta** vastaa kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden viranomaistehtävistä, ellei tehtäviä ole annettu muulle toimielimelle.
- **Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta** toimii kuntalain 51 §:n mukaisesti osana Turun kaupungin organisaatiota seudullisena joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena Turun, Kaarinan, Liedon, Naantalun, Raision sekä Ruskon kuntien alueella.
- **Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta** toimii kuntalain 51 §:n mukaisesti osana Turun kaupungin organisaatiota jätelain mukaisena 17 kunnan seudullisena jätehuoltoviranomaisena.

Toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristössä voimakkaasti vaikuttavia ilmiöitä ovat ilmastonmuutos, kaupungistuminen, väestönkasvu, positiivinen rakennemuutos, väestön ikääntyminen, maahanmuutto, eriarvoistuminen, digitalisaatio sekä lainsäädännön muutokset.

Vuonna 2020 alkanut maailmanlaajuinen koronakriisi on vaikuttanut toimintaympäristöön. Etätyöskentelystä on muodostumassa uusi normaali. Liikkumisen vähentymisen vaikutus on Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuudessa ollut suurin joukkoliikenteessä. Koronakriisin myötä myös eriarvoistumiskehitys on syventynyt ja laajentunut, joka haastaa kaupungin monella rintamalla. Sen sijaan asuntomarkkinoilla kysyntä on jatkunut vilkkaana, kun etätyöt ja -koulut ovat luoneet tarvetta vaihtaa uuteen tilanteeseen sopivaksi.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus toimii aktiivisesti käynnissä olevassa muutoksessa. Tavoitteena on luoda hyvän elämän mahdollisuuksia ja kasvua niin yrityksille kuin kansalaisillekin.

Ilmastonmuutos tarkoittaa maailmanlaajuisia ilmaston lämpenemistä, joka johtuu ihmisen tuottamien kasvihuonekaasujen määrän voimakkaasta kasvusta ilmakehässä.

Turun kaupungin tavoitteena on edetä ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä kohti hiilineutraaliutta vuoteen 2029 mennessä. Tämän jälkeen Turku pyrkii olemaan ilmastopositiivinen alue.

Kaupungistuminen on vahva, keskittävä ilmiö. Kaupungit kasvavat ja kehittyvät ennennäkemättömällä vauhdilla. Suomessa asuu kaupunkiseuduilla tilastointitavasta riippuen 70-85 % koko maan asukkaista. Aluetutkija Timo Aron mukaan kasvu keskittyy yhä harvemmillä kaupunkiseuduille ja Turun seutu on yksi niistä.

Koronakriisin aikana on ollut havaittavissa muutoksia kaupungistumiskehityksessä. Kriisin vaikutus kaupungistumiseen riippuu kuitenkin pitkälti sen kestosta. Jos kriisi jää lyhyeksi, suuri kuva ei juuri muutu.

Kaupungistumiseen liittyy monia mahdollisuuksia, mutta myös ratkaistavia asioita.

Kaupungistumisprosessien kiihtyessä on löydettävä uudenlaisia liikkumisen ratkaisuja niin kaupunkien sisällä kuin kaupunkien välillä. Helsingin, Tampereen ja Turun muodostaman kasvukolmion 90 minuutin vaikutusalueella asuu 3,25 miljoonaa asukasta ja sijaitsee noin 1,3 miljoonaa työpaikkaa eli noin 60 % koko maan asukkaista ja työpaikoista. Turun ja Helsingin välinen Tunnin juna mahdollistaa työssäkäyntialueiden yhdistymisen. Tavoitteena on, että nopea junayhteys on toiminnassa vuonna 2030.

Kaupunkiseuduilla kasvu puolestaan tiivistyy lähelle ydintä, jolloin tiivis kaupunkirakenne mahdollistaa kustannustehokkaan ja infrastruktuurin ja liikenneverkon järjestämisen. Turussa tämä tarkoittaa mm. joukkoliikenteen kehittämistä. Toteuttamalla raitiotie kokonaisvaltaisena kaupunkikehityshankkeena voidaan tukea ja nopeuttaa Tiedepuiston, keskustan ja Linnakaupungin kehittymistä. Uusi joukkoliikenneratkaistu edistää myös kaupungin ilmastotavoitteita.

Väestökeskittymät tarjoavat hyvät edellytykset kiertotaloudelle, jossa kulutus perustuu omistamisen sijasta palveluiden käyttämiseen: jakamiseen, vuokraamiseen sekä kierrättämiseen ja materiaalien jalostamiseksi uusiksi tuotteiksi.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Kaupungistuminen tuo mukanaan myös monia ongelmia. Kaupungit kuluttavat yli 2/3 maailman energiatuotannosta ja tuottavat 70 % maapallon hiilidioksidipäästöistä. Väestön keskittyminen lisää melua ja liikenneuuhkia ja alueellisesti jätteiden määrää. Erilaiset sosiaaliset ongelmat kuten syrjäytyminen sekä turvattomuuden tunne uhkaavat lisääntyä. Asuntojen kysynnän kasvaessa niiden hinnat nousevat erityisesti halutuimmilla alueilla, mikä saattaa syventää alueiden välistä eriytymiskehitystä.

Alueellinen eriytyminen on Turussa selkeästi havaittava ilmiö, joka näkyy mm. eroina asukkaiden hyvinvoinnissa ja turvallisuuden tunteessa sekä kaupungin vetovoimassa. Sosiaalisesti kestävä kaupunkikehityksen edistämiseksi ja kaupungin asuinalueiden välisen tasa-arvon kohentaminen edellyttää monitasoisia toimenpiteitä; ennaltaehkäiseviä, negatiivisia vaikutuksia rajoittavia sekä hallintaa ja positiivisia vaikutuksia tukevia välittämiä ja pitkäkestoisia toimia.

Turun kaupungin **väestönkasvu** kääntyi kasvuun 2010-luvun alkupuolella ja on sen jälkeen kasvanut parhaimmillaan noin 2000 asukkaan vuosivauhdilla. Koronapandemian aikana Turun väestönkasvu on kuitenkin hidastunut ja kehyskuntien kasvanut.

Turun ennakkoväkiluku lokakuun 2021 lopussa oli 195 401 henkeä, jossa oli lisäystä 1 010 henkeä vuoden 2020 lopun vahvistettuun väkilukuun verrattuna.

Kaupunki varautuu kasvu-uran jatkumiseen. Kasvulla on vaikutuksia maankäytön suunnitteluun, palveluverkkoon, liikkumiseen, infrastruktuurin ja tilojen rakennuttamiseen, ylläpitoon ja valvontaan. Rakennetulla ympäristöllä on huomattava vaikutus taloudelliseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin. Väestön ikääntyminen ja yksin asumisen lisääntyminen vaikuttaa palvelujen järjestämiseen. Kaupungin kasvuun on varauduttava riittävin resurssein.

Väestönkasvu sekä väestön ikääntyminen asettavat haasteita koko seutukunnalle mm. asuntojen, koulutuksen, palvelujen ja liikkumisen suhteen. Positiivinen rakennemuutos ja työpaikkojen määrän voimakas kasvu edellyttää asuntotuotannon määrän nopeaa kasvattamista. Tarvetta on erityisesti kohtuuhintaiselle asumiselle. Viimeisen muutaman vuoden aikana kasvukeskusten rakentaminen on päässyt mukaan väestönkasvun vauhtiin. Riittävä rakentaminen on ainoa lääke asuntohintojen nousun hillitsemiseksi ja sitä kautta työvoiman saatavuuden varmistamiseksi kasvukeskuksiin.

Koronakriisi on vaikuttanut koko maailman **talouteen** heikentävästi. EU on hyväksynyt laajan tukipaketin talouden elvyttämiseksi, ja sen lisäksi suuret EU-maat ovat tehneet omia tukipakettejaan. Myös Suomen valtio on tehnyt toimia yritysten toimintaedellytysten turvaamiseksi. Suomi on hyvin riippuvainen viennistä ja maailman laajuisen kysynnän heikkeneminen vaikuttaa myös Turun talousalueeseen. Telakkateollisuus on ollut merkittävänä veturina viime vuosina Turun seudun positiivisessa rakennemuutoksessa. Telakan laivatilausten toimitusajat ovat siirtyneet tilaajien toivomuksesta eteenpäin, koska tilaajien risteilypalveluiden kysyntä on hiljentynyt. Positiivinen rakennemuutos on kokenut koronan takia pienen takaiskun, mutta Turun seudulla on edellytykset päästä uuteen nousuvauhtiin, kun koronahuolet aikanaan väistyvät.

Pandemian helpottuminen vauhdittaa talouskasvua laaja-alaisesti. Suomen talous alkaa kasvaa, kun yksityinen kulutus piristyy. Myös investoinnit ja rakentaminen tukevat kasvua. Rakennusinvestointeja tukee asuntomarkkinoiden vahva kehitys kasvukeskuksissa.

Rakentamisen suhdannetilanne on erinomainen, ennusteen mukaan rakentamisen suhdanne jatkuu positiivisena myös vuonna 2022. **Maraskuun loppuun mennessä rakennuslupia on myönnetty ennätyskellin määrää. Viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna lisäystä**

on tilavuudella mitattuna +33 % ja pinta-alalla mitattuna +40 %. Tämä ennakoi suurta valmistuvien rakennusten määrää myös ensi vuonna.

Korona **toi** työmarkkinoille suuren muutoksen, **toimistotyön etätöytrendin**, joka vaikuttaa toimistomarkkinoihin. Etätöiden tekeminen tulee todennäköisesti jäämään pysyväksi ilmiöksi, mutta missä laajuudessa, sitä emme vielä tiedä. Toimistolla on entistä tärkeämpi rooli palvelulla houkuttavana kohtaamispaikkana.

Asuntojen kysyntä on jatkunut vahvana, koronasta huolimatta tai sen ansiosta. Lisääntyneet etätöitä ja -koulut ovat luoneet tarvetta vaihtaa asuntoa uuteen tilanteeseen sopivammaksi. Palveluiden kulutuksesta ja matkustamisesta säästyneitä rahoja on suunnattu asumiseen, mikä on kasvattanut kysyntää asuntomarkkinoilla. Keskuspankkien elvyttävät toimenpiteet ovat pitäneet korkotason matalalla, joka on osaltaan vaikuttanut siihen, että investointitaso on pysynyt korkealla.

Halu lisätä asumisväljyyttä on trendi, joka heijastuu myös rivitalojen, suurempien kerrostalojen ja omakotitalojen näkyymiin.

Rakentamisen suhdannetilanne ja kaupungin kasvutavoitteet lisäävät kysyntää erityisesti kaavoitukselle, tonttitarjonnalle ja rakennusluvitukselle. Toisaalta rakentamisen suhdannetilanne nostaa rakentamisen hintaa, hidastaa tavaratoimituksia ja vaikeuttaa osaavan työvoiman saatavuutta. Rakennuskustannukset ovat vuodessa nousseet 9,4 % ja maarakennusalan kustannukset 10,3 %.

Korona-aikana **työmatkat ja työhön liittyvä asiointi** on vähentynyt merkittävästi. Erityisesti joukkoliikenteen käyttäjämäärät ovat vähentyneet. Joukkoliikennettä on vältetty tartuntariskin pelossa ja ihmiset ovat suosineet sosiaalisen etäisyyden mahdollistavia liikkumismuotoja, kuten pyöräilyä ja autoilua.

Koronan hellittäessä liikkuminen lisääntyy. Iso kysymys on, millaisia pysyviä muutoksia korona jättää kaupunkilaisten liikkumiseen, mitkä työmatkat ja työhön liittyvät asiointimatkat jätetään tekemättä koronan jälkeen? Millaiseen uuteen normaaliin palataan? Pyöräilyn suosion kasvu voi vauhdittaa koronan seurauksena. Kysynnän pysyvä vähentyminen voi heikentää joukkoliikenteen järjestämisen edellytyksiä. Samaan aikaan ympäristöystävälliset arvot ohjaavat entistä enemmän käyttämään joukkoliikennettä, pyöräilemään, kävelemään tai kulkemaan muilla ympäristömyönteisillä kulkutavoilla. Etätöitä voivat vähentää työmatkoja, mutta samalla vapaa-ajan liikkuminen saattaa kasvaa. Työmatkojen aamun ja iltapäivän ruuhkapiikit voivat loiventua, jolloin tasaisempi kysyntä säästäisi joukkoliikenteen kustannuksia, kun ylimääräistä ruuhkapiikin liikennettä ei tarvittaisi.

Lainsäädäntömuutokset vaikuttavat kaupunkiympäristön toimintaa. Palvelusuunnitelmassa on esitetty palvelualuekohtaisesti arviot niiden vaikutuksista toimintaympäristön muutoksiin.

Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet on johdettu kaupunginvaltuuston 23.8.2021 hyväksymästä pormestariohjelmasta vuosille 2021–2025.

Kaupungissa on jatkossa pormestariohjelman lisäksi edelleen kaupunkistrategia, joka päivitetään talvella 2021–2022. Strategiapäivityksen valmistelussa huomioidaan pormestariohjelmassa tehty linjaukset.

Kestävän kasvun Turku

Kasvu tarkoittaa uusia asukkaita, uusia yrityksiä, uusia työpaikkoja ja investointeja. Kaupunkikehitys tarkoittaa kaupungin rakentumista ja rakentamista tukemaan kasvua, luomaan viihtyisää asuin- ja

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

yritysympäristöä sekä rakentamaan kestäväää, energiatehokasta ympäristöä. Kaupungin ja lähialueen kuntien neuvottelemat sopimukset valtiotietojen kanssa (mm. MAL-sopimus) linjaavat kaupunkiseudun kehitystavoitteita. Kasvun edellytyksiä ja kestäväää kaupunkirakennetta edistetään laajoilla yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää koskevilla suunnitelmilla ja kehittämällä kaupunkia suurina aluekokonaisuuksina.

Kaupunkirakenteen toimivuutta ja elinvoimaa sekä kaupungin tulopohjaa vahvistetaan täydennysrakentamisella. Kaupungin kasvun painotus suunnataan keskustaan ja sitä kehystävälle kaupunkiuudistusalueille ja joukkoliikenteen kehityskäytävälle. Hyvinvoinnin edistämiseksi monimuotoisuudessaan ainutlaatuisen luonnonympäristön säilymistä tuetaan ja luonnon kokemisen mahdollisuuksia edistetään kestävin tavoin. Tiivistyvillä kaupunkialueilla korostuu rakennetun kaupunkiympäristön laatu. Tiivistyvässä kaupungissa panostetaan monipuolisiin julkisiin kaupunkitiloihin sekä viherrakentamiseen. Huolehdimme asuin- ja elinympäristöjen siisteydestä, turvallisuudesta ja viihtyvyydestä. Historiallisesti ainutlaatuinen kulttuuriympäristö ja siihen liittyvä innovatiivinen rakennusten uudiskäyttö edistävät Turun nousemista kansainvälisesti johtavaksi esikuvaksi kaupunkirakentamisessa.

Alueiden suunnittelussa huolehdimme riittävästä, palveluverkkotarkasteleihin perustuvista, tonttivarauksista palveluiden järjestämiselle. Palvelujen järjestämisen kustannustehokkuus paranee, kun voidaan tukeutua olemassa olevaan palveluverkkoon. Kunnallistekniikan investointien hyödyntäminen tehostuu, liikenteen päästöt vähenevät ja kaupunkilaisien aikaa säästyy liikkumisessa. Eiheän kaupunkirakenteen ansiosta sujuva liikkuminen on Turulle vetovoimatekijä. Kaupunkirakenteen tiivistämiseen tähtäävä kaavoitus – täydennysrakentaminen joukkoliikennetyhteyksien varsille hyödyntäen olemassa olevaa infra – huomioiden lähiluonnon merkityksen.

Monipuoliset ja vetovoimaiset asumisvaihtoehdot ovat työpaikkojen rinnalla keskeinen kilpailukytekijä houkutellessa osaajia ja asukkaita kaupunkiin. Asemakaavoituksella ja infran toteutuksella varmistetaan monipuolisesta ja riittävästä tonttivarannosta, jolla turvataan riittävä ja kohtuuhintainen vuokra-, asumisoikeus- ja omistusasuntotuotanto. Monimuotoisella asuntotuotannolla huolehditaan eri asuntotyypeistä uusillekin asuinalueille. Kaupunkirakenteen painopistettä laajennetaan kaupunkirakenteen kehittämisen myötä kohti merta.

Kaupungin käytöstä vapautuvaa kiinteistöomaisuutta kehitetään aktiivisesti kaupungin tulopohjan vahvistamiseksi. Kaupungin kiinteän omaisuuden luovutuksia tehostetaan kehittämällä omaisuutta houkuttelevammaksi kaavoituksella ja kumppanuusyhteistyöllä.

Kaupungin liikenteen kehittämisessä painopisteet ovat kävelyssä ja pyöräilyssä, seudullisessa joukkoliikenteessä ja uusien ympäristö- ja ilmastoystävällisten teknologioiden käytön laajentamisen tukemisessa. Liikkuminen palveluna ja älykkään liikenteen ratkaisut ovat vahvasti mukana liikenteen kehittämisessä. Joukkoliikennettä kehitetään vastaamaan kasvavien yritysten työpaikkaliikkumisen tarpeita. Terveitä elämäntapoja edistetään kaavoittamalla lyhyiden etäisyyksien kaupunkia ja rakentamalla tällä kantakaupunkialueella koulu- ja työmatkareitistöä kävelijöille ja pyöräilijöille. Huolehdimme, että kaupungissa liikkuminen on sujuvaa asukkaana elämäntilanteesta riippumatta ja että keskusta säilyy saavutettavana kaikilla liikennemuodoilla.

Investoinnit toteutetaan kestävästi. Sen edellytyksenä on investointien tehokas ajallinen ja taloudellinen hallinta sekä osaava ja huolellinen rakentaminen. Investoinneilla voidaan vauhdittaa kasvua.

Investointien lähtökohtana on palveluverkkotarkastelu (väestön ikärakenteen muutokset ja väestönkasvu) ja liikuntapaikkarakentamisen tukena liikuntaverkkoselvitys. Kaupungin palvelurakennusinvestoinnit perustuvat hyväksytyihin palveluverkkosuunnitelmiin.

Investointien aikataulutaminen tehdään kokonaisarviointien pohjalta, joissa huomioidaan tehokkuus, kannattavuus, välttämättömyys, käyttö-talous, kasvun mahdollisuudet. Rakennuttamishankkeiden kustannusten hallintaa parannetaan toteuttamalla tarveselvitys ja hankesuunniteluohjetta myös infrahankkeissa. Kestävät investointiperiaatteet ja laatu-taso määritellään hankesuunnitelmissa.

Kaikessa rakentamisessa huomioidaan energiatehokkuus ja kestävät ratkaisut. Rakennuskannan energiatehokkuutta ja rakennusten älykkyyttä parannetaan ja priorisoidaan investointiraamin puitteissa.

Päiväkotien ja koulujen tulee olla terveellisiä ja turvallisia. Rakennuttamme peruskorjaukset ja uudiskohteet nopeutetussa aikataulussa pohjautuen korjaus- ja uudisrakentamissuunnitelmaan. Tila- ja infraomaisuuden hallinta perustuu suunnitelmallisuuteen, jossa hyödynnetään korjausvelka-laskentaa. Omaisuuden arvosta huolehtiminen edellyttää riittäviä investointimäärärahoja.

Isoista investointihankkeista toteutamme Kupittaa kansihankkeen, Taito-kampuksen ja uuden konserttitalon sekä edistämme Ratapihan elämyskeskuksen toteutumista. Uusien asuinalueiden rakentamista teemme luonnollisena osana kaupungin kasvua.

Toteutamme muutosta kulutuspajakaumaan toteuttamalla pyöräteitä, lisäämällä kävelyn houkuttelevuutta ja aloittamalla runkobussijärjestelmän toteutuksen.

Raitiotien kustannus- ja kannattavuusarvion pohjalta tehdään päätökset kaupunkikehityksen kannalta merkittävästä joukkoliikenneratkaisusta.

Hiilineutraali ja resurssiviisas Turku

Pidämme kiinni Hiilineutraali Turku 2029 –tavoitteesta ja toteutamme tehtyjä päätöksiä. Turun kaupungin ilmastosuunnitelmassa 2029 (kv 11.6.2018 § 412) on päätetty tavoitteita ja toimenpiteitä, joilla edetään kohti kaupunkialueen hiilineutraaliutta 2029 ja varaudutaan ilmastomuutoksen vaikutuksiin. Huomioimme kaupungin ilmastotavoitteet erityisesti maankäyttöä, energiaa, rakentamista ja liikkumista koskevassa päätöksenteossa. Kaupungin hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen edellyttää energiatehokkaan, resurssiviisaan ja päästöttömän toimintatavan ulottamista kaikkeen toimintaan. Ilmastomuutokseen varautuminen huomioidaan kaikessa kaupunkiympäristön suunnittelussa ja rakentamisessa erityisen huomion ollessa hulevesissä sekä ekologisten riskien torjumisessa.

Toteutamme tehtyjä päätöksiä luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi. LUMO-ohjelman pohjalta valmistelemme luontotavoitteen, joka pitää sisällään luonnon monimuotoisuuden ja lähiluonnon vahvistamisen sekä kaupunkivehreyden lisäämisen. Perustamme uuden luonnon-suojelualueen Mälikkälän-Kuninkojan alueelle.

Selvitämme päästöbudjetointia tavoitellen sen ottamista osaksi talousarvioprosessia

Edistämme siirtymää kohti kiertotaloutta osallistamalla toimeenpanosuunnitelman valmisteluun.

Kansainvälisyys, matkailu, saavutettavuus ja edunvalvonta

Turun logistista asemaa solmukohtana pohjoisessa kasvukäytävässä kehitetään mm. edistämällä Turun ja Helsingin välistä nopeaa junayhteyttä, Matkakeskusta, uutta satamaterminaalia ja -yhteyttä sekä Turun kehätiehankkeita. Huolehdimme osaltamme lentoaseman ja satamatoimintojen kilpailukyvästä sekä Turun ulkoisesta saavutettavuudesta.

Huolehdimme osaltamme kansainvälisen koulun siirrosta keskustan läheisyyteen (esim. Itäharjulle).

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Kaupunki toimii aloitteellisesti Itämeren suojelussa Itämerihaasteen mukaisen toimenpitein, joiden tavoitteena on parantaa vesistöjen, pienvesien ja rannikkovesien tilaa.

Kärkihankkeet

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus toteuttaa erityisesti kolmea kaupungin kärkihankkeista:

Tiedepuiston kärkihanketta edistetään maankäytön hankkeilla, asema-kaavoitusohjelmalla sekä investointiohjelmissa.

Keskustan kehittämisen kärkihanketta edistetään maankäytön hankkeilla, asemakaavoitusohjelmalla sekä investointiohjelmissa.

Yhteisöllisyys, hyvinvointi ja asuinalueiden tasapainoinen kehitys. Segregaatiota vähennetään mm. aktiivisella asunto- ja maapolitiikalla. Turun lähiöitä kehitetään viihtyisiä ja hyvää elämää tukevia alueita. Lähiöiden täydennysrakentamisella elävöitetään asuinalueita, turvataan keskeinen palvelurakenne ja kavennetaan alueiden välistä eriarvoisuutta. Suunnitellaan ja toteutetaan liikkuvaan kaupunkiympäristöä.

Kaupungin kärkihankkeiden lisäksi edistetään muita merkittäviä aluekehittämissuunnitelmia mm. Linnakaupunki, Skanssi ja Blue Industry Park.

Onnistuva ja jatkuvasti parempi Turku

Asukas- ja asiakaslähtöisyys kantavana periaatteena kaikessa toiminnassa. Toimintaa kehitetään asukas- ja asiakaslähtöisesti asukasyhteisöjen pohjalta. Tavoitteena on, että yritysten ja elinkeinoelämän edustajille tarjotaan palvelu ns. ensimmäisen luokun periaatteella. Annamme lisää palvelulupauksia prosessien nopeuttamiseksi ja ennakoitavuuden parantamiseksi. Paremmalla asiakaspalvelulla tavoitellaan toiminnan tehostamista.

Tuottavuutta ja uudistumiskykyä kasvatetaan edistämällä innovaatioita. Suunnitelmalla toiminnan kehittämistä ja hankintoja laajalla yhteistyöllä luodaan samalla markkinoita ja kasvualustaa uusille ratkaisuille.

Huolehdimme, että maankäytön prosessissa resurssit ovat riittävät ja lisäämme kumppanuusyhteistyötä prosessien nopeuttamiseksi kasvun

luomisessa. Toimintaa tehostetaan nopeuttamalla tonttituotantoprosessia kaavoituksesta, kaupunki-infran rakentamiseen ja tontinluovutukseen. Tuottavuutta lisätään hankintamenettelyillä, kumppanuuksilla ja kilpailuttamisella. Ostopalveluja käytetään toiminnan tehostamiseksi. Tekemällä asioita yhdessä kumppanien kanssa ja rohkeasti kokeilemalla toiminta uudistuu.

Hankinnoissa huolehdimme, että pienillä ja keskisuurilla yrityksillä on mahdollisuus osallistua kilpailutuksiin.

Vakiinnutamme asukkaiden osallisuuden toimintamalleja. Edistämme osaltamme asukasbudjetoinnin osuuden kasvattamista.

Hyödynnämme digitalisaation tarjoamia mahdollisuuksia toiminnan kehittämiseksi. Palvelujen ja toimintojen digitalisointi mahdollistaa organisaatio- ja kustannusrakenteen keventämisen ja henkilöstön ajankäytön kohdentamisen vaativampiin tehtäviin. Asukkaille ja asiakkaille tämä tarkoittaa aikaisempaa parempia mahdollisuuksia käyttää kaupungin palveluja ajasta ja paikasta riippumatta. Hyödynnämme digitaalisuutta ja dataa myös osana kaavoitusta, luvitusta, katujen kunnossapitoa ja opastuksia. Palvelujen digitalisoinnilla tehostetaan toimintoja ja parannetaan ajasta ja paikasta riippumattomia itsepalvelu- ja osallistumismahdollisuuksia.

Lisäämme yritysvaikutusten arviointia päätöksenteon valmistelussa, kun asia koskettaa elinkeinoelämää.

Tuloksellisuutta parannetaan hyvällä johtamisella, uusilla toimintatavoilla ja niitä tukevilla työvälineillä. Läpinäkyvällä tietoon perustuvalla johtamisella varmistetaan, että tehdään oikeita asioita oikeaan aikaan kustannustehokkaasti. Tietojärjestelmiä kehitetään siten, että toiminnan tiedot saadaan yhdistettyä ajantasaiseen talustietoon. Noudatamme kaupungin kehittämismallia (Kh 29.9.2014 § 368) kaikessa kehittämisessä. Kehittämismalli yhtenäistää kehittämiseen liittyvät työtavat.

Osaava ja motivoitunut henkilöstö on kaupungin keskeinen voimavara. Hyvinvoiva henkilöstö jaksaa auttaa ja kehittää maa työtään. Panostamme henkilöstömmme työhyvinvointiin sekä koulutukseen ja osaamisen ennakkointiin.

Laadukkaat tukipalvelut tulee olla mitoitettu oikealle tasolle siten, että päivittäinen työskentely on sujuvaa.

Palvelun tarvetta kuvaavat tunnusluvut

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Asunnot yhteensä, lkm	111600	113 769	115 209	117 836	119 908	120 412					
Asuntojen määrän muutos edellisestä vuodesta, lkm		2 169	1 440	2 627	2 072	504	+2100	+2100	+2100	+2100	
Liikennekäytössä olevat henkilöautot, lkm		76 671	78 206	79 113	80 372						
Kaupunkiympäristön kunnossapidettävä pinta-ala, ha		3 878	3 916	3 955	3 926	3 929	3 968	4 008	4 048	4 089	4150
Konserniyhtiöiden asuntotuotantotavoitteet (TVT, Vaso ja TYS), lkm					540	540	600	600	600	600	
Asemakaavoitettu alue, ha		10 132	10 167	10 182	10 183						
Elintarvike- ja terveysuojelun mukaiseen				2 866	2 866	3 000	3 100	3 200	3 300	3 400	

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvien kohteiden määrä											

Toiminnalliset tunnusluvut

Volyymi

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Hyväksytyjen asemakaavojen (kv) sisältämä uuden ja käyttötarkoituksen muutoksen alaisen kerrosalan lisäys, yhteensä kem2	253 750	526 250	153 400	386 605	393 664	326 410
- pientalot (AO, AP), kem2	51 270	7 940	25 700	4 000	0	1 600
- kerrostalot (AK), kem2	54 280	7 600	119 800	298 790	105 040	262 055
- elinkeinot, palvelut, kem2	148 200	510 710	7 900	83 815	288 624	62 755
Kaupungin maalle sijoittuvan hyväksytyjen asemakaavojen (kv/merkittävät ja ltk/vähäiset) asuinkerrosalan osuus	14 %	18 %	81 %	62 %	15 %	43 %
Hyväksytyjen asemakaavojen asuinkerrosalan sijoittuminen tiivistyväälle kestävästä kaupunkirakenteesta vyyhykkeelle	93 %	54 %	51 %	96 %	100 %	95 %
Konserniyhtiölle luovutetut tontit, kerrosala (k-m2)			8 100	10 724	28 580	7 500
Seudullisen joukkoliikenteen matkamäärät, Turku, milj. matkaa (vuosien 2015-2018 luvut korjattu koko Föliissä koululaiskorttilaskennan muutoksen vuoksi)	20,8	22,0	23,0	22,7	22,3	14,2
Ympäristöterveyden käsittelemät ilmoitukset ja hakemukset, yhteensä (kpl)	384	290	293	392	344	383
Myönnetyt rakennusvalvonnan luvat (lkm)	1428	1502	1 510	1511	1335	1214
Myönnetyt asunnot, muut rakennukset (lkm)	1 003	2 308	2 463	1 895	1635	3027
Myönnetyt asunnot, pientalot (lkm)	93	121	126	111	89	152
Palautepalveluun jätettyjen palautteiden määrä (vuodesta 2016 alkaen Föli mukana)	7 037	13 801	17 143	19 460	21 775	17 347

Laatu ja vaikuttavuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Keskustan suuralueen väkiluku 31.12.	53 443	54 490	55 503	56 371	57 084	58 234
Pientalojen osuus asutuskannasta, %	25,5	25,6	25,4	25,1	24,7	21,1
Liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden määrä, hlö	192	209	183	149	177	161 ennakkotieto

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Henkilöautotiheys (henkilöautoa/1000 asukasta) liikennekäytössä	409	409	412	413	417	419
Henkilöautotiheys (henkilöautoa/1000 asukasta) rekisterissä	473	478	485	489	496	498
Kasvihuonepäästöjen määrä (kt CO ₂ -ekv/vuosi)	969,8	966,0	932,7	853,0	736,8	626,3 ennakotieto

Tuottavuus ja tehokkuus

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Asemakaavoituksen kesto käynnistymisestä hyväksymiseen (kv), kk (mediaani)	29,3	25,9	29,9	22,4	24,2	35,3
Rakennusvalvonnan kaikkien lupien keskimääräinen käsittelyaika (80 % luvista), vrk *vuonna 2019: 90 % luvista	22	38*	34	36	60	84
Infran ylläpitomenot (€) / ylläpidettävä pinta-ala (ha)		6 036	6 427	6 114	5 673	4 695
Joukkoliikenteen kustannukset asukasta kohti, Turku, euroa (sisältää hallinnon)	94	92	86	91	92	90
Palautteiden vastausaika, vrk (mediaani)	2	4	3	4	5	3

Työvoiman käyttö

Tunnusluku	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Henkilötyövuodet (HTV)						
- Ympäristötoimiala (2015-2017)	163,6	165,0	164,4			
- Kiinteistötoimiala ((2015-2017)	207,4	206,9	208,9			
- Kaupunkiympäristötoimiala ((2018-)				301,0	312,2	314,1
Palkat ja palkkiot (€)						
- Ympäristötoimiala (2015-2017)	7 035 652	7 084 096	7 125 792			
- Kiinteistötoimiala (2015-2017)	8 658 428	8 730 536	8 825 386			
- Kaupunkiympäristötoimiala (2018-)				13 243 905	14 082 652	14 757 851

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Toiminnan tavoitteet

Talousarviolausekkeet

Lautakunta	Talousarviolauseke
Kaupunkiympäristölautakunta	Kaavaohjelmaa tarkastellaan siten, että kaupungin omassa kaavavalmistelussa priorisoidaan kasvuhankkeita.
Kaupunkiympäristölautakunta	Kaupungille tuloa tuottavien kiinteistökehityskohteiden kaavoituksen sujuvuus varmistetaan kumppanuuskaavoituksen kautta.
Kaupunkiympäristölautakunta	Käynnistetään tarkastelu, jossa etsitään sijainteja tarvittavia julkisten palveluiden tonttitarpeita varten hyvinvointialueen palveluverkkoa silmällä pitäen.
Kaupunkiympäristölautakunta	Laaditaan TVTn kanssa erillinen kumppanuuskaavoitussopimus, jonka johdosta TVT voi uudistaa olemassa olevaa asuntokantaansa ja valmistella asemakaavoja. Kaavoitus voi kohdistua kaupungin omistamille ja osoitettaville alueille.
Kaupunkiympäristölautakunta	Laaditaan vuoden 2022 aikana suunnitelma pientalotonttien määrän kasvattamiseksi siten, että se mahdollistaa merkittävästi useamman uuden pientalon rakentamisen vuosittain. Suunnitelman lähtökohta on tavoitteellinen ja siinä pyritään tarjottavien tonttien määrän kasvuun valtuustokauden aikana lineaarisesti 2023 200 tonttia, 2024, 250 tonttia, 2025 300 tonttia. Lopullinen tavoite asetetaan suunnitelman laatimisen jälkeen. Suunnitelmassa huomioidaan kestävä kaupunkirakenne ja sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys.
Kaupunkiympäristölautakunta	Valmistellaan uudenlainen toimintamalli yksityisten pienten kaavahankkeiden (esimerkiksi maksimissaan noin 2000 kem) prosessin nopeuttamiseksi siten, että se tuodaan päätettäväksi alkuvuoden 2022 aikana. Tehdään tarkastelu ja arviointi mallin onnistumisesta valtuustokauden päätteeksi.
Kaupunkiympäristölautakunta	Kaavoituksen, maankäytön ja rakennusluvituksen lisäresurssitarpeet huomioidaan suotuisan kaupunkikehityksen edistämiseksi. Ilman lisäresursseja kunnianhimoisiin kehitystavoitteisiin ei lautakunnan arvion mukaan päästä.
Kaupunkiympäristölautakunta	Hiilinielujen tavoitelukua (hiilivaraston muutos, CO2-ekv/) valmistaudutaan nostamaan erillisen valmistelun pohjalta.
Kaupunkiympäristölautakunta	Rakennuslupien käsittelyajan vuositavoitteita lasketaan nopeammin kohti yleistavoitetta 30 vuorokautta. Esimerkiksi vähintään 2022 60 vrk, 2023 45 vrk, 2024 30 vrk, 2025 30 vrk.
Kaupunkiympäristölautakunta	Asemakaavoituksen keston yleistavoitteeksi 2025 mennessä asetetaan 20 kuukautta ja vuoden 2022 aikana luodaan toimenpidesuunnitelma siihen pääsemiseksi. Lisäksi erityisesti kiirehditään kaavoituksen aloittamista kaava-aloitteen jättämisen jälkeen (kaavoituksen jonotusajan lyhentäminen).
Kaupunkiympäristölautakunta	Lauttarannan kävely- ja pyöräilyillä investointilistalle tuomisen kiirehtiminen niin, että hanke lisätään tämän valtuustokauden investointilistalle. Tämä vastaa kaupungin kulkumuotojakaumatavoitteiden lisäksi pormestariohjelmaan kirjattuihin tavoitteisiin.
Kaupunkiympäristölautakunta	Asunto- ja maapolitiikan (AMO) periaatteet päivitetään vuoden 2022 aikana, siten että valtuusto hyväksyy uudet periaatteet viimeistään joulukuussa.
Kaupunkiympäristölautakunta	Viimeistään AM-politiikan periaatteiden päivityksen yhteydessä määritellään ja päätetään tarkka prosessikuvaus kaupungin erilaisista merkittävistä maapolitiikan toimista (asunto- ja maapolitiikan periaatteet luku 4), kuten innovaatiokumppanuus, äkillinen lisäarvohanke, kiinteistökehittäminen, elinkeinotontin luovuttaminen tai muut maapolitiittiset toimet. Samassa yhteydessä määritellään mahdollisuudet ja oikeudet jättää aloitteita, vastuut, valmistelun ja ohjauksen prosessi, päätöksentekomenettely sekä annetaan sitova palvelulupaus prosessin eri vaiheiden kestosta. Konserniyhtiöiden ja muiden strategisesti tärkeiden tavoitteiden osalta menettelyt tarkastetaan samassa yhteydessä. Samassa valmistelussa toteutetaan seuraavia pormestariohjelman kirjauksia:
Kaupunkiympäristölautakunta	Annamme palvelulupauksen kumppanuushankkeille, kaavoitusaloitteiden käsittelylle sekä luvituksen käsittelylle, millä varmistetaan, että kaavoitus- tai rakennuslupaprosessien kesto ei veny yli luvatun.
Kaupunkiympäristölautakunta	Kaikessa valmistelussa ja päätöksenteossa huomioidaan asiakaslähtöisyys.
Kaupunkiympäristölautakunta	Selkeytämme kaupunkiorganisaation vastuita siten, että yritysten ja elinkeinoelämän edustajat tietävät, kehen olla yhteydessä ns. yhden luukun periaatteen mukaisesti.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Pormestariohjelman toimenpiteet

Teema: Edunvalvonta

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
2	Saaristomeren suojelun toteuttaminen ja siihen riittävän rahoituksen saaminen, jotta maailman herkimmän, kauneimman ja saastuneimman saariston tila paranee ja jotta se säilyy myös tulevien sukupolvien ilona ja vahvistaa alueemme luonnon monimuotoisuutta.	Toteutamme Turun ja Helsingin kaupunkien Itämerihaasteen toimenpideohjelman 2019-2023. Turussa 99/105 toimenpidettä aloitettu, käynnissä tai valmiina. Ohjelmaa toteutetaan koko kaupungin toimijoiden voimin yhteistyössä kansalaisten, yritysten, julkisen ja kolmannen sektorin kanssa niin, että työ puhtaana, tuottavana ja yhteisen Itämeren eteen (eli kaikkien kestävyysnäkökohtien, ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisen ja kulttuurisen) Turun alueella, vahvistuu. Uusia toimenpiteitä luodaan jatkuvasti. Toteutuksesta viestitään aktiivisesti ja osallistavasti. Vuonna 2022 priorisoidaan kansallisen ja kansainvälisen verkoston laajentamista (8.10.2021: 317 kumppania mukana). Riittävän rahoituksen varmistamiseksi osallistuttu vuonna 2021 YK:n Ocean Innovation Prize kilpailuun, jonka palkintosumma on miljoona dollaria.
3	Tunnin junan toteuttaminen ja investointipäätös uudelle ratayhteydelle siten, että junayhteys on otettavissa käyttöön 2030	Tunnin junan edellyttämän Kupittaa-Turku-kaksoisraiteen suunnittelua, tutkimuksia ja urakkakilpailuita jatketaan. Ratapihan rai-dejärjestelyjä, purkamisia ja pima-töitä sekä laite- ja johtosii-rottoja suoritetaan ja ratasiltojen rakentaminen käynnistyy. Kaupungin kustannusosuus vuodelle 2022 on 10,25 M€

Teema: Hiilineutraali Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
4	Huomioidaan kaupungin ilmastotavoitteet erityisesti maankäyttöä, energiaa, rakentamista ja liikkumista koskevassa päätöksenteossa.	<p>Maankäytössä panostetaan hiilineutraalin kaupunkialueen saavuttamiseen vuoteen 2029 mennessä, mikä edellyttää energiatehokasta ja kestäviin liikkumismuotoihin kannustavaa yhdyskuntarakenteen kehitystä. Rakentamista ohjataan keskuksista, asuintiivis-tymistä, kestävästä liikkumisesta ja lähipalveluista muodostuvalle kaupunkirakenteen vyöhykkeelle. Tavoitteena on, että asemakaavoitetavasta asuinrakennusoikeudesta vähintään 85 % sijoittuu tiivistyväälle kestäväan kasvun vyöhykkeelle. Kaavahankkeissa otetaan käyttöön kaavan ilmastovaikutusten arviointi.</p> <p>Tavoitteena on vähentää Turun tie- ja katuliikenteen kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 50 % vuoden 2015 tasosta vuoteen 2029 mennessä. sekä kasvattaa kestävien kulkutapojen kulkumuoto-osuutta Turun kaupungissa yli 66 % tasolle vuoteen 2030 mennessä. Se tarkoittaa kävelyn ja pyöräilyn määrän kasvua keskimäärin 3,4 %:ia ja autoliikenteen vähentymistä keskimäärin 3 %:lla vuosittain. Lisäksi joukkoliikenteen matkamäärän pitäisi kasvaa vuodessa keskimäärin 5,2 %.</p> <p>Luomme aktiivisesti kestäväää liikkumiskulttuuria ja parannamme kestäväan liikkumisen edellytyksiä. Toteutamme muutosta kulkutapajakaumaan rakennuttamalla pyöräteitä, kävelyn houkuttelevia yleisiä alueita ja runkolinjaston käyttöönoton edellyttämiä investointeja investointiohjelman mukaan. Tavoitteena on joukkoliikenteen käyttäjämäärän palauttaminen vuoden 2019 tasolle, jonka jälkeen haetaan kasvua. Normaalin talvikunnossapidon lisäksi, kunnossapidossa toteutetaan tehostettua kävely- ja pyöräteiden talvihoitoa. Vuonna 2022 urakkaan sisältyy 12 km harjasuolattavaa reittiä ja noin 20 km harjahiekoitettavaa reittiä. Rakennuttamisessa huomioidaan energiatehokkuus ja muut kestävät ratkaisut mm. Green Deal (päästöttömät työmaat) ja uusiomateriaalit. Fölin kilpailutuksessa suositetaan sähköbussuja EU-lainsäädännön, Suomen lain-säädännön ja kaupungin tavoitteiden mukaisesti.</p> <p>Osallistumme Turun kaupungin alueelle laadittavaan hiilivarastojen ja -nielujen päivityskartoitukseen. Lisäämme kaupungin omistamien metsien ja maaperän yhteistä hiilivarastoa 15 kt CO2-ekv vuodessa. Tavoitelukua valmistaudutaan nostamaan erillisen valmistelun pohjalta.</p>
8	Toteutetaan tehtyjä päätöksiä luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi (LUMO-ohjelma). Asetetaan valmistelun pohjalta luontotavoite.	Valmistelemme luonnon monimuotoisuusohjelman päätöksenteoon. Valmistelun osana arvioidaan Itämeri-toimenpideohjelman mahdollinen yhdistäminen osaksi luonnon monimuotoisuusohjelmaa. Valmistelun pohjalta asetetaan luontotavoite, joka pitää sisäl-lään luonnon monimuotoisuuden ja lähiluonnon vahvistamisen sekä kaupunkivehreyden lisäämisen.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
9	Perustetaan Mälikkälän-Kuninkojan alueelle uusi luonnonsuojelualue.	Valmistellaan Mälikkälän-Kuninkojan luonnonsuojelualueen perustamista koskeva esitys rauhoitusmääräyksineen.

Teema: Hyvinvoinnin edistäminen ja palveluiden kehittäminen – Hyvinvoiva Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
10	Koulu- ja päiväkotitilojen tulee olla terveitä ja turvallisia. Päivitetään koulu- ja päiväkotiverkko vastaamaan asuinalueiden tarpeita ja laaditaan korjaus- ja uudisrakentamissuunnitelma väistötilatarpeineen. Vahvistetaan tilojen käyttöä koulun ulkopuolella.	Osallistumme tilahankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnitteluun. Huolehdimme hankkeiden kaavoituksesta ja luvituksesta sekä rakennuttamme tilojen peruskorjaukset ja uudiskohteet tilainvestointiohjelman mukaisesti.
15	Leikkipaikkojen yhteyteen suunnitellaan aikuisten lähiliikuntaa tukevia toimintoja. Liikuntapaikkarakentamisessa huomioidaan ikäihmisten liikkumisen tarpeet.	Leikkipaikkasuunnitelmaan sovitetaan aikuisten lähiliikuntapaikkaajattelua määrärahojen puitteissa. Liikuntapaikkojen suunnittelussa, toteutuksessa ja vuorojaossa huomioidaan ikäihmiset.

Teema: Jatkuvasti parempi Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
39	Luodaan Turkuun asiointitili, jota kautta on helppo hoitaa asioita sujuvasti ajasta ja paikasta riippumatta. Hyödynnetään digitaalisuutta ja dataa myös osana kaavoitusta, luvitusta, katujen ja katuverkon kunnossapitoa ja opastuksia.	Fölin CRM (asiakashallintajärjestelmä) otetaan käyttöön. Fölin CRM yhdistetään kaupungin asiointitiliin. Rakennusvalvonnassa otetaan käyttöön CRM-pohjainen rakennushankekohtainen asiakastytyväisyysskysely. Kunnossapito osallistuu Infraomaisuuden tietovirrat -hankkeeseen, joka saa VM:n digikannustinrahaa. Seurataan aktiivisesti katuverkon ja opastuksen digitalisaation kehityshankkeita KEHTO-foorumien yhteydessä.

Teema: Kansainvälisyys ja verkostot – Turku, kokoaan suurempi maailmalla

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
48	Huolehditaan kansainvälisen koulun jatkosta ja siirrosta keskustan lähistölle (esimerkiksi Itäharjulle).	Kansainvälisen koulun tarveselvitys päivitetään ja yhtenä vaihtoehtona tutkitaan tilojen toteuttamista Itäharjun monitoimitalon yhteyteen. Hyväksytyin tilatarveselvityksen pohjalta käynnistetään tarvittaessa kaavoitus.

Teema: Kestävän kasvun Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
51	Kaupunkia tiivistetään täydennysrakentamalla hyvien joukkoliikennedyteyksiä varrelle, huomioidaan lähiluonnon ja viheralueiden merkitys ja tarkastellaan palveluverkkoa uudet asuinalueet huomioiden. Lisätään erityisesti houkuttelevilla alueilla olevien pientalo- ja kerrostalotonttien tarjontaa ja laaditaan koko kaupungin kattava täydennysrakennusselvitys.	Kytetään raitiotiehanke maankäytön kehitykseen ja palveluverkon kehittämiseen. Tavoitteena on, että asemakaavoitettavasta asuinrakennusoikeudesta vähintään 85 % sijoittuu tiivistäville kestävän kasvun vyöhykkeelle. Näin luodaan puitteet maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelujen ja elinkeinojen kehittämiselle taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. Täydennysrakentamisen toteuttamisessa hyödynnämme kumppanuutta. Olemassa olevan kaupunkirakenteen tiivistämisessä hyödynnetään olemassa olevaa katu- ja muuta infraa. Kasvatetaan kaava- ja tonttivarantoa kysyntää vastaavasti. Kaavoituksen tavoitteet kerrosalan lisäykselle vuonna 2022 ovat asuinpienalojen osalta 40.000 kem ² , kerrostalojen osalta 134.900 kem ² ja työpaikkatonttien osalta 64.000 kem ² . Riittävä tonttivaranto varmistetaan. Tavoitteena on, että rakentamiskelpoisia pientalotontteja on vuonna 2022 luovutettavana kahden vuoden tarpeisiin ja kerrostalotontteja sekä työpaikkatontteja kolmen vuoden tarpeisiin. Pientalokaavoituksen lisäämisellä tavoitellaan seudullisen asunto- ja maapolitiittisen ohjelman mukaisesti kolmen vuoden varantoa tulevina vuosina. Pientalotonttien tarjontaa parannetaan aktiivisesti kaavahankkeilla Hirvensalossa, Skanssissa, Yli-Maariassa ja Jäkärlässä. Lisäksi edistetään vanhempien hyvin saavutettavien pientaloalueiden täydennysrakentamismahdollisuuksia kaavoituksen ja mahdollisesti alueellisten poikkeamisprosessien avulla. Pientalotonttien merkittävään lisäämiseen tähtäävän täydennysrakentamishojelman valmistelu käynnistetään konsulttityönä ja tavoitteena ohjelman hyväksyminen vuonna 2022.
52	Huolehditaan, että kaupungissa liikkuminen on sujuvaa ja että keskusta säilyy saavutettavana kaikilla liikennemuodoilla.	Vahvistetaan liikennepalveluiden yhteensovittamista kärkihankkeiden kautta. Keskustan väliaikaiset liikennejärjestelyt päättyvät. Joukkoliikenne palaa Aurakadulle ja Eerikinkadulle Kauppatorihankkeen valmistuessa 2022. Kokeillaan eri liikkumismuotojen

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
		pysäköintiratkaisuja yhteistyössä yritysten kanssa. Yhteiskäyttöautojen pysäköintiä pyritään helpottamaan. Joukkoliikenteen matkamääriä kasvatetaan erilaisin toimenpitein (tarjonta, kalusto, matkustajainformaatio, lippujärjestelmä, markkinointi ja viestintä, asiakasrekisteri ja yritysysteistyö). Toteutetaan EU-rahoitteista Scale-Up -hanketta, johon kuuluu mm. kestävätkä matkaketjut ja liikkuminen palveluna. Käyttöön otettava eri liikkumismuotojen yhteinen liikkumisenäkymä (dynaaminen näkymä karttapohjalla) sujuvoittaa liikkumista kaupungissa kaikilla liikkumismuodoilla. Keskustan liikennesuunnitelma valmistellaan päätöksentekoon yleiskaava 2029 hyväksymisen jälkeen. Raitiotien yleissuunnitelma selvityksineen valmistuu. Keskustan saavutettavuutta parannetaan laatimalla suunnitelma opastuksista pysäköintilaitoksiin.
53	Huomioimme kaupungin rakentamisessa turvallisuuden tärkeänä osana sekä inhimillistä kestävyyttä että viihtyvyyttä.	Toteutamme liikenteen turvallisuutta parantavia ja korjausvelkaa alentavia investointeja infran investointiohjelman mukaisesti. Toteutamme Turun kaupungin turvallisuussuunnitelman 2017-2020 (kh 6.3.2017 § 91) toimenpiteitä. Tavoitteena on, että liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden määrä vähenee keskimäärin noin 5 % vuodessa. Liikenneturvallisuutta parannetaan laatimalla erillinen liikenneturvallisuussuunnitelma yhteistyössä kaupungin eri palvelukokonaisuuksien sekä ELY-keskuksen kanssa osana MAL-sopimuksen tavoitteita.
54	Annetaan palvelulupaus kumppanuushankkeille, kaavoitusaloitteiden käsittelylle sekä luvituksen käsittelylle. Kumppanuuskaavoituksen tulee olla pienehköissä, yksityisissä aloitteissa ensisijainen vaihtoehto. Huolehditaan, että kaavoituksen ja luvituksen resurssit ovat riittävät.	Annamme palvelulupauksen, että kaavoitusaloitteet käsitellään 3 kuukauden sisällä. Tavoitteena on, että vaikutuksiltaan merkittävien asemakaavojen käsittelyajan mediaani on enintään 24 kk. Vuonna 2022 luodaan toimenpidesuunnitelma asemakaavoituksen keston lyhentämiseksi. Tavoitteena on, että 40 % kaavoitusohjelman kaavahankkeista valmistellaan kumppanuus/ konsulttityönä. Kaavoituksen puitesopimus konsultit kilpailutetaan vuonna 2022. Laaditaan TVT:n kanssa erillinen kumppanuuskaavoitusso-pimus. Rakennusvalvonnan luparuuhka puretaan 31.8.2022 mennessä. Rakennusvalvonnan kaikkien lupahakemusten käsittelyaikata-voite on 60 vrk (80 % luvista) vuonna 2022. Vuoden 2022 henkilöstösuunnitelmaan on esitetty lisäresurssit maankäytön prosessiin. Kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi valmistellaan 2022 alkuvuodesta prosessimalli sekä ohjeistus maanomistajien kaavanvalmistelun toteuttamisesta ja siihen liitty-vistä menettelytavoista.
55	Laaditaan visio Merellisen Turun kehittämisestä huomioiden erityisesti Länsi-Turun alue. Huomioidaan yleiskaavoituksessa läntisten alueiden uudet asumisviihtyvyyttä parantavat ja asumista lisäävät tavoitteet sekä merellisyyden.	Osallistumme Merellisen Turun vision laadintaan. Vision pohjalta päivitetään yleiskaava Länsi-Turun alueelle.
56	Varmistetaan, että Turussa toteutuu alueittain asumisen monipuolisuus. Puretaan aktiivisesti segregatiota asunto- ja maapolitiikalla.	Toteutamme ARA:n tukemaa Lähiöohjelmaa 2020-2022 ja osallistumme lähiövision valmisteluun. Asuntotuotannosta vähintään 20 % sijoittuu kaupungin omistamille tonteille, mikä mahdollistaa kaupungin tonttutuotannon ja valtion tukeman (ARA) kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteuttamisen. Kaupungin konserniyhtiöille asetettavat asuntotuotantotavoitteet (600 asuntoa/v) edellyttävät kaupungilta konserniyhtiöille kaavoitettavaa kerrosalaa vuosittain 30.000 kem ² . Kaupungin maalle kaavoitettavasta asuinkerrosalasta osoitetaan kaupungin tuotantoyhtiöille (TVT, TYS, Vaso) n. 25.000 kem ² , joka tarkoittaa 7-10 luovutettavaa tonttia/vuosi. Tavoitteena on, että kuudella Turun yhdeksästä suuralueesta tuetun vuokra-asumisen osuus on enintään 15 prosenttia koko suuralueen asuntokannasta. Kirjauksella ei muuteta valtuuston hyväksymiä maankäytön periaatteita.
57	Toteutamme muutosta kulkutapajakaumaan toteuttamalla pyöräteitä, lisäämällä kävelyn houkuttelevuutta ja aloittamalla runkobus-sijärjestelmän toteutuksen.	Kulkutapajakauman muutosta toteutetaan mm. pyörätie, kävelyreitti-investoinnein. Investoinnit kootaan kokonaisuudeksi ja niiden vaikuttavuus kulkutapojen muutokseen arvioidaan. Investointilistalla olevaa hirsensalon kävelysiltaa edistetään.

Teema: Kärkihankkeet

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
65	Tiedepuiston kärkihanke, Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.	Tiedepuiston kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti.
66	Keskustan kehittämisen kärkihanke, Olemassa oleva kärkihanke jatkuu, päivitetään toimenpidesuunnitelma valtuustokaudelle.	Keskustan kehittämisen kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

69	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke, Lähiöiden kehittämisen ensisijaiseksi tavoitteeksi vahvistetaan segregaaation vähentäminen. Vahvistetaan kaupunkilaisten yhteisöllisyyttä ja osallistumista kaupungin kehittämiseen.	Yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanketta toteutetaan erillisen toimenpidesuunnitelman mukaisesti.
----	---	---

Teema: Matkailu ja saavutettavuus – Taphtumien Turku

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
74	Turku panostaa matkailun kehittämiseen voimakkaasti ja siinä onnistumiseksi houkuttelee alan toimijoita yhteen. Lentoaseman ja satamatoimintojen kilpailukyvyistä tulee huolehtia. Kansainvälisen matkailun kasvattaminen on yksi elinkeinopolitiikan keskeisistä tavoitteista.	Huolehdimme osaltamme satamatoimintojen kilpailukyvyistä yhteisterminaalin kaavoituksesta ja hankkeeseen liittyvästä kaupungin infran katu- ja toteutussuunnittelusta. Varmistetaan yhteisterminaalin saavutettavuus kaikilla kulkumuodoilla.

Teema: Turun talousraami 2021–2025 – Vahvana 2030-luvulle

Nro	Tavoite	Talousarvio 2022
77	Jo päätetty sopeutusohjelma toteutetaan.	Erillinen seuranta.
78	Raitiotien kustannus- ja kannattavuusarvion pohjalta tehdään päätökset kaupunkikehityksen kannalta merkittävästä joukkoliikennetarkaisusta.	Yleissuunnitelma Satama-Varissuo valmistuu. Päätös toteutussuunnittelusta myös Kauppatori-Satama osuudella (Varissuo-Kauppatori toteutussuunnittelu päätetty kv:ssä 20.4.2020). Hankeyhtiö on toiminnassa ja käynnistänyt toteutussuunnittelun hankintamenettelyn.
79	Investointien tehokas ajallinen ja taloudellinen hallinta sekä osaava ja huolellinen rakennuttaminen ovat avainasemassa, jotta investointeja voidaan toteuttaa kestävästi.	Laaditaan investointikokonaisuuden kannattavuuslaskelmat pormestariohjelmassa linjattujen periaatteiden mukaisesti ja tehdään tarvittavat päätökset investointien aikatauluttamisesta.
80	Rakennamme uuden konserttitalon aikataulussa, joka mahdollistaa orkesterin siirtymisen suoraan uusiin tiloihin, tavoitteena vuosi 2025.	Musiikkitalon hankesuunnitelma valmistuu valtuuston hyväksymän asemakaavan pohjalta ja siirrytään toteutussuunnitelmavaiheeseen. Huolehditaan aktiivisesta viestinnästä.
81	Toteutamme Kupittaa kansihankkeen mahdollistamaan tiedepuiston kärkihanketta ja luomaan uuden yhdistetyn Kupittaa-Itäharjun kaupunginosan vahvan joukkoliikenteen- ja työpaikkakesittymän äärelle. Toteutamme TAITO-kampuksen.	Kupittaa kärjen allianssi valmistelee kokonaissuunnitelman, jonka pohjalta alueelle laaditaan asemakaava. Infrahankkeen ja Taitokampuksen hankesuunnittelu käynnistyy.
82	Turku tavoittelee tulopohjan vahvistamiseksi merkittävää lisärakentamista.	Kaupungin käytöstä poistuvia rakennuksia ja maa-alueita kehitetään erilaisilla kiinteistönkehityshankkeilla erillisen kiinteistökehitysohjelman mukaisesti. Vuonna 2022 maanmyynnistä tavoitellaan tuloja 23,7 milj. euroa ja myyntivoittoa 19,7 milj. euroa. Yksityisen omistamia maita kehitetään kaavoituksen kautta. Vuonna 2022 maankäyttösuunnitelman tulotavoite on 8,2 milj. euroa.

Määrärahat ja investoinnit, 1 000 €

Kaupunkiympäristö

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Käyttötalousosa						
Toimintatulot	75 867	72 364	73 643	75 415	76 602	81 905
Valmistus omaan käyttöön	1 396	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
Toimintamenot	102 160	107 956	114 149	117 265	119 013	129 280
Toimintakate	-24 897	-33 982	-38 896	-40 240	-40 801	-45 765
Muutos-%			14,5 %	3,5 %	1,4 %	12,2 %

*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestaramalliin siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Investointiosa						
Investointimenot	1 115	1 020	903	1 000	1 000	1 000
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	82	176	175	175	175	175

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	0	0	0	0	0
NETTO	-1 033	-844	-728	-825	-825	-825
Muutos-%		-18,3 %	-13,8 %	13,3 %	0,0 %	0,0 %

Kaupunkiympäristölautakunta

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Käyttötalousosa						
Toimintatulot	41 317	37 374	38 582	39 354	40 141	40 944
Valmistus omaan käyttöön	1 396	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
Toimintamenot	49 991	51 585	56 289	57 404	58 352	59 619
Toimintakate	-7 279	-12 601	-16 096	-16 440	-16 601	-17 065
Muutos-%			27,7 %	2,1 %	1,0 %	2,8 %

*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarihallinnon siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Investointiosa						
Investointimenot	691	520	403	500	500	500
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet						
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot						
NETTO	-691	-520	-403	-500	-500	-500
Muutos-%		-24,70 %	-22,50 %	24,10 %	0 %	0 %

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Käyttötalousosa						
Toimintatulot	262	383	383	383	383	383
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	264	387	383	383	383	383
Toimintakate	-2	-4	0	0	0	0
Muutos-%			0 %	0 %	0 %	0 %

*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarimalliin siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

Rakennus- ja lupalautakunta

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Käyttötalousosa						
Toimintatulot						
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	79	101	100	100	100	100
Toimintakate	-79	-101	-100	-100	-100	-100
Muutos-%			-1,4 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarimalliin siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta

	Tilinpäätös 2020*	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Käyttötalousosa						
Toimintatulot	34 288	34 606	34 677	35 678	36 078	40 578
Valmistus omaan käyttöön						
Toimintamenot	51 825	55 882	57 377	59 378	60 178	69 178
Toimintakate	-17 537	-21 276	-22 700	-23 700	-24 100	-28 600
Muutos-%			6,7 %	4,4 %	1,7 %	18,7 %

*) tilinpäätös 2020 ei ole vertailukelpoinen talousarviovuosiin nähden johtuen pormestarimalliin siirtymiseen liittyvistä organisaatiomuutoksista

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 muutoksin	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Investointiosa						
Investointimenot	424	500	500	500	500	500
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	82	176	175	175	175	175
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	0	0	0	0	0	0
NETTO	-343	-324	-325	-325	-325	-325
Muutos-%		-5,3 %	0,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Palvelutilaus Kh/Maaomaisuus

Tunnusluku	Talousarvio muutoksin 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Pysyvien vastaavien luovutustuloista saatavat myyntivoitot	28 200	21 543	21 900	21 900	21 900
Maankäyttösopimuskorvaukset	6 000	11 520	11 000	11 000	11 000
Pilaantuneiden maa-alueiden kunnostuskustannukset (tontit)	1 600	2 400	2 000	2 000	2 000
Virkistysalueiden kehittäminen			500	1000	

Infrainvestoinnit (Palvelutilaus Kh/Infraomaisuus)

Tunnusluku	Talousarvio muutoksin 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Strategiset kärkihankkeet, kh	23 850	30 205	42 050	68 480	59 830
Kiinteistökehitys, kh	17 511	23 947	32 360	26 215	15 850
Toimintoja tukevat, kh	1 150	4 150	150	150	150
Korjausvelkaa alentavat, kh	14 555	14 635	12 135	13 135	12 185
Liikenteen toimivuutta ja turvallisuutta parantavat, kh	2 680	1 950	1 050	2 200	4 200
Asukasviihtyisyyttä parantavat, kh	3 070	2 210	3 760	2 060	3 760
Aikaistettu toteutussuunnittelu, kh	500	500	500	500	500
Yhteensä	63 317	77 597	92 005	112 740	96 475

Tilainvestoinnit (Palvelutilaus Kh/Tilaomaisuus)

Tunnusluku	Talousarvio muutoksin 2021	Talousarvio 2022	Taloussuunnitelma 2023	Taloussuunnitelma 2024	Taloussuunnitelma 2025
Nimetyt investointihankkeet > 1 M€, kh	17 984	32 394	105 702	129 380	100 250
Energiatehokkuusinvestoinnit, kh	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Pienet hankkeet < 1 M€, kh	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000
Yhteensä	27 984	42 394	115 702	139 380	110 250

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus

Kiinteän omaisuuden hankinnat (Palvelutilaus Kh/Maaomaisuus)

Tunnusluku	Talousarvio muutoksin 2021	Talousarvio 2022	Taloussuun- nitelma 2023	Taloussuun- nitelma 2024	Taloussuun- nitelma 2025
Maaomaisuus, kh	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500

Pysyvien vastaavien luovutustulot (Palvelutilaus Kh/Maaomaisuus)

Tunnusluku	Talousarvio muutoksin 2021	Talousarvio 2022	Taloussuun- nitelma 2023	Taloussuun- nitelma 2024	Taloussuun- nitelma 2025
Maanmyyntitulot, kh	32 700	26 043	27 000	27 000	27 000
